

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

**KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVA GORICA**

Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica

LETNO POROČILO 2023

Letno poročilo sestavlja:

- **POSLOVNO POROČILO**
- **RAČUNOVODSKO POROČILO**

Uvod	3
Oddelek javne službe za kmetijsko svetovanje.....	6
Oddelek živinoreje.....	32
Oddelek varstva rastlin.....	35
Agroživilski oddelek.....	38
Sadjarski center Bilje.....	40
Selekcijsko trsničarsko središče.....	42
Poskusni center za oljkarstvo.....	44
Projektni oddelek.....	47
Drevesnica.....	49
Računovodsko poročilo.....	50

Uvod

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica s svojimi dejavnostmi pokriva zahodni del teritorija Slovenije, ki sega od Bovca in Kobarida, Idrije na severu do Pirana na jugu ter vse od italijanske meje na zahodu in do Postojne in Ilirske Bistrice na vzhodu.

Zavod ima status regijskega javnega zavoda. Ustanovljen je za izvajanje javnih služb na področju kmetijstva, gozdarstva in ribištva, za izvajanje strokovnih nalog v pridelavi kmetijskih rastlin, strokovnih nalog v živinoreji, nalog genske banke, za izvajanje javnih pooblastil ter je hkrati zadolžen za prenos znanstvenih dosežkov v prakso na področju vseh kmetijskih panog, ob zagotavljanju okolju prijaznega in tržno učinkovitega kmetovanja, poselejenosti prostora in uravnoteženega razvoja podeželja.

Zavod je s sklepom (Uradni list RS št. 122 z dne 28.12.2000) ustanovila Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, kot javni zavod za območje naslednjih občin: Ajdovščina, Ankaran, Bovec, Brda, Cerkno, Divača, Hrpelje-Kozina, Idrija, Ilirska Bistrica, Izola, Kanal, Kobarid, Komen, Koper, Miren-Kostanjevica, Nova Gorica, Piran, Pivka, Postojna, Renče-Vogrsko, Sežana, Šempeter-Vrtojba, Tolmin in Vipava.

Zavod izvaja tudi strokovno in nudi tehnično pomoč svetom OE in odborom izpostav KGZS: Koper, Nova Gorica in Postojna.

Poleg osnovnega poslanstva v javni sferi se na zavodu ločeno opravljajo še proizvodne dejavnosti in posredovanje storitev ter izvajanje projektov, ki so tržne narave.

Sedež zavoda

Kromberk, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica

Tel: 05/ 33 51 200

Faks: 05/ 33 51 260

Matična številka: 5051754

Davčna številka: 19169884

Šifra dejavnosti: 84.130 Urejanje gospodarskih področij za učinkovitejše poslovanje

Reg. sodišče: Okrožno sodišče Nova Gorica, št.vložka 10005200

Direktor: mag. Jana Čuk

Organizacija in kadrovska struktura

Izvedba programov dela je v letu 2022 potekala po zastavljenem delovnem načrtu in programu.

Poslovanje smo spremljali skupno in ločeno po stroškovnih mestih, glede na organizacijsko enoto in na vir financiranja zaradi preglednosti poslovnih dogodkov in zagotavljanja namenske porabe javnih sredstev.

V okviru Zavoda delujejo naslednji oddelki: splošni posli, finance in računovodstvo, kmetijsko svetovanje, živinoreja, sadjarski center, selekcijsko trsničarsko središče, poskusni center za oljkarstvo, drevesnica, varstvo rastlin, agroživilski laboratorij, raziskovalni ter projektni oddelek.

Zakonske in druge pravne podlage, delovnega področja

- Zakon o Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (Uradni list RS, št. [69/04](#) – UPB1, [117/06](#) – ZDavP-2, [26/08](#) in [7/09](#) – odl. US)
- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. [45/08](#), [57/12](#), [90/12](#) – ZdZPVHVVR, [26/14](#), [32/15](#), [27/17](#) in [22/18](#))
- Zakon o fitofarmaceutskih sredstvih (Uradni list RS, št.83/2012)
- Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin (Uradni list RS, št. [62/07](#) – UPB2, [36/10](#), [40/14](#) – ZIN-B in [21/18](#) – ZNOrg)
- Zakon o semenskem materialu kmetijskih rastlin (Uradni list RS, št. [25/05](#) – UPB1, [41/09](#), [32/12](#), [90/12](#) – ZdZPVHVVR in [22/18](#))
- Zakon o varstvu novih sort rastlin (Uradni list RS, št. [113/06](#) – uradno prečiščeno besedilo in [90/12](#) – ZdZPVHVVR)
- Zakon o vinu (Uradni list RS, št. [105/06](#), [72/11](#), [90/12](#) – ZdZPVHVVR, [111/13](#) in [27/17](#) – ZKme-1D)
- Zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS št.[71/11](#) – UPB2, [58/12](#), [27/16](#), [27/17](#) – ZKme-1D in [79/17](#)))
- Zakon o živinoreji (Uradni list RS, št.[18/02](#), [110/02](#) – ZUreP-1, [45/04](#) – ZdZPKG, [90/12](#) – ZdZPVHVVR in [45/15](#)))
- Zakon o krmi (Uradni list RS, št. [127/06](#) in [90/12](#) – ZdZPVHVVR)

- Zakon o veterinarstvu (Uradni list RS, št. [33/01](#), [45/04](#) – ZdZPKG, [62/04](#) – odl. US, [93/05](#) – ZVMS, [90/12](#) – ZdZPVHVVR in [22/18](#))
- Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. [30/93](#), [56/99](#) – ZON, [67/02](#), [110/02](#) – ZGO-1, [115/06](#) – ORZG40, [110/07](#), [106/10](#), [63/13](#), [101/13](#) – ZDavNepr, [17/14](#), [22/14](#) – odl. US, [24/15](#), [9/16](#) – ZGGLRS in [77/16](#))
- Predpisi izdani na podlagi zakonov navedenih v prejšnjih alinejah, oziroma izdanih na podlagi drugih zakonov, ki urejajo področje javnih služb v kmetijstvu
- Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. št. [11/11](#) – UPB4, [14/13 – popr.](#), [101/13](#), [55/15](#) – ZFisP, [96/15](#) – ZIPRS1617, [13/18](#) in [195/20](#) – odl. US)
- Zakon o računovodstvu (Uradni list RS, št. [23/99](#), [30/02](#) – ZJF-C in [114/06](#) – ZUE)
- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2020 in 2021 (Uradni list RS, št. [75/19](#), [61/20](#) – ZDLGPE, [133/20](#) in [174/20](#) – ZIPRS2122)
- Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. [91/15](#) in [14/18](#))
- Drugi zakoni in podzakonski akti ter interni pravilniki

Izvajanje nalog in dejavnosti

Zavod v okviru javne službe izvaja sledeče naloge:

- Svetovanje, izobraževanje in usposabljanje kmetov, lastnikov in zakupnikov gozdov ter prenos znanja na tehnološkem, gospodarskem in okoljevarstvenem področju
- Svetovanje za preprečevanje nezgod in varovanje zdravja pri delu v kmetijstvu in gozdarstvu
- Selekcija, reprodukcija, kontrola proizvodnosti in rodovitnosti v živinoreji
- Označevanje in registracija domačih živali
- Načrtovanje in izvajanje programov celostnega razvoja podeželja in obnovo vasi in na drugih področjih pomembnih za razvoj kmetijstva in živilstva
- Svetovanje in pomoč pri uveljavljanju ukrepov kmetijske in ekonomske politike, svetovanje in pomoč pri izdelavi razvojnih načrtov za kmetijska gospodarstva, pri organizaciji in delovanju rejskih organizacij in drugih oblikah združevanja kmetijskih pridelovalcev
- Svetovanje in pomoč pri izdelavi programov razvoja podeželja in sodelovanje pri agrarnih operacijah in prostorskem načrtovanju
- Napovedovanje pojava škodljivih organizmov, diagnosticiranje, spremljanje zdravstvenega stanja rastlin in dajanje nasvetov za njihovo uničenje ter druge naloge določene z zakonom
- Dajanje nasvetov za pravilno rabo fitofarmaceutskih sredstev
- Diagnostika karantenskih in gospodarskih škodljivcev ter predlaganje ukrepov kmetom za njihovo zatiranje ter izdelava ocen tveganja v primeru pojava le teh
- Spremljanje predpisanih tehnologij in metod predelave grozdja in vina
- Selekcija in introdukcija sadnih sadik, oljk in vinske trte ter tehnološki poskusi
- Vzgoja matičnega materiala in podlag
- Ocenjevanje škod v kmetijstvu
- Izobraževanje, svetovanje in praktično usposabljanje kmetijskih pridelovalcev in rejcev
- Oskrba veterinarskih postaj z repro-materialom za osemenje govejih plemenic
- Reja plemenskih bikov za potrebe odbire za osemenjevalne centre za proizvodnjo in prodajo semena ali za naravni pripust ter pridelava krme za plemenjake
- Svetovanje in pomoč pri načrtovanju, organizaciji in izvajanju dopolnilnih dejavnosti

Druge dejavnosti z področja analitike živil ter varstva rastlin :

- Laboratorijska dejavnost na področju pedologije in ugotavljanja skladnosti kmetijsko-živilskih proizvodov
- Organoleptične ocene mošta in vina
- Izvajanje laboratorijskih analiz zemlje, krme, grozdja in vina ter drugih proizvodov iz grozdja in vina, izdajanje certifikatov in druge naloge določene z zakonom
- Spremljanje dozorevanja grozdja za določitev roka trgatve
- Izvajanje analiz oljčnega olja
- Izvajanje obveznih zdravstvenih pregledov izhodiščnega in sadilnega materiala večletnih rastlin iz uvoza
- Opravljanje bioloških prvih preiskav vzorcev sredstev za varstvo rastlin, proizvedenih iz novih aktivnih snovi
- Izvajanje uradne diagnostike karantenskih in gospodarsko škodljivih organizmov, izdelave ocen tveganja in ukrepov za njihovo zatiranje ter vodenje podatkovne baze

Poleg zgoraj naštetih dejavnosti zavod opravlja še druge gospodarske in storitvene dejavnosti, ki so neposredno povezane z opravljanjem javne službe oziroma se z njo dopolnjujejo:

- Vzreja plemenskih bikov in pridelava krme za lastne potrebe ter prodaja plemenske živine
- Raziskovalna dejavnost za področje kmetijstva in sorodnih dejavnosti
- Izdelava poslovnih načrtov za investicije v kmetijstvu
- Priprava in izdajanje strokovnih navodil in publikacij

Proizvodno tržno dejavnost predstavlja pridelava in prodaja sadnih sadik ter drugih rastlin za potrebe kmetijstva.

Dolgoročni zastavljeni cilji

- Ohranjanje kmetijskih gospodarstev
- Usmerjanje kmetij v skladu z dolgoročnim programom razvoja Slovenskega kmetijstva
- Dvig profesionalne ravni in izobrazbene ravni kmetov
- Uvajanje novih tehnologij na kmetijskih gospodarstvih
- Uvajanje okolju prijaznejšega načina kmetovanja (ekološka pridelava)
- Pomoč kmetom pri zagotavljanju izpolnjevanja pogojev in zahtev EU standardov
- Uvajanje in razvijanje dopolnilnih dejavnosti na kmetijah
- Usmerjanje kmetij v smislu izvajanja učinkovitejšega trženja kmetijskih pridelkov
- Usposabljanje kmetijskih gospodarstev za izvajanje ukrepov PRP in SKP

Letni zastavljeni cilji

- Izvajanje načrtovanega programa dela zavoda
- Izvajanje ukrepov kmetijske politike
- Svetovanje in pomoč pri izdelavi razvojnih načrtov za kmetijska gospodarstva
- Sodelovanje z občinami pri izvajanju programa razvoja podeželja
- Sodelovanje pri izvajanju strokovnih nalog v živinoreji
- Organizacija in izvajanje vnosa subvencijskih vlog
- Sodelovanje z drugimi inštitucijami
- Spodbujanje delovanja strokovnih društev

Izvajanje zastavljenih ciljev z oceno uspeha

Uresničevanje letnih ciljev poslovanja so oteževali različni dejavniki. Program začasnega financiranja po dvanajstih letih je ugodno vplivalo na likvidnost zavoda, večji problem pa vsekakor predstavlja nezadostno proračunsko financiranje javnih nalog, ki jih izvaja oddelek za kmetijsko svetovanje in oddelek za živinorejo.

V skladu s cilji smo izvajali varčevalne ukrepe na področju: materialnih stroškov, omejitev pri najemanju študentskega dela ter sklepanju podjemnih pogodb ter intenzivneje izvajali pogajanja z dobavitelji. Nadaljevali smo aktivnosti pri zagotavljanju sistema vodenja kakovosti po standardu ISO/IEC 17025 v mlečnem in agroživilskem laboratoriju ter potrebne posodobitve in nadgradnje opreme za delo v laboratoriju.

Delo oddelkov za kmetijsko svetovanje, oddelka za živinorejo, oddelka za varstvo rastlin, selekcijsko trsničarskega središča, sadjarskega centra ter poskusnega centra za oljkarstvo je potekalo skladno s sprejetim programom dela in finančnim načrtom za leto 2022.

Na področju projektov smo izvajali planirane projektne aktivnosti. Delo tržnih oddelkov smo izvajali skladno s sprejeto poslovno strategijo in zastavljenimi cilji Zavoda.

Organizirali smo številna strokovna izobraževanja kmetovalcev, NPK, tečaje, seminarje, prireditve, srečanja, okrogle mize. Sodelovali smo tudi na vseh pomembnejših sejmih v Sloveniji in okrepili sodelovanje s številnimi strokovnimi institucijami v Italiji, Avstriji, Nemčiji in na Hrvaškem.

POSLOVNO POROČILO

Oddelek javne službe za kmetijsko svetovanje

Vodja oddelka: Vasja Juretič, univ. dipl. inž. agronomije

Oddelek za kmetijsko svetovanje Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica zaposluje 43 kmetijskih svetovalcev. Terenski kmetijski svetovalci in kmetijski svetovalci specialisti so razporejeni na sedežu zavoda in 9 izpostavah zavoda. 30 je terenskih kmetijskih svetovalcev, 4 je svetovalcev za dopolnilne dejavnosti in kmečko družino, 12 kmetijskih svetovalcev specialistov ter vodja službe. Specialistično svetovanje zajema številne panoge kmetijstva zaradi raznolikih geografskih in klimatskih dejavnikov. Panoge so vinogradništvo in vinarstvo, poljedelstvo, živinoreja, zelenjadarstvo, sadjarstvo in oljkarstvo. Na več kmetijah se ukvarjajo z različnimi panogami. Raznolikost se kaže v planinski paši, varstvu rastlin v trajnih nasadih, gnojenju, vodovarstvenih režimih, agrarni ekonomiki, davkih v kmetijstvu, dopolnilnih dejavnostih, ekološkem kmetovanju, socialnem podjetništvu, zakonodaji, prilagoditvah na podnebne spremembe, ki so vsa pomembna za uravnotežen razvoj podeželja.

Območje delovanja obsega 24 občin z okrog 263.000 prebivalci na 4.331km² površin. V RKG-ju je vpisanih preko 16.500 KMG, zemljišč v uporabi je preko 65 tisoč ha (vir: RKG) kar predstavlja 15% vseh površin. Zbirne vloge za različne vrste plačil je uveljavljalo 7.104 kmetijskih gospodarstev.

Največji delež površin je travinja (63%). Sledi slabih 6.500 ha vinogradniških površin v štirih vinorodnih okoliših dežele Primorske. Intenzivnih sadovnjakov, predvsem jablan in breskev je cca 800 ha. V zadnjih letih naraščajo površine z marelicami, kakijem, češnjami in različnim sredozemskim vrstami sadja in jagodičjem. Zmanjšuje se pridelava breskev za predelavo. Povečuje se število kmetij s predelavo. Obnov trajnih nasadov in vinogradov ne dosega enostavne reprodukcijo. Njiv je cca 5.500 ha, kjer se skoraj na polovici teh površin pridelujejo kornjača za zrnje in silažo ter žita. Oljčnikov v registru je preko 1.500 ha, večina v Slovenski Istri, večajo se površine v Goriških Brdih na Goriškem in spodnji Vipavski dolini. Travninskih sadovnjakov je 1.150 ha. Redi se cca. 30.000 glav goved. V zadnjih desetih letih se je število kmetij, ki redijo govedo zmanjšalo za tretjino, povprečno število pa se je povečalo za tretjino na skoraj 10 glav na kmetijo. Stalež goved je stabilen, drobnice je nekoliko manj. Povečalo se je število rej krav do jilj in kmetij s predelavo mleka. Število drobnice je okrog 30.000, od tega je slaba tretjina koz. Trenutni stalež za prirejo mleka je cca 9.500 plemenskih živali. Na 12 mlečnih planinah se pase nekaj več kot 400 krav molznic večinoma rjave pasme. Na petih ovčjih planinah 800 glav Bovške ovce in šestih planinah skoraj 2.000 glav mesne drobnice. Pridelanega je cca 600 t kravjega sira. Izpit za izvajalce ukrepov varstva rastlin ima več kot 6.500 uporabnikov.

V skladu s programom dela smo izvajali ukrepe načrtovane v okviru sedmih nalog. Realizacija je razvidna iz preglednic, ki sledijo.

Prioritete v letu 2023 so bile:

- Implementacija Strateškega načrta skupne kmetijske politike za obdobje 2023–2027 za Slovenijo (SN 2023–2027), s poudarkom na vključevanju kmetijskih gospodarstev v intervencije t. i. zelene arhitekture, zlasti SOPO, KOPOP in EK
- Podnebne spremembe
- Spodbujanje mladih za kmetovanje kot horizontalna naloga
- Digitalizacija kmetijstva kot horizontalna naloga

Izvajali smo ogleda na terenu po predhodnem dogovoru s strankami (pozeba in neurja 23, pregled fenofaz rasti, spremljanje škodljivcev...). Sodelovali smo pri razvoju digitalnih orodij za delo JSKS (kot npr. Farm manager, e-izobraževanje in svetovanja) in jih preko različnih aktivnosti (delavnic, predstavitev, izobraževanj,...) uvajali v delo tako svetovalcev, kot tudi kmetov. Digitalna orodja in aplikacije bomo za zagotavljanje večje kreativnosti, vključenosti udeležencev uvajali tudi v naše delo, predvsem pri usposabljanjih na daljavo.

Aktivno smo izvajali komunikacijo in usposabljanja preko aplikacija za izvajanje videokonferenc (ZOOM, MS teams, Cisco Webex...).

Zelo veliko je bilo aktivnosti zaradi uvajanja novega strateškega načrta skupne kmetijske politike. Kmetijski svetovalci so se izobraževali na številnih izobraževanjih, ki jih je pripravilo MKGP. V okviru JSKS smo za kmetije organizirali številna predavanja s predstavitvami posameznik operacij SN. Veliko smo svetovali pri uporabi aplikacije sopotnik in fotosopotnik, ki se uvaja za spremljanje in kontrolo kmetijskih površin. Leto 2023 je bilo zaznamovano s številnimi neurji in točo, poplavami, pozebo. Prav zaradi tega smo veliko časa namenjali pregledu in oceni poškodovanih površin in objektov. Ter pripravili skupne ocene za MKGP: Veliko smo se ukvarjali z ukrepi za preprečevanje škod po divjadi in v povezavi s škodami pomagali ZGRS pripravljati strokovne ocene škod po divjadi.

Sodelovali smo pri uvajanju digitalizacije na kmetijska gospodarstva in v svetovalno delo v najširšem smislu, promovirali dobre prakse pri uporabi digitalnih orodij in naprav ter usposabljali svetovalce in kmete iz poznavanja digitalnih rešitev ter opreme z različnih področij praktične rabe: sodobna informacijska in komunikacijska tehnologija, kot so natančna merilna oprema, senzorji, tipala, sistemi geo-pozicioniranja, brezpilotna letala, robotika, pa tudi Big Data (velike podatkovne zbirke)...

Horizontalna naloga spodbujanje mladih za kmetovanje

Izvajala se bo v okviru vseh nalog. Ciljni skupini mladih kmetov smo prilagodili tudi načine oz. metode svetovanja, predvsem z uvajanjem e-načinov svetovanja, vključno z obveščanjem mladih kmetov preko e-novic ter pospešeno nadaljevali z delom v okviru panožnih krožkov, kjer smo skupaj z mladimi kmeti iskali rešitve pri tehnoloških, naravovarstvenih in ekonomskih vsebinah pri posameznih panogah. Udeležili smo tudi vsakoletnega srečanja mladih kmetov, kjer je poleg druženja in strokovnih vsebin zelo pomembno tudi sprejemanje njihovih pobud, na podlagi katerih bomo nadgrajevali svetovalno delo. Sodelovali smo pri pripravi izvedbene uredbe za intervencijo za mlade kmete (IRP24). Na območju zavoda smo predstavljali samo intervencijo ter zagotovili svetovanje mladim kmetom pred kandidiranjem za nepovratna sredstva iz te intervencije.

2. Svetovanje v zvezi s tehnološkim, gospodarskim in okoljevarstvenim področjem opravljanja kmetijske dejavnosti

1.1 Izvajanje tehnološkega svetovanja za dvig konkurenčne sposobnosti kmetij

	Program	Poročilo	Indeks
Število ur:	19.049	18.656	98

1.1.1 SADJARSTVO

Izvedene aktivnosti:

Izvajali smo individualna tehnološka in strokovna svetovanja na sadjarskih kmetijah, svetovali pri pripravi in izvedbi novih trajnih nasadov in obnovi starih nasadov. Izvajali smo izobraževanja (strokovna predavanja, prikaze rezi sadnega drevja) za sadjarje in pripravili veliko prispevkov in izjav za medije. Pomagali smo pri pripravi programu SKP. Sodelovali smo z drugimi strokovnimi institucijami (priprave strokovnih ocen škode po divjadi, popravki tehnoloških navodil,...). Sodelovali smo z sadjarskimi društvi, drugimi različnimi društvi, občinami in razvojnimi organizacijami. Specialistki za sadjarstvo sta pomagali pri pripravi in izvajanju programa dela za posamezna področja sadjarstva in sodelovali v strokovni skupini (SS) z javno službo v sadjarstvu (JS). Udeleževali smo se različnih strokovnih posvetov (Lombergarjevi dnevi, Eko topaz, Posvet o jagodi,...). Kmetovalcem smo svetovali aktualne tehnološke ukrepe in sodelovali pri oblikovanju priporočil, ki smo jih redno objavljali na naši spletni strani. Spremljali smo tehnološke poskuse, ki se izvajajo v sadjarskih centrih Gačnik in Bilje in sodelovali pri pobudah s terena za nove poizkuse. Prioriteta dela je bilo svetovanje primernih sadnih vrst in sort, ki so bolj primerne za spremenljive podnebne spremembe in bolj odporne na bolezni in škodljivce, svetovanje ukrepov za blažitev podnebnih sprememb (svetovanje o postavitvi namakalnih sistemov, protitočnih in proti insektnih mrež). Spremljali smo stanja nasadov ob pojavih novih škodljivcev,

opravljali monitoring le teh in sodelovali s službo za varstvo rastlin. Spremljali smo fenofaze razvoja posameznih sadnih vrst in poročali v agro meteorološki portal. Svetovali in promovirali različne načine povezovanja in skupnega nastopa na trgu. Opravljali smo nadzor nad preusmeritvami ekoloških sadjarskih kmetij. Informirali smo o shemi kakovosti za sadje in pomenu zbiranja prispevka za promocijo slovenskega sadja. Spremljali smo dozorevanje sadja in priporočali pravočasno obiranje. Sodelovali smo pri ocenjevanju novih sort sadja in pri ocenjevanju sokov in žganj. Pripravljali smo načrte za zahtevne agromelioracije. Zaradi vseh vremenskih ujem – pozebe, toče, plazov, poplav, sva specialistki sodelovali pri popisu in ocenjevanju škode po ujmah v trajnih nasadih. Zaradi obsežnih ujem, smo več svetovali o možnostih postavitve proti slanskih sistemov, proti točnih mrež, izvajanju pravih agromelioracijskih ukrepov pri pripravi novih nasadov na terasah, tehnološko smo svetovali za izvajanje ukrepov za omilitev stresnih razmer in pravilni rezi po poškodbah.

Tabela:

1.1.1 Sadjarstvo	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj (predavanja, tečaji, seminarji, delavnice, krožki)	4	14	350
Število osebnih svetovanj	2.000	1.470	74
Število pripravljenih strokovnih gradiv, strokovnih prispevkov, objav v medijih za uporabnike	6	45	750

Komentar tabele:

Izvedli smo večje število usposabljanj zaradi velikih potreb na terenu (uvajanje novih tehnologij, sadnih vrst, ...) ter zaradi ukrepov za omilitev in sanacijo škod po neurjih s točo. Prav zaradi slednjega, smo pripravljali številne strokovne prispevke na to temo.

1.1.2 VINOGRADNIŠTVO IN VINARSTVO

Izvedene aktivnosti:

Na področju vinogradništva in vinarstva smo izvedli strokovna svetovanja, predavanja, delavnice, tečaje in objave v medijih. Poudarek je bil na svetovanju oskrbe vinogradov (gnojenje, zelena dela, oskrba tal...) v letu, ki je bilo za vinsko trto vremensko zelo zahtevno, še posebej glede oskrbe vinogradov, prizadetih zaradi poletnih neurij s točo. Svetovali smo pri napravi novih vinogradov in obnovi starih (zemeljska dela, sadilni material, opora, pridobivanje podpor...). Sodelovali smo z Agroživilskim laboratorijem v okviru izvajanja strokovne naloge "Spremljanje dozorevanja grozdja v letu 2023 za vinorodno deželo Primorska", pri čemer smo izvajali vzorčenje grozdja za spremljanje dozorevanje grozdja. Z istim oddelkom smo sodelovali tudi pri ocenjevanju vin kot člani strokovnih degustacijskih komisij. Pri izvedbi različnih strokovnih nalog smo sodelovali tudi z Javno službo v vinogradništvu. Organizirali smo Tečaj vinogradnik in Kletarski tečaj, večina udeležencev je bila mladih vinogradnikov in vinarjev, bodočih prevzemnikov kmetij. Vinarje smo seznanili z novimi zahtevami zakonodaje pri označevanju vina. S prisotnostjo in strokovnimi referati smo sodelovali na 6. slovenskem vinogradniško-vinarskem kongresu na Ptujju.

Tabela:

1.1.2 Vinogradništvo in vinarstvo	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj (predavanja, tečaji, seminarji, delavnice, krožki)	4	10	250
Število osebnih svetovanj	2.000	2.466	123
Število pripravljenih strokovnih gradiv, strokovnih prispevkov, objav v medijih	6	17	283

Komentar tabele:

Izvedli smo večje število usposabljanj zaradi velikih potreb na terenu ter zaradi ukrepov za omilitev in sanacijo škod po neurjih s točo. Prav zaradi slednjega, smo pripravljali številne strokovne prispevke na to temo.

1.1.3 OLJKARSTVO

Izvedene aktivnosti:

Izvedli smo individualna svetovanja in izobraževanja ter delavnice s prikazi rezi oljk. Veliko svetovanj je bilo opravljenih preko telefona in e-pošte. Opravili smo več nasvetov in prispevkov v medijih. Prioriteta dela je bilo svetovanje ukrepov za blažitev podnebnih sprememb z ustrezno oskrbo oljčnikov in spremljanje zdravstvenega stanja oljčnikov (predvsem pojav oljčne muhe in pojav novih škodljivcev) v sodelovanju s službo za varstvo rastlin. Sodelovali smo s koordinatorico JS na področju oljkarstva, oljkarskimi društvi (DOSI, DOB in GOD) ter aktivno prispevali pri nastajanju Smernic dobre higienske prakse za predelavo oljk v oljčno olje in namizne oljke. Z Agrarno skupnostjo Rožar smo aktivno sodelovali pri načrtovanju oljčnika na degradiranem zemljišču. Predstavili in svetovali smo glede intervencij v oljkarstvu iz Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023-2027. Oljarje smo obveščali o Uredbi o uporabi oljčnih tropin in rastlinske vode za gnojenje in upoštevanju predpisanih pogojev te uredbe. Spremljali smo fenofaze rasti, spremljali dozorevanje oljk in v sodelovanju s Poskusnim centrom za oljkarstvo priporočali zgodnje obiranje. Svetovali smo in na predavanjih poudarjali pomembnost vpisa površin in pridelka v RKG. Leto so zaznamovali veliki nalivi in toča, zato smo svetovali o tehnoloških ukrepih za omilitev posledic le-teh. Sodelovali smo pri popisu škode po nalivih. Vzpostavili smo NPK oljkar/oljkarka.

Tabela:

1.1.3 Oljkarstvo	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj (predavanja, tečaji, seminarji, delavnice, krožki)	4	26	650
Število osebnih svetovanj	800	658	82
Število pripravljenih strokovnih gradiv, strokovnih prispevkov, objav v medijih	4	17	425

Komentar tabele:

Izvedli smo večje število usposabljanj zaradi velikih potreb na terenu (rez oljk, odpadanje plodičev, obiranje oljk, ...) ter zaradi ukrepov za omilitev in sanacijo škod po neurjih s točo. Prav zaradi slednjega, smo pripravljali številne strokovne prispevke na to temo.

1.1.4 HMELJARSTVO

Izvedene aktivnosti:

/

Tabela:

1.1.4 Hmeljarstvo	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj za kmete	0	0	0
Število svetovanj	0	0	0
Število tehnoloških sestankov	0	0	0
Število pripravljenih strokovnih gradiv, strokovnih prispevkov, objav v medijih	0	0	0

Komentar tabele:

/

1.1.5 VRTNARSTVO (ZELENJADNICE, ZELIŠČA IN OKRASNE RASTLINE)

Izvedene aktivnosti:

Z našim svetovanjem, usposabljanjem in informiranjem smo prispevali k izboljšanju tehnologije pridelave vrtnin, pri čemer smo uporabljali najnovejše rezultate poskusov in raziskav. Nadaljevali smo z izdelavo

tehnoloških priporočil za pridelavo izbranih zelenjadnic v sodelovanju z Javno službo v vrtnarstvu ter izvajanjem poskusov in delavnic. Organizirali smo izobraževalne programe in delavnice, ki so osredotočeni na najnovejše tehnike pridelave, trajnostno kmetovanje ter uporabo sodobne tehnologije. Spodbujali smo raziskave in razvoj novih metod pridelave, ki bodo omogočile povečanje donosa in izboljšanje kakovosti pridelkov. Nudili smo pomoč pri pridobivanju certifikatov ekološke pridelave in drugih standardov kakovosti, ki bodo povečali konkurenčnost na trgu.

Pridelovalcem zelenjave smo nudili nasvete za ohranjanje in izboljšanje rodovitnosti tal, ustrezno kolobarjenje ter svetovali izbor primernejših sort glede na razmere.

V smislu ohranjanja naravnih virov smo se osredotočali na strokovno utemeljeno gnojenje ter nadzorovano uporabo sredstev za varstvo rastlin. Vzpodbujali smo gnojenje zgolj na podlagi analiz tal in potreb rastlin ter svetovali varstvo rastlin na osnovi načel integriranega oz. ekološkega varstva rastlin, vključno z biotičnim varstvom in metodami z nizkim tveganjem.

Pridelovalce smo informirali o sodobnih načinih trženja v vrtnarstvu in o priložnostih, ki jih ponuja vključevanje v sheme kakovosti. Spodbujali smo različne oblike povezovanja, združevanja in skupnega nastopa na trgu skupaj z lokalno zadrugo KZ Agraria Koper in njihovo skupino pridelovalcev. Pri tem smo nudili podporo pri razvoju učinkovitih trženjskih strategij, vključno s promocijo lokalnih pridelkov ter sodelovanjem s trgovci in drugimi deležniki.

Pri svetovanju smo uporabljali različne metode dela, kot so individualno svetovanje, predavanja, posveti, tehnološka navodila in strokovni prispevki. Svetovanje smo izvajali tudi preko digitalnih orodij. Za učinkovit prenos znanja do uporabnikov smo tesno sodelovali z Javno službo v vrtnarstvu ter znanstveno-raziskovalnimi institucijami.

Tabela:

1.1.5 Vrtnarstvo (zelenjadnice, zelišča in okrasne rastline)	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj	4	39	975
Število osebnih svetovanj	1.000	2.836	284
Število pripravljenih strokovnih gradiv, objav v medijih za uporabnike	8	17	213

Komentar tabele:

Letos nas je zaznamovalo ekstremno leto. Prizadeli so nas številni vremenski dogodki, zaradi katerih je nastala škoda na zelenjadnicah skozi celotno leto pridelave. Spomladi nas je prizadela pozeba, ki je v zelenjadarstvu prizadela šparglje in jagode, kjer smo prvo pobiranje izgubili. Nato so se zvrstila številna neurja s točo in močnim vetrom, ki je sprva poškodovala rastlinjake in zelenjadnice na goriškem. Sledile so številne poplave in močni lokalni nalivi, ki niso prizanesle niti istrskim pridelovalcem. Iz tega naslova smo veliko svetovali in sodelovali pri popisih in ocenjevanju škod skozi celo leto.

1.1.6 SEMENARSTVO IN OHRANJANJE RASTLINSKIH GENSKIH VIROV

Izvedene aktivnosti:

Semenarstvo je osnova učinkovite kmetijske pridelave in zagotavljanja čim večje samooskrbe s hrano v državi, kar postaja vedno bolj pomembno. Pridelovalcem smo svetovali setev potrjenega certificiranega semena in pridelavo za sisteme semenarstva. Opozarjali smo odločevalce, da je v Sloveniji premalo organizatorjev in dodelovalcev certificiranih semen. Prenašali smo znanje ustreznih tehnologij od raziskovalnih inštitucij ter z Javno službo v vrtnarstvu in javno službo v poljedelstvu sodelovali pri pripravi tehnoloških navodil pridelave semena izbranih vrst rastlin.

Ohranjeni rastlinski genski viri so osnovna raznolikosti in raznovrstnosti za izboljševanje gojenih rastlin s pomočjo selekcije in žlahtnjenja. So najpomembnejši pri prilagajanju podnebnim spremembam in lahko zagotovijo povečevanje samooskrbe in prehranske varnosti. Delo na tem področju bo usmerjeno v osveščanje kmetov o pomenu ohranjanja rastlinskih genskih virov. Sodelovali smo pri izvedbi monitoringa rastlinskih genskih virov, ozaveščanju pridelovalcev in javnosti o pomenu rastlinskih genskih virov. Za čim bolj učinkovit prenos znanja smo sodelovali z JS rastlinske genske banke, drugimi javnimi službami, nevladnimi organizacijami ter različnimi raziskovalnimi in drugimi inštitucijami. Nudili smo pomoč interesentom za vzdrževalne selekcije lokalnih sort in njihov vpis v register pridelovalcev semena.

Tabela:

1.1.6 Semenarstvo in ohranjanje rastlinskih genskih virov	Program	Poročilo	Indeks
Število kmetij, ki se vključujejo v evidentiranje in ohranjanje rastlinskih genskih virov na kmetijah	1	1	100
Število osebnih svetovanj	30	15	50
Število usposabljanj	1	0	0
Število pripravljenih tehnoloških navodil, gradiv in objav v medijih	0	0	0

Komentar tabele:

Naloga je horizontalna in povezana z ostalimi pomembnimi rastlinskimi panogami in so tudi aktivnosti komplementarne. Zaradi tega je poročanje zgolj na tej aktivnosti morebiti pomanjkljivo iz razloga, ker se čas za delo na tej tematiki upošteva med glavne panoge, npr. poljedelstvo, zelenjadarstvo...

1.1.7 POLJEDELSTVO**Izvedene aktivnosti:**

Kmetom smo svetovali, jih usposabljali in informirali o ustreznih tehnoloških ukrepih za doseganje visoko kakovostnih pridelkov. Seznanjali smo jih z ukrepi za ohranjanje in izboljševanje rodovitnosti tal, dvig humusa v tleh (pravilna obdelava ob pravem času, vključitev dosevkov za zeleni podor), s kolobarji z vključevanjem metuljnic in manj razširjenih poljščin, izbor ustreznih sort, prilagojenim na lokalne klimatske razmere, ki hkrati povečujejo prehransko varnost ter samooskrbo kmetij. Nudili smo nasvete o strokovno utemeljenem gnojenju z organskimi in mineralnimi gnojili ter varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi s poudarkom na integriranem varstvu rastlin z namenom varovanja naravnih virov. Kmetovalce smo opozarjali na pravočasno zatiranje invazivnih vrst. Pri strokovnem delu smo dali poudarek sodobnim tehnologijam in rezultatom novejših raziskav v Sloveniji in tujini. Sodelovali smo pri strokovni podpori žitni verigi. Za večjo konkurenčnost smo kmetom svetovali in jih spodbujali k različnim načinom povezovanja in skupnega nastopa na trgu (SP, OP, zadruga...). Pri svetovalnem delu smo uporabljali različne metode dela: individualno svetovanje, predavanja, delavnice, krožke, prikaze, tehnološka navodila, strokovne prispevke... Svetovanja smo izvajali tudi z digitalnimi orodji. Za čim boljši prenos znanja do uporabnikov smo sodelovali z JS v poljedelstvu (preizkušanje hibridov koruze in žit in tehnološki poskusi) in drugimi JS ter znanstveno raziskovalnimi institucijami.

Tabela:

1.1.7 Poljedelstvo	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj	4	7	175
Število osebnih svetovanj	1.500	893	60
Število pripravljenih strokovnih gradiv, objav v medijih	6	12	200

Komentar tabele:

Izvedli smo večje število usposabljanj zaradi velikih potreb na terenu (uvajanje novih tehnologij, vrst rastlin (npr. sončnice) ter zaradi ukrepov za omilitev in sanacijo škod po neurjih s točo. Prav zaradi slednjega, smo pripravljali številne strokovne prispevke na to temo.

1.1.8 PRIDELOVANJE KRME**Izvedene aktivnosti:**

Kmetom smo svetovali optimalno izvedbo agrotehničnih ukrepov v pridelavi krme. Na trajnem travinju je za doseganje optimalne kakovosti krme ključna ustrezna botanična sestava travne ruše. Svetovali smo vključevanje rastlin v kolobar na njivah, ki so pomembne pri pokrivanju beljakovinskih in energetskih potreb pri pripravi prehranskih obrokov za živali. Pri svetovanju smo dali poudarek gnojenju na podlagi analiz tal. Svetovali smo glede ukrepov za preprečevanje širjenja invazivnih tujerodnih rastlin in preprečevanje zaraščanja. Svetovali smo glede možnosti izvajanje nadzorovane paše. Pri svetovalnem delu smo uporabljali

različne metode dela. Izvajali smo, skupaj z mladimi prevzemniki, poskuse za izboljšanje in obnovo travne ruše s ciljem pridelave kvalitetnejše in več osnovne voluminozne krme.

Tabela:

1.1.8 Pridelovanje krme	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj	1	0	0
Število osebnih svetovanj	400	171	43
Število pripravljenih strokovnih gradiv, objav v medijih	2	1	50

Komentar tabele:

Izvedli smo nekoliko manjše število planiranih nalog, zaradi manjših potreb kmetovalcev po specifičnih znanjih s področja pridelave krme. Je pa seveda področje močno prepleteno z ostalimi področji (poljedelstvo in živinoreja), zato se je svetovalo veliko v okviru ostalih nalog.

1.1.9 ADAPTACIJA IN NOVOGRADNJA KMETIJSKIH OBJEKTOV

Izvedene aktivnosti:

Kmetom smo svetovali pri pripravi vse potrebne dokumentacije s področja gradenj različnih vrst kmetijskih objektov. Sodelovali smo pri izdelavi tehnoloških rešitev za posodobitve objektov. Svetovali smo glede normativov pri prilagajanju objektov za namen ekološke reje živali in prilagajanju objektov za namen izpolnjevanja pogojev z vidika pogojenosti. Spodaj navedene aktivnosti se nanašajo pred vsem na gradnjo nezahtevnih objektov. Takih gradenj se poslužuje vedno več investorjev, kar je deloma posledica majhnosti primorskih živinorejskih kmetij, deloma pa tudi zaradi cenejše gradnje samih gospodarskih objektov (cenejša pridobitev dovoljenj, cenejši materiali, manjše investicije v opremo hleva,...). Sodelovali smo tudi pri opremljanju modernejših hlevov, načrtovanju tehnologije ureditve hleva, izračunih potrebnih gnojiščnih in hlevskih kapacitet in drugo. Poudarek je na ureditvi in gradnji gospodarskih objektov na ekoloških kmetijah.

- pomoč kmetom pri načrtovanju gradenj hlevov, zavetišča za ovce, govedo (različne kapacitete, tehnologije, umestitev v prostor, pomoč pri pridobitvi gradbenega dovoljenja, soglasja,....,
- izdelava tehnoloških skic ureditve hlevov, zavetišč, gnojišč in skladišč z programskim orodjem GstarCAD2012 (ovce, koze krave dojilje, pitanje govedi),
- tehnologije reje in svetovanja kmetom smo prilagodili zagotavljanju etoloških zahtev živali v smeri izboljšanja stanja na področju tehnopatij rejnih živali kot posledici nepravilnih pogojev reje, stresa in nepravilne manipulacije z živalmi,
- svetovali smo tudi ustrezno zdravstveno varstvo živali v povezavi z primerno tehnološko zasnovano gradenj in adaptacij kmetijskih objektov,
- izračuni gnojiščnih kapacitet in navodila za skladiščenje ter gnojenje z organskimi gnojili,
- izdelava strokovnih mnenj za pridobitev različnih soglasij pri gradnjah hlevov, gnojišč in reji domačih živali na zaščiteneh območjih (HAB, VVO, OOTT,..).

Tabela:

1.1.9 ADAPTACIJA IN NOVOGRADNJA KMETIJSKIH OBJEKTOV	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj	0	0	0
Število osebnih svetovanj	50	88	176
Število pripravljenih strokovnih gradiv, objav v medijih	1	0	0

Komentar tabele:

V okviru te naloge, smo izvedli večje število svetovanj pri obnovah in novogradnjah kmetijskih objektov. Svetovanje je vezano na odločitve kmetov o posodobitvah in novogradnjah. Del svetovanja se prekriva tudi s tehnološkim svetovanjem pri posamezni panogi.

1.1.10 GOVEDOREJA

Izvedene aktivnosti:

Izvajali smo svetovanja in pripravili prispevke v medijih. Svetovanja so bila za izboljšanje doma pridelane voluminozne krmne, optimiranje prehrane na podatkih analiz krme. Pri prireji govejega mesa je bil poudarek na povečevanju dnevni prirastov, prepoznavanju mesnatosti in zamaščenosti ter korekciji/optimizaciji krmnih obrokov, kar bo prispevalo k zmanjševanju izpustov TGP. Za proizvodne rezultate ima velik pomen tudi zdravstveno varstvo črede, zato smo informirali o pomenu izvajanja biovarnostnih ukrepov. Svetovali smo racionalnejše in etološko primerne adaptacije in novogradnje. Na področju reje krav dojilj in rejnic smo svetovali glede prilagoditev reje standardom dobrobiti živali z vključevanjem paše, uvajanjem poenostavljenih hlevov s sistemom proste reje. Pri intenzivnejših rejah, ki se ukvarjajo z mlečno proizvodnjo smo predstavili možnost uporabe sodobnejših tehnoloških rešitev tudi z uvedbo digitalnih orodij.

Tabela:

1.1.10 Govedoreja	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj za kmete	2	1	50
Število svetovanj	350	115	33
Število pripravljenih gradiv, objav v medijih.	2	0	0
Število krmnih obrokov	10	18	180

Komentar tabele:

V letošnjem letu smo veliko delo opravili na svetovanju pri analizi krme in izdelavi krmnih obrokov, kar se odraža na večjem številu le teh v primerjavi s planiranim. Veliko se je na tem področju svetovalo pri ostalih nalogah, ki so tesno povezljive s to nalogo.

1.1.11 DROBNICA

Izvedene aktivnosti:

V okviru navedenega področja smo izvajali svetovanja, prenos izkušenj v prakso, sodelovali s strokovnimi, raziskovalnimi, izobraževalnimi in znanstvenimi institucijami tako doma kot v tujini. Svetovali smo optimiranje prehrane in pripravili izračune krmnih obrokov. Svetovali smo tudi o vsebinah s področja dobrobiti živali, zdravstvenega varstva živali s poudarkom na aktualnih boleznih. Informirali in svetovali smo na temo promocije mesa in mleka drobnice, predvsem v smislu prepoznavnosti in prednostih mleka in mesa drobnice iz različnih vidikov. Pomemben del svetovanj je zaščita drobnice pred zvermi z zaščitno ograjo in prilagojenim načinom rej z nočnim zapiranjem. Svetovali smo prilagoditvah rej po standardih, ki bi ustrezali intervencijam za podporo pri izvajanju dobrobiti za živali, urejanje hlevov, ureditve izpustov, izvajanje paše...

Tabela:

1.1.11 Drobnica	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj za kmete	1	1	100
Število svetovanj	300	226	75
Število pripravljenih gradiv, objav v medijih.	1	0	0
Število krmnih obrokov	10	3	30

Komentar tabele:

Nadaljujemo z aktivnostmi, da bo izdelava krmnih obrokov tudi na področju reje drobnice uveljavljena praksa in predvsem pri rejcih drobnice za prirejo mleka in predelavo v mlečne izdelke postala stalnica. Število svetovanj, ki je bilo opravljenih je nekoliko nižje od planiranega, predvsem zaradi svetovanja ukrepov s področja drobnice v okviru strateškega načrta.

1.1.12 PRAŠIČEREJA

Izvedene aktivnosti:

Svetovali in usposabljali smo rejce za optimiziranje obrokov, etologiji in novih standardih reje živali. Aktivno smo obveščali na področju bio-varnosti in preprečevanja prenosa kužnih bolezni. Svetovalni pristopi so bili tako individualno kakor skupinsko svetovanje. Svetovali smo o ukrepih v kolikor se bo pojavila APK v Sloveniji. Pripravili smo prispevke z namenom izboljšanja stanja pri kmečki reji prašičev s poudarkom na prehrani in doma pridelani krmi.

Tabela:

1.1.12 Prašičereja	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj za kmete	0	0	0
Število svetovanj	20	30	150
Število pripravljenih gradiv, objav v medijih.	0	6	0
Število krmnih obrokov	1	0	0

Komentar tabele:

Svetovali in usposabljali smo rejce za optimiziranje obrokov, etologiji in novih standardih reje živali. Aktivno smo obveščali na področju bio-varnosti in preprečevanja prenosa kužnih bolezni. Svetovali smo o preventivnih ukrepih za preprečevanje širjenja APK, v kolikor se bo pojavila v Sloveniji.

1.1.13 REJA OSTALIH ŽIVALI (perutninarstvo, konjereja, kunčjereja, itd.)

Izvedene aktivnosti:

Izvedli smo individualna svetovanja za rejo perutnine, predvsem za t.i. kmečke reje z manjšim številom živali. Informirali smo o boleznih in biovarstvenih ukrepih pri reji perutnine na prostem. Seznanjali smo o možnostih reje pitovnih piščancev v ekoloških rejah, kot tržni priložnosti na manjših kmetijah. Svetovali smo o reji konj z uporabo mesnih avtohtonih pasem, ki so dobro prilagojene ter odporne in primerne za skromnejše pogoje z vidika paše na suhih kraških travnikih.

Tabela:

1.1.13 REJA OSTALIH ŽIVALI (perutninarstvo, konjereja, kunčjereja, itd.)	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj za kmete	1	0	0
Število svetovanj	30	16	53
Število pripravljenih gradiv, objav v medijih.	1	1	100

Komentar tabele:

Zainteresiranost za vzpostavitev manjših rej se povečuje, predvsem na področju reje kuncev, ekološke prireje jajc in tudi perutninskega mesa ter neposredne prodaje.

1.1.14 RIBOGOJSTVO

Izvedene aktivnosti:

/

Tabela:

1.1.14 RIBOGOJSTVO	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj za kmete	0	0	0
Število svetovanj	0	0	0
Število pripravljenih gradiv, objav v medijih.	0	0	0

Komentar tabele:

/

1.1.15 EKOLOŠKO KMETOVANJE

Izvedene aktivnosti:

Na področju ekološkega kmetovanja smo aktivnosti posvetili povečanju števila ekoloških kmetij in večjem obsegu ekološke pridelave, izboljšanju prenosa znanja do uporabnikov, dvigu usposobljenosti pridelovalcev, večji dostopnosti informacij za ekološke kmete, vključevanje novih tehnologij v pridelavi, predelavi in trženju ekoloških proizvodov, povečanju ponudbe lokalno pridelanih ekoloških pridelkov in živil, povečanju zanimanja ekoloških kmetov za združevanje na področju prodaje, izmenjavi znanj in promociji pridelkov in izdelkov iz ekoloških kmetij. Cilj svetovanja je bil tudi ustrezen razvoj ekoloških kmetij v smeri razvoja ekološkega semenarjenja, vključno z avtohtonimi vrstami in sortami.

Za ekološke kmetije smo pripravili več preusmeritvenih načrtov in tehnoloških rešitev za preureditev hlevov za prosto rejo, ter različna strokovna mnenja. Oblikovali smo tudi programe za pašo govedi in drobnice in pomagali pri izpolnjevanju različnih prošenj na MKGP ali kontrolno organizacijo pri raznih izjemah, kot so prošnje za dokup konvencionalne krme in živali, semen in sadik in podobno. Ekološkim kmetijam smo svetovali pri vzpostavitvi dopolnilnih dejavnosti. Precej časa je bilo namenjeno oblikovanju celostne podobe izdelkov ekoloških kmetij.

Izvajali smo usposabljanja in osebno svetovanje. Svetovali smo preusmeritve kmetij iz konvencionalnega v ekološki način kmetovanja. Kmetijam smo svetovali v okviru celotnega procesa ekološke pridelave, to je od prijave kontrolni organizaciji do tehnoloških ukrepov in trženja ekološkega pridelka.

Tabela:

1.1.15 Ekološko kmetovanje	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj za kmete	4	9	225
Število svetovanj	1.500	1.499	100
Število pripravljenih strokovnih gradiv, objav v medijih	4	7	175
Število svetovalcev, ki so specializirani oz. imajo specialistična znanja za ekološko	1	1	100

Komentar tabele:

Pri svetovanju kmetom je zelo pomemben predvsem odprt in pristen kontakt z ekološkimi in konvencionalnimi kmetovalci. Glede na povečevanje števila novih ekoloških kmetij je učinek svetovanja v letu 2023 zelo dober. Da bi bil učinek finančnih podpor v družbi prepoznavnejši, bi bilo potrebno oblikovati kmetijsko politiko v smeri proizvodno vezanih podpor in ne zgolj v kmetovanje. Prav zaradi prej navedenih dejstev, je bilo opravljenega nekoliko več dela in aktivnosti od planiranih.

1.1.16 VAROVANJE VODNIH VIROV

Izvedene aktivnosti:

Svetovali smo kmetijam, katerih kmetijske površine so ob vodotokih in na vodovarstvenih območjih, ki jih ni malo. Seznanjali smo z alternativnimi načini izvajanja agronomske prakse. Svetovali smo stalno pokritosti tal z zeleno odejo, uvedbo tehnologij obdelave tal, ki omogoča izboljšanja teksture tal in zvišanje deleža humusa. Svetovali smo načine gnojenja na osnovi analiz in gnojilnih načrtov izvajanju integriranega varstva oziroma ne kemičnih metod varstva pred škodljivimi organizmi. Kmetovalce smo seznanjali z zakonskimi predpisi s področja varovanja voda.

Tabela:

1.1.16 Varovanje vodnih virov	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj za kmete	1	1	100
Število svetovanj	60	1	2
Število pripravljenih strokovnih gradiv, objav v medijih	1	0	0

Št. KMG in št. ha vključenih v operacijo NV.1 Vodni viri KOPOP intervencije in ukrep ekološko kmetovanje iz strateškega načrta 2023-27	1	1	100
--	---	---	-----

Komentar tabele:

Svetovanja o varovanju voda je permanentno del vseh svetovanj, ki jih beležimo po posameznih panogah. Tako v rastlinski kot reji živali in nenazadnje pri pravih pogojenost.

1.1.17 OHRANJANJE OKOLJA IN BIOTSKE PESTROSTI V KMETIJSKI KRAJINI

Izvedene aktivnosti:

Svetovali smo kmetijam v skladu z zahtevami na zavarovanih območjih (npr. Natura 2000). Seznanjali smo jih s posebnostmi, ki veljajo pri upravljanju z zemljišči na tem območjih. Spodbujali smo jih k vključevanju v operacije iz strateškega načrta, ki prispevajo k varovanju okolja in ohranjanju biotske pestrosti. Svetovali smo tudi glede ohranjanja mejic ob kmetijskih površinah, pridelave medovitih kmetijskih rastlin, informirali o zahtevah odstranjevanja zarasti in tujerodnih invazivnih rastlin. Na območju Nature 2000 smo kmetovalce seznanjali, da se lahko s površinami vključijo v ohranjanje habitatov travišč in metuljev, operacije suhih kraških travnikov in pašnikov, ... Poleg osebnega svetovanja smo pripravili informativne objave v medijih za oblikovanje in večanje ozaveščenosti o območjih z okoljskimi posebnostmi in upravljanju. Sodelovali smo pri navedenih aktivnostih s kompetentnimi institucijami s področja naravovarstva.

Tabela:

1.1.17 Ohranjanje okolja in biotske pestrosti v kmetijski krajini	Program	Poročilo	Indeks
Število ciljnih usposabljanj za kmete z naravovarstveno tematiko	2	2	100
Število svetovanj z naravovarstveno tematiko	100	198	198
Število pripravljenih strokovnih gradiv, objav v medijih	2	3	150

Komentar tabele:

Ukrepi za namen ohranjanja in izboljšanja stanja habitatov, živalskih ter rastlinskih vrst so dokaj zahtevni in v marsikaterem primeru težko izvedljivi zaradi poslabšanja ekonomike na kmetijah. To velja še posebej za večje kmetije. Smo pa v okviru naloge veliko svetovali s tega področja.

1.1.18 VARSTVO RASTLIN - SVETOVANJE

Izvedene aktivnosti:

Vinogradnikom smo svetovali pri pravilni rabi FFS, leto 2023 je bilo glede varstva vinogradov zelo zahtevno, zato je bilo tudi svetovanj s tega področja veliko. Organizirali smo osnovna in nadaljevalna usposabljanja za izvajalce ukrepov varstva rastlin.

Tabela:

1.1.18 Varstvo rastlin-svetovanje	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj za kmete	4	9	225
Število svetovanj	400	451	113
Število pripravljenih strokovnih gradiv, objav v medijih	8	3	38

Komentar tabele:

Aktivnosti na področju svetovanja z varstva rastlin izvajamo v sodelovanju z oddelkom za varstvo rastlin na Zavodu. Število udeležencev usposabljanj je ravno na področju varstva rastlin običajno zelo veliko. Dejstvo je tudi, da ima izkaznico za uporabo FFS sredstev (poklicni uporabniki FFS) na območju Zavoda cca 6.600 kmetij. Mednje sodijo tudi manjši pridelovalci (vrtničarji) za katere je tudi pomembno, da s FFS ravnavo pravilno.

Svetovanje na področju varstva rastlin je predvsem v pomladanskem in zgodnje poletnem času zelo intenzivno.

1.1.19 VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU

Izvedene aktivnosti:

Uporabnikom smo v okviru vseh drugih svetovanj svetovali tudi o pravilni uporabi in ravnanju z vidika varovanja zdravja in njegovih materialnih dobrin. Svetovali smo tudi za namen varovanja okolja, zaznavanje kritičnih točk v procesih dela in osnovnih sredstvih. Delo na kmetijskem gospodarstvu zajema zelo širok spekter aktivnosti in področij povezanih z uporabo kmetijske mehanizacije, razne opreme, delo z živalmi, transportom in logistiko, uporaba FFS in ravnanje z njimi. Tudi skladiščenje in ravnanje z vnetljivimi snovmi (gorivo, olja, maziva in druge vnetljive tekočine) ter nenazadnje uporaba in skladiščenje raznih zdravil. Kmetom svetujemo o varnosti in zdravju pri delu ter o pravilnem ravnanju in zaznavanju kritičnih točk (nevarnega območja in nevarnega gibanja ter nevarnih snovi).

Tabela:

1.1.19 Varnost in zdravje pri delu	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj	0	1	0
Število osebnih svetovanj	20	21	105
Število pripravljenih strokovnih gradiv, objav v medijih	0	0	0

Komentar tabele:

Pomembno je doseči zavedanje, da je varnost na kmetiji najpomembnejša in da je zato potrebno izvajati ustrezne ukrepe. Svetovanje je vedno in povsod potrebno. Glavni cilj je zmanjšanje nesreč pri delu, povečanje storilnosti na kmetijah, izogibanju poškodb na kmetiji, zmanjševanje bolniških odsotnosti, invalidnosti in hujših poškodb, tudi smrti. Svetujemo upoštevanje navodil in uporabo strojev, naprav in sredstev, ki imajo ustrezna dovoljenja in certifikate.

1.1.20 PODNEBNE SPREMEMBE

Izvedene aktivnosti:

Izvajali smo svetovanja, informiranja in izobraževanja v sodelovanju z zunanjimi kompetentnimi strokovnjaki in pripravili prispevke v medijih. Ob ekstremnih vremenskih pojavih smo svetovali napotke za ravnanje in omilitev posledic. Pri svetovanju smo poudarili možne nove tehnologije pridelave in reje živali, ki bodo prispevale k blažitvi in prilagajanju na podnebne spremembe. Pri rastlinski pridelavi smo svetovali na področju pridobivanja vodnih dovoljenj. Svetovali smo namakanje in gospodarno rabo vode (obnova in gradnja namakalnih sistemov, zadrževalnikov in akumulacij vode, spremljanje vodne bilance in izvajanje napovedi namakanja, prehod na kapljični sistem namakanja, fertigacija), tehnologije pridelave (ozelenitev tal čez celo leto, dvig ravni humusa v tleh, sprememba setvenih rokov in rokov tehnoloških opravil, ustrezna obdelava tal, optimalnejša oskrba rastlin s hranili idr.) ter izbor kulturnih rastlin in sort (izbira kulturnih rastlin in uvajanje novih poljščin oziroma sort, ki bolje prenašajo stresne situacije in obenem povečujejo prehransko varnost ter samooskrbo kmetij s krmo, dosledno izvajanje kolobarja z vključitvijo rastlin, ki izboljšujejo strukturo tal in povečujejo vsebnost humusa v tleh). Na področju pridelave zelenjave smo svetovali o pridelavi v zaščiteneh prostorih. Pri reji živali smo svetovali s poudarkom na prilagajanju staleža živali, intenzivnosti proizvodnje in zelo aktivno pri sestavi optimalnih krmnih obrokov za živali in ravnanja z živalskimi gnjili s ciljem zmanjševanja TGP. Svetovali smo pri preureditvi hlevov in montaži ustrezne opreme za zmanjšanje vročinskega stresa na živalih. Pri pridelavi krme smo svetovali načine izboljšanja produktivnosti naravnega travinja. Izvedli smo predstavitev (webinar) 28. JR 4.1 Naložbe v zmanjšanje emisij toplogrednih plinov iz kmetijstva; informiranje, svetovanje in pomoč pri pripravi vlog.

Tabela:

1.1.20 Podnebne spremembe	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj za kmete	1	1	100

Število svetovanj	200	200	100
Število pripravljenih strokovnih gradiv, objav v medijih	4	4	100

Komentar tabele:

Glede na vse podnebne spremembe, ki se nam že dogajajo so kazalniki na vseh pod nalogah preseženi. Potrebno pa je poudariti, da je tega svetovanja še bistveno več in se ga beleži pod tehnološkimi svetovanji pri posameznih vrstah pridelave oz. reje. V praksi pomeni, da praktično vsako svetovanje v eni točki zajema tudi prilagajanje podnebnim spremembam.

1.2. Zmanjševanje izgub hrane in odpadne hrane

	Program	Poročilo	Indeks
Število ur:	692	276	40

Izvedene aktivnosti:

Pri nalogi zmanjševanja izgub hrane, smo v okviru vseh svetovanj kmetije opozarjali na vseh preventivnih ukrepih, ki lahko vplivajo na zmanjšanje izgub hrane. Vse pridelovalce hrane, smo opozarjali na optimizacijo delovnih in tehnoloških procesov za zmanjševanje izgub hrane. Kmetijski svetovalci so se 8. 12. 2023 udeležili spletne predstavitve strategije in akcijskega načrta za manj izgub hrane in odpadne hrane v verigi s preskrbo s hrano, ki ga je izvajalo MKGP.

Tabela:

1.2 Zmanjševanje izgub hrane in odpadne hrane	Program	Poročilo	Indeks
Število priporočil v pisni obliki, objavljanje na spletni strani KGZS oz. KGZ	0	0	0
Število usposabljanj in udeležencev usposabljanj	1	1	100

Komentar tabele:

Veliko nasvetov, ki smo jih nudili je zavedenih pod ostalimi pod nalogami v okviru ostalih svetovanj. Tematika zmanjševanja izgub se poudarja v okviru objav, člankov, prispevkov, navodil, ki jih pripravljamo za posamezna področja kmetijske pridelave in predelave.

1.2 Aktivnosti na področju zemljiških operacij in varstva kmetijskih zemljišč

	Program	Poročilo	Indeks
Število ur:	1.644	429	26

Izvedene aktivnosti:

Vinogradnikom in sadjarjem, ki so pri napravi vinograda ali sadovnjaka izvedli zahtevno agromelioracijo, smo strokovno svetovali pri izvedbi in pridobivanju potrebnih dovoljenj. Zanje smo izdelali Načrt agromelioracijskih del in pomagali pri pripravi vloge za pridobitev Odločbe MKGP o uvedbi agromelioracije. Za lokalne skupnosti smo svetovali pri urejanju komasacij.

Tabela:

1.3 Aktivnosti na področju urejanja kmetijskih zemljišč	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj	1	1	100
Število svetovanj na področju zemljiških operacij	100	76	76
Število pripravljenih gradiv, objav v medijih	1	0	0

Število predstavitev kmetijstva v posamezni občini za potrebe priprave strokovne podlage s področja kmetijstva za določitev predloga trajno varovanih kmetijskih zemljišč	2	10	500
---	---	----	-----

Komentar tabele:

Aktivnosti na tem področju se tesno prepletajo s posameznimi panogami, tako da se vsem kmetovalcem svetuje tudi v okviru tehnoloških svetovanj.

1.4 Integrirano varstvo rastlin

	Program	Poročilo	Indeks
Število ur:	1.934	338	18

Izvedene aktivnosti:

V okviru omenjene strokovne naloge je oddelek za kmetijsko svetovanje sodeloval pri naslednjih nalogah: spremljanje fenoloških faz nekaterih pomembnejših kmetijskih rastlin na posameznih območjih, spremljanje nekaterih pomembnejših škodljivih organizmov (ŠO), vizualno spremljanje pojava bolezni in škodljivcev na terenu, sodelovanje pri izobraževanju in drugih oblikah usposabljanja pridelovalcev v integrirani in ekološki pridelavi, spremljanje invazivnih vrst rastlin. Izvedena so bila izobraževanja v sodelovanju z JS za varstvo rastlin. Podatke pridobljene iz spremljanja fenofaz, ulova žuželk ter pojava bolezni se uporablja za prognostične namene. Svetovalci zbrane podatke praviloma pošiljajo tedensko, po potrebi pogosteje. ŠO, ki se jih spremlja so sledeči: pasasti in križasti grozdni sukač, breskov zavijač in breskov molj, oljčna muha, jabolčni zavijač in češpljev zavijač. Vizualno spremljanje pojava bolezni in škodljivcev na terenu največkrat vključuje najpogostejše bolezni in škodljivce, kot so peronospora vinske trte, oidij vinske trte, jablanov in breskov škrlup, listna luknjičavost koščičarjev, kodravost breskev in druge bolezni in škodljivce glede na pojavljanje ŠO v posamezni rastni sezoni. Glede na dobro sodelovanje, se lahko programe spremljanja ŠO prilagaja razmeram v posameznih letih. Velja izpostaviti tudi aktivnosti na področju omejevanja marmorirane smrdljivke in na preventivnih ukrepih za omejevanje širjenja zlate trsne rumenice.

Tabela:

1.4 Integrirano varstvo rastlin	Program	Poročilo	Indeks
Število opravljenih pregledov	300	50	17
Število poročil pojava bolezni, škodljivcev in škodljivih rastlin	50	50	100
Število izvedenih usposabljanj za kmete	3	0	0
Število vab/opazovalnih mest	25	25	100

Komentar tabele:

Delo se tesno prepleta s tehnološkim svetovanjem, svetovanje s področja varstva rastlin, ... Večina usposabljanj se beleži pri posameznih področnih nalogah, zato so kazalniki izkrivljeni.

1.5 Preprečevanje in obvladovanje tveganj v povezavi z naravnimi in drugimi nesrečami, boleznimi živali in škodljivimi organizmi na rastlinah

	Program	Poročilo	Indeks
Število ur:	986	644	65

Izvedene aktivnosti:

V letošnjem letu, ki je bilo zaznamovano s številnimi neurji, je bilo prav zaradi slednjega veliko dela na tem področju. Veliko se je svetovalo in pripravljalo številne prispevke za omilitev posledic neurij in poplav. V vinogradništvu/sadjarstvu smo ob rednem tehnološkem svetovanju svetovali tudi o izvajanju preventivnih ukrepov za preprečevanje in obvladovanje tveganj v zvezi z naravnimi nesrečami. Po obsežnih poletnih neurjih s točo smo opravili ogleda in svetovali ukrepe za omilitev posledic, svetovali smo osebno in preko objav na

spletni strani zavoda in zbornice. Pripravili smo podrobna poročila o oceni škode na kmetijskih površinah in sodelovali v komisijah za ocenjevanje škode v kmetijstvu.

Tabela:

1.5 Preprečevanje in obvladovanje tveganj v povezavi z naravnimi in drugimi nesrečami, boleznimi živali in škodljivimi organizmi na rastlinah	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj	1	1	100
Število osebnih svetovanj	150	224	149
Št. pripravljenih strokovnih gradiv, objav v medijih	1	9	900

Komentar tabele:

Kazalniki so zaradi zgoraj navedenega nad planiranimi.

1.6 Sodelovanje v LIFE integriranem projektu za okrepljeno upravljanje Nature 2000 v Sloveniji

	Program	Poročilo	Indeks
Število ur:	305	224	73

Izvedene aktivnosti:

V okviru sodelovanja pri projektu LIFE IP Natura 2000 izvajamo aktivnosti na pilotnem območju Slovenska Istra. Komunikacija z deležniki je izjemnega pomena in vzpostavitev enakovrednega partnerskega sodelovanja med kmetijski strokovnjaki in naravovarstveniki, ki bo skupaj ponudilo kmetovalcev, uporabnikom prostora, izvedljive rešitve za ohranjanje in izboljšanje stanja habitatov in ogroženih rastlinskih in živalskih vrst. Za doseganje kazalnikov, smo opravili številne razgovore z lastniki zemljišč, sestanke s SKZGRS in Mestno občino Koper, ki sta ravno tako Lasnika zemljišč na upravičenem območju.

Tabela:

1.6 Sodelovanje v LIFE integriranem projektu za okrepljeno upravljanje nature 2000 v Sloveniji	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj	2	1	50
Število osebnih svetovanj	20	14	70
Št. pripravljenih strokovnih gradiv, objav v medijih	1	0	0
Št. vzpostavljenih panožnih krožkov na temo naravovarstva	0	0	0

Komentar tabele:

Realizacija nalog je nekoliko nižja od planiranih, saj se je veliko svetovalo v okviru tretje naloge, vse intervencije pa so kmetovalcem bile predstavljene v okviru predstavitev SN.

2. Svetovanje in pomoč pri izdelavi razvojnih načrtov za kmetijska gospodarstva

2.1 Pomoč pri pripravi razvojnih načrtov kmetij, posodabljanja, preusmeritve, sanacije

	Program	Poročilo	Indeks
Število ur:	2.232	1.061	48

Izvedene aktivnosti:

Širšo javnosti in kmetovalce smo informirali o aktualnih ukrepih in razpisih, ki naslavljajo posodabljanje kmetijskih gospodarstev, spodbujanje konkurenčnosti, prilagajanje podnebnim spremembam, predelavo kmetijskih proizvodov in trženje. Kmetijam, ki so izrazile interes, smo nudili celovito tehnološko in ekonomsko svetovanje pri pripravi poslovnih načrtov in vlog. Posebno pozornost smo namenili mladim kmetom, ki so bodisi prevzeli kmetijo ali poskušajo na novo vzpostaviti kmetijsko gospodarstvo. V obliki webinarja smo predstavili 1. JR IRP24 Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov. Mladim, ki so se odločili za prevzem kmetije, smo nudili celovito svetovanje glede samega prenosa kmetije, pogojev razpisa in načrtovanja razvojnih ciljev. Z osebnim svetovanjem smo iskali rešitve za mlade kmete, ki ne izpolnjujejo pogojev za razpis, jih usmerjali v druge razpise, dopolnilne dejavnosti, racionalizacijo stroškov ipd.

Drugi poudarek našega dela je bil spremljanje kmetij, ki so v letu 2023 izvajale ali zaključevale investicije na svojih kmetijskih gospodarstvih. Pri investicijah smo zagotavljali tehnološko svetovanje in pomoč, svetovanje pri pripravi zahtevkov in obveznostih upravičencev po zadnjem izplačilu sredstev. Spremljali smo majhne kmetije, prejemnice pavšalne pomoči na 2. JR 6.3, ki so v letu 2023 zaključevale triletni poslovni načrt. Majhne kmetije so pri izvajanju investicij in izpolnjevanju obveznosti razpisa potrebovale veliko podpore kmetijskih svetovalcev. Spremljali smo tudi zaključevanje razvojnih načrtov mladih prevzemnikov, ki so prejeli sredstva na 4., 5. in 6. JR 6.1. Nekaterim smo pomagali pri spremembah razvojnih ciljev, vsem pa smo svetovali pri pripravi zahtevkov in zaključku triletnega poslovnega načrta.

V januarju smo skupaj s Kmetijsko gozdarskim zavodom Kranj izvedli tridnevno delavnico Podjetništvo z vizijo – interaktivni strateški menedžment. Na delavnici so mladi kmetje s pomočjo inovativnega SMT orodja oziroma aplikacije za svoje kmetije izdelali strategije in kratkoročne načrte razvoja. Na nivoju KGZS je bila vzpostavljena skupina za izvedbo ISM+ delavnic. Usposobljeni svetovalci izobražujejo ostale svetovalce, na vsakem zavodu bodo v letu 2024 izvedeni 1-2 delavnici za kmetovalce.

Tabela:

2.1 Pomoč pri pripravi razvojnih načrtov kmetij, posodabljanja, preusmeritve, sanacije	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj	1	6	600
Število osebnih svetovanj	300	465	155
Št. pripravljenih strokovnih gradiv, objav v medijih	1	10	1.000

Komentar tabele:

Velik indeks pri usposabljanjih in osebnih svetovanjih kaže na povečano zanimanje kmetov za posodabljanje kmetij tudi s pomočjo ugodnih kreditov SRRS. Prav tako smo zaradi povečanega zanimanja izvedli več predstavitev javnih razpisov SRRS, kot je bilo načrtovano.

2.2 Diverzifikacija gospodarskih dejavnosti kmetijskih gospodarstev ter uvajanja, razvoj in izvajanje dopolnilnih dejavnosti na kmetijah

	Program	Poročilo	Indeks
Število ur:	5.971	2.130	36

Izvedene aktivnosti:

Izvajali smo osebna svetovanja, objavljali strokovne članke v različnih medijih. Sodelovali smo pri izvedbi DSK. Svetovali smo v zvezi z zmanjševanjem in preprečevanju tveganj v postopku pridelave in predelave z

namenom zagotavljanje varne hrane. Informirali smo s področja zakonodaje (vodenje evidenc, poročanje, vodenje knjig za davčne namene), informirali o možnosti kandidiranja na razpisih s tega področja. Svetovali smo pri vzpostavljanju partnerstev, organiziranem nastopu na trgu, sodelovanju ter svetovali s področja socialne varnosti, socialnih pravic in varovanja zdravja.

Tabela:

2.2 Diverzifikacija gospodarskih dejavnosti kmetijskih gospodarstev ter uvajanja, razvoj in izvajanje dopolnilnih dejavnosti na kmetijah	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj	4	9	225
Število osebnih svetovanj	500	597	119
Št. pripravljenih strokovnih gradiv, objav v medijih	2	1	50

Komentar tabele:

Svetovanja na področju dopolnilnih dejavnosti se izvajajo, sicer nekoliko splošnejša, tudi v okviru ostalih svetovanj ob obiskih na kmetijah. Veliko je tega svetovanja tudi v okviru izvajanja PRP, takrat seveda v povezavi z možnostjo pridobivanja sredstev na razpisih. Zaradi tega je tudi poročilo o številu ur porabljenih za ta namen večji kot kaže tabela.

2.3 Ekonomsko, davčno svetovanje, FADN

	Program	Poročilo	Indeks
Število ur:	4.017	1.711	43

Izvedene aktivnosti:

Informiranje in pomoč za uspešno vodenje FADN knjigovodstva za poročevalske kmetije, ki so vključene v reprezentativni vzorec in za kmetije, prejemnice javnih sredstev iz PRP, ki poročajo o napredku kmetijskih gospodarstev. Povečanje zavedanja o smiselnosti vodenja knjigovodstva oz. zapisovanja finančnih dogodkov. Zagotavljali smo število reprezentativnih poročevalskih kmetij in kvalitetnih podatkov v FADN vzorcu. Izboljšanje zbranih podatkov in poročil kmetij, ki so prejela sredstva na podlagi razpisov PRP. Vzpostavitev poročanja po metodologiji FSDN

V okviru planiranih izobraževanj s tega področja, smo se udeležili delavnice na temo Predračun za izvedbo investicije na kmetiji, kjer smo se učili osnovne pojme iz ekonomike, nato pa delali s posameznimi primeri, kaj se bolj izplača, kakšna investicija je za kmetijo najboljša. Naredili smo program kjer lahko hitro svetujemo ali se določena investicija izplača ali ne. Drugi del izobraževanja pa je bila izdelava seminarske, kjer smo na lastnem primeru predstavili, investicijo in ali jo bo lahko izpeljal glede na prihodke, ki jih kmetija ima. Izdelali smo kalkulacijo za pridelavo breskve. Udeležili smo se izobraževanja na temo izdelave in popravkov kalkulacij. Svetovali smo kmetijam pri strateškem načrtovanju, svetovali smo na podlagi empiričnih podatkov, povečanje uporabnost podatkov za ekonomsko spremljanje gospodarnosti na kmetijah, informiranost in uporaba orodij, da se lahko optimizira ekonomske, tržne in davčne postopke. Veliko smo se izobraževali z orodjem FARM MANAGER, ki nam služi pri vsakdanjem delu.

Tabela:

2.3 Ekonomsko, davčno svetovanje, FADN	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj za svetovalce in kmete	1	1	100
Število osebnih svetovanj	400	310	78
Št. pripravljenih strokovnih gradiv, objav v medijih	2	2	100

Komentar tabele:

Posvetili smo se vprašanju obdavčitve na kmetijah, s poudarkom na davku na dodano vrednost, kmetijam z dopolnilno dejavnostjo pa smo zagotavljali osnovne informacije o načinu vodenja knjigovodstva pri normiranem načinu obdavčitve in o potrebnih evidencah. Opravljali smo svetovanja o oddaji obračuna akontacij dohodka iz dejavnosti (NDD) ter kmete informirali o novi vrednosti pavšalnega zdravstvenega prispevka.

Izvajali smo davčno svetovanje, vključno v zvezi s pripravo e-računov ter svetovali pri prehodu iz normiranega načina obdavčitve v knjigovodstvo. Zaradi spremembe na področju davčne zakonodaje, ki je stopila v veljavo v začetku letu 2023, smo za kmetije z dopolnilnimi dejavnostmi svetovalke skupaj s specialistko za vodenje DDV na kmetijah, izvedle več predavanj za kmete.

Kmetijam, ki vodijo FADN, smo zagotovili pomoč pri pravilnem vpisovanju podatkov v mesečna poročila in pri pripravi podatkov za popisne liste ter jih spodbujali k podpisu pogodbe z MKGP (vzorec poročevalskih kmetij). Izvedli smo tudi spletno izobraževanje o FADN.

Na temo vodenja FADN smo izvedli tudi izobraževanja za kmetijske svetovalce, s poudarkom na pripravi popisnega lista ter na najpogostejših napakah in novostih popisnega lista za 2022/2023. Prav tako smo organizirali izobraževanje o vnosu celotnega popisnega lista.

Aktivno smo sodelovali na sestankih strokovnih skupin v okviru KGZS, konferenci FSDN in delavnici Predračun za uvedbo investicije na kmetiji. Prav tako smo se udeležili usposabljanja o predračunu za uvedbo investicije na kmetiji, izobraževanja za svetovalce o izdelavi poslovnega načrta za kmetijo, delavnice o vnosu podatkov v aplikacijo FADN evidence ter predstavitev MKGP o prehodu v FSDN in izzivih, ki nas čakajo v zvezi s tem.

2.4 Kratke verige, sheme kakovosti in promocija

	Program	Poročilo	Indeks
Število ur:	1.551	1.220	79

Izvedene aktivnosti:

Informirali in svetovali smo o vključevanju kmetij v sheme kakovosti. Informirali smo shemah šolskega sadja in zelenjave ter sheme šolskega mleka na šolah ter sodelovali pri medresorskem projektu tradicionalni slovenski zajtrk. Izvedli ali sodelovali smo na lokalnih ocenjevanjih živil (vina, žganja, likerji, sir...). Zagotavljamo informacijsko točko za promocijo kmetijskih pridelkov in živil, ki je obvešča zavezanca za plačilo prispevka za promocijo kmetijskih pridelkov in živil ter zainteresirane za novo nacionalno shemo Izbrana kakovost. Sodelovali smo pri pripravi nacionalnega dogodka tradicionalni slovenski zajtrk. Kmetije smo obveščali o odprtju razpisa Dobrote slovenskih kmetij ter jih motivirali za prijavo izdelkov na ocenjevanje z namenom dviga kakovosti izdelkov s kmetij. Zagotovili smo svetovanje in pomoč kmetijam pri verifikaciji HACCAP dokumenta ter svetovali glede vodenja evidenc za potrebe predelave.

Tabela:

2.4 Kratke verige, sheme kakovosti in promocija	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj/delavnic/ogledov dobrih praks	2	3	150
Število udeležencev	25	25	100
Število osebnih svetovanj	100	10	10

Komentar tabele:

Delež osebnih svetovanj na tej pod nalogi je manjši od predvidenega. Vzrok temu bi lahko bil, da so na območju Zavoda najbolj zastopane panoge sadjarstvo in vinogradništvo in manj je pridelovalcev mleka, reja govedu in drobnice za meso pa je dokaj razpršena. Pridelovalci mleka so kot posamezniki zaenkrat uspešni na trgu. Pridelovalci mleka in zelenjave pa pridelke tržijo v okviru nekaterih uspešnih zadrug.

2.5 Informiranje in svetovanje vlagateljem pri izvajanju ukrepov kmetijske politike Programa razvoja podeželja 2014–2020 in Strateškega načrta 2023–2027 (ne IAKS ukrepi)

	Program	Poročilo	Indeks
Število ur:	5.913	6.986	118

2.5.1 PRP 2014-2020

Izvedene aktivnosti:

V obliki webinarja smo za kmetovalce in zainteresirano javnost predstavili 10. JR 4.2 Predelava in trženje kmetijskih proizvodov, 27. in 28. JR 4.1 Naložbe v kmetijska gospodarstva ter 6. JR za pod ukrep 16.2 Podpora za pilotne projekte ter za razvoj novih proizvodov, praks in tehnologij za pilotne projekte. Vsem interesentom smo nudili informiranje in svetovanje glede pogojev razpisa, potrebne dokumentacije, obveznosti in točkovanja. Spremljali smo izvedbo in zaključevanje investicij na kmetijskih gospodarstvih, ki so prejela sredstva iz ukrepov 4.1, 4.2 in 6.4. Pripravili smo 271 zahtevkov za upravičence 2. JR 6.3. Majhne kmetije so potrebovale veliko pomoči pri izpolnjevanju razvojnih ciljev in obveznosti razpisa ter izvedbi investicij. Vse kmetije so uspešno zaključile investicije in prejele drugi obrok pavšalne podpore. Mladim prevzemnikom, ki so prejeli sredstva na 4. (po pritožbi), 5. in 6. JR 6.1 smo nudili svetovanje pri zaključevanju investicij in pripravi zahtevkov. Vsi mladi prevzemniki so uspešno zaključili triletne poslovne načrte in prejeli drugi obrok pavšalne podpore. Kmetijska gospodarstva, ki so kandidirala na razpisih, smo že med subvencijsko kampanijo opozarjali na obveznosti, ki izhajajo iz odločb za prejeta sredstva. Vse aktivnosti, povezane z izvajanjem PRP 2014-2020, smo redno objavljali na naših spletnih straneh, vabila na predstavitve pa smo posredovali tudi mreži za razvoj podeželja in upravičencem po utečenih kanalih. Pripravili smo poročila za prejelnike sredstev, ki imajo obveznost petletnega poročanja.

Tabela:

2.5 Informiranje in svetovanje vlagateljem pri izvajanju ukrepov kmetijske politike Programa razvoja podeželja 2014–2020 in Strateškega načrta 2023–2027 (ne IAKS ukrepi)	Program	Poročilo	Indeks
Število in višina zaprosenih in odobrenih sredstev oddanih vlog (vir: AKTRP)	30	10	34
Število in vrednost oddanih zahtevkov (vir: AKTRP)	50	316	632
Število oddanih poročil (vir: AKTRP)	25	25	100
Število izvedenih svetovanj (vir: Benakta)	300	300	100
Število informiranj oz. izvedenih delavnic (vir: Benakta)	8	4	50
Število vzpostavljenih partnerstev operativnih skupin EIP (vir: AKTRP)	1	1	100
Število vključenih kmetovalcev v partnerstva operativnih skupin EIP (vir: AKTRP)	4	8	200

Komentar tabele:

V okviru naloge smo oskrbeli za svetovanje in pomoč pri pripravi zahtevkom vseh kmetij, ki so to potrebovale. Izstopa predvsem število oddanih zahtevkov investicij malih kmetij, kjer so vse kmetije uspešno zaključile investicije in oddale zahtevek.

2.5.2 SN 2023 – 2027

Izvedene aktivnosti:

Informiranje in seznanjanje javnosti in kmetovalcev o ukrepih in spremembah, ki jih prinaša Strateški načrt 2023 -2027 smo izvajali na izobraževanjih in dogodkih, ki smo jih organizirali, preko medijev, na spletnih straneh in osebno ob svetovanjih. Izvedli smo spletno predstavitev 1. JR IRP24 Podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov in IRP30 Medgeneracijski prenos znanja. Vsem zainteresiranim kmetijskim gospodarstvom smo nudili informiranje in svetovanje glede pogojev in možnosti kandidiranja na obeh razpisih. Kmetijskim gospodarstvom, ki so vključena v sheme kakovosti, smo nudili informiranje in svetovanje glede ukrepa IRP11 Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti.

2.5.3 IZVAJANJE NALOG INOVACIJSKEGA POSREDNIŠTVA

Izvedene aktivnosti:

Udeležili smo se izobraževanj, ki so jih je na temo inovacijskega posredništva pripravili usposobljeni svetovalci na KGZS. Prav tako smo se redno udeleževali koordinacijskih sestankov, ki jih je na to vsebino organiziralo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Na podlagi novih znanj smo v Pivki izvedli delavnico, na kateri smo skupaj s kmetovalci izpostavili in osvetlili konkretne probleme na kmetijah, iskali ideje in rešitve ter preverili, ali jih lahko rešujemo s 6. javnim razpisom 16.2 »Podpora za pilotne projekte ter za razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij«. Na delavnici smo oblikovali več projektnih idej, pri katerih smo pomagali vzpostaviti projektna partnerstva in pripraviti vloge na 6. JR 16.2 za pilotne projekte. Izkušnje z delavnice smo predstavili v članku na naši spletni strani in kot del širšega članka v Kmečkem glaslu. Skupaj s KGZ Maribor in KGZ Celje smo izvedli spletno delavnico za območje vseh osmih zavodov, na kateri smo podrobneje predstavili razpis za pilotne projekte. Ves čas odprtega javnega razpisa smo nudili informacije in svetovanje vsem zainteresiranim deležnikom, jih usmerjali in pomagali pri vzpostavljanju partnerstev za različne projekte. Kmetovalce smo spodbudili k izpolnjevanju ankete, s katero je MKGP zbiralo tematike za prihodnji razpis za EIP projekte. Specialisti posameznih področij so glede na poznavanje problematike in v sodelovanju s kmeti predlagali teme, ki bi jih lahko reševali v sklopu EIP projektov. Udeležili smo se predstavitve odobrenih EIP projektov drugi dan strokovnega posvet JSKS na Bledu

3. Svetovanje in pomoč pri uveljavljanju ukrepov kmetijske politike

3.1 Informiranje in svetovanje vlagateljem pri izvajanju ukrepov kmetijske politike iz Strateškega načrta 2023–2027 (IAKS ukrepi)

	Program	Poročilo	Indeks
Število ur:	4.949	13.777	278

Izvedene aktivnosti:

Novo programsko obdobje 23-2027 je prineslo številne novosti, ki smo jih kmetom predstavili že pred začetkom vnosa zbirnih vlog na 12 usposabljanjih, od katerih je bilo 10 usposabljanj izvedeno na terenu (po posameznih izpostavah), čim bližje kmetom. Preko spleta smo izvedli 2 predstavitve vseh intervencij.

Kljub številnim predstavitev, smo v času vnosa zbirnih vlog kmetom morali dodatno individualno razlagati o novih intervencijah in operacijah, ter tudi o novostih na področju pogojenosti.

Svetovali smo glede ureditve GERK-ov, vzpostavitve KMG-MID-a, glede spremembe nosilca KMG, sporočanja TRR v aplikacijo agencije, glede novosti povezanih z aplikacijo sopotnik in nujnostjo odpravljanja ugotovljenih napak, ki jih javlja ta aplikacija.

Kmetom ta plačila veliko pomenijo, zato je bilo zelo veliko svetovanj povezanih z iskanjem ustreznih kombinacij operacij in intervencij, saj je bilo toliko novosti (SOPO, KOPOP, DKOP 6 in DKOP 7,...), predvsem v času pred izvedbo vnosa zbirnih vlog, seveda pa tudi v času kampanije.

V mesecu oktobru smo izvedli za samostojno uporabo sistema za satelitsko spremljanje površin (Sopotnik). Številnim kmetom smo v času od 1. 8. 2023 - 17.11. 2023 svetovali in pomagali v zvezi s potrebnimi dopolnitvami v aplikaciji Sopotnik, nekateri kmetje pa so nas za dopolnitve v aplikaciji Sopotnik, oziroma dopolnitve zbirnih vlog tudi pooblastili.

Konec leta smo rejce, ki so vključeni v operacije DŽ govedo oziroma DŽ drobnica z osebnim svetovanjem preko telefona opozarjali glede potrebnih koproloških analiz, saj bi bilo sicer preveč napak in s tem povezanih odbitkov pri izplačilu.

Tabela:

3.1 Informiranje in svetovanje vlagateljem pri izvajanju ukrepov kmetijske politike iz Strateškega načrta 2023–2027 (IAKS ukrepi)	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj	4	43	1.075
Število osebnih svetovanj	4.000	8.280	207
Št. pripravljenih strokovnih gradiv, objav v medijih	2	28	1.400

Komentar tabele:

Glede na obsežno delo na tem področju, so vsi indeksi preseženi.

3.2 Pogojenost

	Program	Poročilo	Indeks
Število ur:	2.728	297	11

Izvedene aktivnosti:

V okviru predstavitve ukrepov iz strateškega načrta, se je kmetom svetovalo pri izpolnjevanju zahtev pogojenosti.

Tabela:

3.2 Pogojenost	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj (predavanja, tečaji, seminarji, delavnice, krožki)	2	3	150
Število osebnih svetovanj	100	128	128
Št. pripravljenih gradiv, objav v medijih	1	1	100

Komentar tabele:

Opravilo se je planirano število nalog, vendar nas na tem področju v naslednjih letih čaka obsežnejše delo, saj je kar veliko novosti na tem področju. Kmetom bo potrebno pripraviti priročnik za izpolnjevanje zahtev, da bodo lažje izpolnjevali vse zahteve pogojenosti.

4. SVETOVANJE IN POMOČ PRI ORGANIZACIJI IN DELOVANJU REJSKIH ORGANIZACIJ, ORGANIZACIJ PROIZVAJALCEV IN DRUGIH OBLIK PROIZVODNEGA ZDRUŽEVANJA KMETIJSKIH PRIDELOVALCEV

4.1. Organizacije in skupine proizvajalcev (v nadaljevanju OP-ji in SP-ji) ter druge oblike povezovanja

	Program	Poročilo	Indeks
Število ur:	1.348	102	8

4.1.1 VZPOSTAVLJANJE RAZLIČNIH OBLIK ZDRUŽEVANJA KMETIJSKIH PRIDELOVALCEV

Izvedene aktivnosti:

Zagotavljali smo strokovno podporo vsem, ki se povezujejo v različna združenja. Nudili smo strokovno podporo zvezi oljarskih društev in podporo povezovanju turističnih kmetij v okviru Združenja turističnih kmetij Slovenije.

Tabela:

4.1.1. Vzpostavljanje različnih oblik združevanja kmetijskih pridelovalcev	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj/delavnic/ogledov dobrih praks	1	0	0
Število osebnih svetovanj	30	2	7
Št. pripravljenih strokovnih gradiv, objav v medijih	1	0	0

Komentar tabele:

Indeksi so nižji od planiranih, zaradi nekoliko manjše zainteresiranosti kmetij po tovrstnih združevanjih.

4.1.2 VARNA HRANA

Izvedene aktivnosti:

Delo, ki se ga opravi na tej nalogi se poroča pod ostala svetovanja, predvsem pod 2 nalogo, kjer se svetuje kmetijam z dopolnilno dejavnostjo. Prav tak ose poroča pri posameznih pod nalogah prve naloge, kjer se pri tehnologijah pridelave svetuje tudi na področju varne hrane.

Tabela:

4.1.2 Varna hrana	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj/delavnic/ogledov dobrih praks	1	0	0
Število osebnih svetovanj	25	0	0
Št. pripravljenih strokovnih gradiv, objav v medijih	1	0	0

Komentar tabele:

Zaradi prej omenjenega, so podatki z indeksi v tabeli ne dosegajo planiranih.

4.2 DRUŠTVA, NEVLADNE ORGANIZACIJE IN AGRARNE SKUPNOSTI

	Program	Poročilo	Indeks
Število ur:	1.545	1.496	97

4.2.1 Delovanje društev, ki delujejo na področju kmetijstva, ter sodelovanju z nevladnimi organizacijami in agrarnimi skupnostmi, ter in izvedba državnih tekmovanj

Izvedene aktivnosti:

Na področju strokovnega dela z društvi, smo društvom, ki delujejo na področju kmetijstva in podeželja pomagali pri izvajanju načrtovanih aktivnosti, seveda pretežno po telefonu oziroma e-pošti. Več društvom smo pomagali pri pripravi vlog za razpise občin ter izvedbi občnih zborov.

V letu 2023 so veliko sodelovali z Društvom podeželske mladine primorske, kjer smo sodelovali pri organizaciji kviza Mladi in kmetijstvo.

Sodelovali smo pri izvedbi državnega prvenstva v oranju 2023, ki se je odvijalo na posestvu Gradu Prestranek. Aktivno smo sodelovali tudi pri ostalih prireditvah, ki so jih organizirala ostala društva (govedorejska društva, društva drobnicarjev, društva podeželskih žena, vinogradniška društva, sadjarska društva, oljkarska društva,...) z območja našega zavoda.

Tabela:

4.2.1 Delovanje društev, ki delujejo na področju kmetijstva ter sodelovanje z nevladnimi organizacijami in agrarnimi skupnostmi ter izvedba državnih tekmovanj	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj/	0	28	0
Število osebnih svetovanj	50	265	530
Št. pripravljenih strokovnih gradiv, objav v medijih	2	7	350

Komentar tabele:

4.2.2 SOCIALNO PODJETNIŠTVO

Izvedene aktivnosti:

Vse delo na socialnem podjetništvu se je svetovalo v okviru ostalega našega dela.

Tabela:

4.2.2. Socialno podjetništvo	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj/delavnic/ogledov dobrih praks	0	0	0
Število svetovanj	10	0	0
Št. pripravljenih strokovnih gradiv, objav v medijih	0	0	0

Komentar tabele:

V letu 2023 s področja socialnega podjetništva ni bilo objavljenega nobenega javnega razpisa. Opažamo, da kmetje ne izkazujejo interesa za socialno podjetništvo oz. da to področje ni zanimivo za njih, zato tudi ni bilo zaznanega skoraj nobenega povpraševanja po tovrstnem svetovanju.

5. Svetovanje na področju kmetijskih in s kmetijstvom povezanih predpisov

	Program	Poročilo	Indeks
Število ur:	1.313	374	28

Izvedene aktivnosti:

Pripravljali smo pripombe na osnutke predpisov in jih posredovali na sektor za kmetijsko svetovanje na KGZS, oni pa naprej na pristojna ministrstva.

Prav tako smo na KGZS s terena sporočali težave in probleme nastale kot posledica ponavljajočih se neurij s točo in vetrom, pozebe in poplav, ki so vplivali na zahtevne razmere v kmetijstvu.

Sodelovali smo v strokovnih delovnih skupinah in v strokovnih odborih za posamezna področja v kmetijstvu (preko video konferenc). Še posebno veliko so se svetovalci specialisti vključevali v aktivnosti na področju oblikovanja dopolnitev Strateškega načrta za obdobje 2023 – 2027 in dopolnitev izvedbenih uredb.

Tabela:

Svetovanje na področju kmetijskih in s kmetijstvom povezanih predpisov			
5.1 Svetovanje na področju kmetijskih in s kmetijstvom povezanih predpisov	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj (predavanja, tečaji, seminarji, delavnice, krožki)	0	0	0
Število osebnih svetovanj	20	75	375
Št. pripravljenih strokovnih gradiv, objav v medijih	1	1	100
Št. strokovnih podlag za zakonodajne in druge dokumente	1	3	300
5.2 Strokovno sodelovanje z ministrstvi in drugimi javnimi inštitucijami pri pripravi predpisov, ki se nanašajo na kmetijstvo in razvoj podeželja vključno s predpisi na področju varstva narave in okolja ter upravljanje voda	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj (predavanja, tečaji, seminarji, delavnice, krožki)	1	0	0
Število osebnih svetovanj	20	0	0
Št. pripravljenih strokovnih gradiv, objav v medijih	1	2	200
Št. aktivnosti	1	0	0

5.1.3 Ozaveščanje javnosti o pomenu podeželja večnamenskosti kmetijstva – tudi z vidika varovanja okolja	Program	Poročilo	Indeks
Število usposabljanj (predavanja, tečaji, seminarji, delavnice, krožki)	1	0	0
Število osebnih svetovanj	30	19	63
Št. pripravljenih strokovnih gradiv, objav v medijih	1	0	0
5.1.4 Izvajanje programov državnega pomena (statistika,..)	Program	Poročilo	Indeks
Število aktivnosti	1	1	100

Komentar tabele:

V letu 2023 je bilo opravljeno delo po programu z manjšimi odstopanji.

6. Vodenje, koordinacija, usposabljanje

	Program	Poročilo	Indeks
Število ur:	8.176	20.004	245

Izvedene aktivnosti:

Pripravljali smo mesečna poročila (vsak svetovalec zase), mesečna poročila za oddelek, letno poročilo o delu v letu 2023, v skladu z zahtevami dopolnili program dela za 2023, skrbeli za mesečno analizo opravljenih ur na javni službi, pripravljali druge vrste zahtevanih poročil, sodelovali pri razvoju kadrov, odobravalni dopuste zaposlenih, izvajali nadzor zaposlenih, usmerjali in spremljali usposabljanje in delo pripravnikov na oddelku... Svetovalci so se udeležili različnih usposabljanj, med drugim tudi ogledov primerov dobrih praks tako v Sloveniji kot tujini, ki so jih organizirali KGZS, KGZS-Zavod GO in druge izobraževalne organizacije.

Sodelovali smo z večino JS, izpostaviti velja tesno sodelovanje z JS zdravstvenega varstva rastlin, JS v sadjarstvu in vinogradništvu, kjer smo se redno udeleževali sestankov in vseh ostalih strokovnih srečanj, ki jih posamezna JS organizira.

Prav tako smo sodelovali tudi z JS za poljedelstvo (izmenjava podatkov o pridelavi sort pri pripravi Priporočene sortne liste za krompir in žita) in JS za vrtnarstvo. O prikazih in predavanjih (npr. Zelenjadarske urice, prikaz poskusov z zelenjavo v Murski Soboti in v Jabljah), ki jih organizirata ti dve javni službi, smo obvestili svetovalce in tudi kmetovalce.

Sodelovali smo tudi pri oblikovanju tehnoloških navodil, ki jih pripravljajo omenjene javne službe.

Tabela:

6.1.Vodenje, usmerjanje in koordinacija			
Vodenje in koordinacija (vključno s pripravo programa dela in poročanja)	Program	Poročilo	Indeks
Število sestankov, kolegijev...	12	24	200
Število navodil, obrazcev, obvestil, orodij, protokolov...	6	12	200
Svetovanje v zvezi s pridobitvijo NPK (izpolnjuje samo SKS)	0	0	0
6.1.2 Organizacija strokovno pospeševalnih in promocijskih dogodkov in prireditev: Letni posvet JSKS, sejem AGRA, organizacija drugih strokovnih posvetov in okroglih miz,...	Program	Poročilo	Indeks

Število prireditev	1	10	1.000
6.1.3 Sodelovanje koordinatorjev JSKS s koordinatorji JS strokovnih nalog v proizvodnji kmetijskih rastlin in koordinatorji drugih JS ter MKGP	Program	Poročilo	Indeks
Število sodelovanj	8	12	150
Sodelovanje z drugimi ministrstvi in izvajalci drugih javnih služb, razvojno strokovnih nalog ali raziskovalnega dela ter z organizacijami, katerih delo se nanaša na delovanje JSKS doma in v tujini	Program	Poročilo	Indeks
Število sodelovanj	6	6	100
6.1.4 Sodelovanje v strokovnih delovnih skupinah in v strokovnih odborih za posamezna področja v kmetijstvu in s kmetijstvom povezanimi področji.	Program	Poročilo	Indeks
Število sodelovanj	12	12	775
6.1.5 Sodelovanje z MKGP in ARSKTRP pri izvedbi delavnic s kmeti po posameznih KGZ o kmetijsko-okoljsko-podnebni problematiki	Program	Poročilo	Indeks
Število sodelovanj	1	1	100
6.2 Usposabljanje svetovalcev			
Permanentno usposabljanje kmetijskih svetovalcev na seminarjih, delavnicah...- število sodelovanj	Program	Poročilo	Indeks
Število	25	32	128
Usposabljanje svetovalcev po metodi CECRA - število	Program	Poročilo	Indeks
Število	5	3	60
Udeležba svetovalcev na ogledih dobrih praks - število	Program	Poročilo	Indeks
Število	6	2	33

Komentar tabele:

Zelo velika realizacija na področju usposabljanja svetovalcev je posledica številnih usposabljanj in predstavitev, ki so bila organizirana s strani MKGP v zvezi z novim programskim obdobjem in novimi uredbami, še posebej v času pred začetkom vnosa zbirnih vlog. Zato je pri nalogi 6 večji tudi indeks porabljenih delovnih ur.

7. Naloge po ceniku ministra

	Program	Poročilo	Indeks
Število ur:	13.636	7.687	56

Izvedene aktivnosti:

Vnosu zbirnih vlog za leto 2023 smo tej nalogi posvetili vso pozornost, saj je bilo potrebno kmetom kljub številnim usposabljanjem na terenu, vse še individualno razložiti, še posebej glede novih pravil pogojenosti in možnosti za vključitev v različne operacije. Vnesli smo 7.104 zbirne vloge ter opravili veliko dopolnitev le teh. Poleg tega smo jeseni za 81 kmetij vnesli tudi dopolnitve v aplikacijo Sopotnik, ter številne usmerili, da so si dopolnitve sami vnesli.

Pripravljali smo načrte kolobarja in pri tem upoštevali lastnosti posameznih vrst rastlin ter potrebe kmetij. Svetovali smo gnojenje na podlagi potreb rastlin po hranilih z upoštevanjem količine hranil v tleh oziroma v

sami rastlini. Za ta namen smo izdelovali gnojilne načrte z gnojilnim nasvetom na podlagi kemičnih analiz tal in analiz rastlin.

Izdelovali smo različna enostavna in zahtevna mnenja, med katere spadajo tudi mnenja (poseben obrazec) za utemeljenost posegov na kmetijska zemljišča za potrebe kmetij.

Tabela:

Gnojenje z upoštevanjem okoljskih zahtev, vključno z izdelavo gnojilnih načrtov, bilanc gnojil, jemanjem vzorcev na terenu in izvajanjem talnih in rastlinskih testov, ter izdelavo načrtov kolobarja, po ceniku ministra	Program	Poročilo	Indeks
Število	40	29	73
Elektronsko izpolnjevanje in elektronska vložitev zbirne vloge po ceniku ministra vključno z vnosi za posamezno kmetijsko gospodarstvo preko aplikacije "Sopotnik"	Program	Poročilo	Indeks
Število	100	81	81
Priprava analiz in mnenj za uporabnike, na področju kmetijskih in s kmetijstvom povezanih predpisov	Program	Poročilo	Indeks
Število	7100	7104	100

Komentar tabele:

Realizirali smo plan glede na potrebe kmetov, ki so tovrstne usluge potrebovali.

Oddelek za živinorejo

Vodja oddelka: Pavla Plesničar

Na oddelku je bilo v letu 2023, vključno z vodjo oddelka, 22 zaposlenih (20,63 PDM), od tega 10 na terenu (kontrolorji).

Oddelek za živinorejo je preteklo leto posloval z večjim mankom prihodkov nad odhodki. Vzroki so predvsem višji stroški dela in višje nabavne cene bikcev za direktni test, kjer so pritiski rejcev vsako leto močnejši. Konec leta smo se z rejskimi organizacijami uspeli dogovoriti za maksimalno število vhlevljenih bikcev, kar bo zaradi manjšega števila bikov, prodanih v zakol, izboljšalo pokritje. Na PP 540610 – strokovne naloge v živinoreji smo prejeli 4,5% več sredstev na račun višjih stroškov energentov.

Stalež vse govedi na Primorskem je v preteklem letu padel še za 500 živali, število krav se je stabiliziralo. Konec leta so rejci redili 11.367 krav. Zaskrbnjuje pa padec števila čistopasemskih krav, teh je samo še 48%. Nekoč glavna, rjava pasma predstavlja le še slabih 17% staleža krav. Število rejcev še vedno pada (število kmetij s kravami se je iz 1.556 v letu 2022 zmanjšalo na 1.514 v letu 2023).

Stalež drobnice je konstanten oz. se celo rahlo povečuje. V letu 2023 je bil vzpostavljen centralni register drobnice zato je število registrirane drobnice drugačno kot v prejšnjih letih. Skupno število odraslih ovc in koz je konec leta 2023 doseglo 25.500. Veliko rej opušča rejo drobnice zaradi različnih vzrokov, najbolj zaradi opuščanje reje zaradi starosti rejcev ter vedno večje prisotnost zveri. Večji rejci drobnice pa povečujejo svoje trope.

1.1 JAVNI DEL

V nadaljevanju sledi tabelarni prikaz primerjave fizičnih in finančnih podatkov o opravljenih nalogah za leto 2023 glede na načrtovan program.

Tabela 1: Letno poročilo 2023 o opravljenem delu na področju strokovnih nalog v govedoreji p.p.5406

Naloga	Planirane naloge		Realizacija nalog		Priliv proračunskih sredstev		Indeks št. nalog	Indeks vrednost	Indeks vrednost
	število	vrednost	število	vrednost	število	vrednost	realizacija / plan	realizacija / plan	izplačilo / plan
Kontrola mlečnosti	33.264,00	288.398,88	33.293,68	288.656,24	33.264,00	288.398,88	100,09	100,09	100,00
Kontrola mlečnosti v nadkontroli	397,00	6.883,98	399,00	6.918,66	397,00	6.883,98	100,50	100,50	100,00
Preverjanje porekla in biološki test	3.124,00	6.248,00	3.460,00	6.920,00	3.124,00	6.248,00	110,76	110,76	100,00
Preizkušnja potomcev	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lastna preizkušnja na testni postaji	12,00	175.871,40	12,00	175.871,40	12,00	175.871,40	0,00	0,00	0,00
Ocenjevanje lastnosti zunanosti in ocena ter odbira plemenic	359,00	7.101,02	360,00	7.120,80	359,00	7.101,02	100,28	100,28	100,00
Ocenjevanje lastnosti zunanosti in ocena ter odbira plemenic mesne pasme	250,00	4.945,00	250,00	4.945,00	250,00	4.945,00	100,00	100,00	100,00
Kontrola prireje mesa	282,00	4.940,64	282,00	4.940,64	282,00	4.940,64	0,00	0,00	0,00
SKUPAJ		494.388,92		495.372,74		494.388,92			

Vir: Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica

Vse naloge so bile v celoti realizirane. Največjo težavo smo imeli pri izvajanju kontrole prireje mesa, saj je to opravilo za rejca in živali, v kolikor ni primerne opreme, zelo stresno. Poleg tega, v skladu z rejskim programom zadostuje eno tehtanje v obdobju od 90 do 500 dni starosti. S pravilno prerazporeditvijo nalog smo plan izpolnili. Poreklo je bilo preverjeno pri 3.460 teletih (lani 3.903), opravljeno je bilo 33.293 mlečnih kontrol (lani 34.609) in 282 tehtanj pri govedu (lani 340). Lastnosti zunanosti smo ocenili pri 610 živalih mlečnih in mesnih pasem (lani skupaj 567).

Vhlevili smo 88 bikcev (lani 111), od tega 39 črno bele pasme, 24 rjave in 25 bikcev mesne pasme. Glede na kapacitete vzrejališča in potrebe po mladih bikih za OC in naravni pripust je število vhlevljenih bikcev RJ in ČB pasme preveliko. Vhlevitve bikcev mesnih pasem so odvisne od števila primernih bikcev pri rejcih, njihove pripravljenosti za prodajo bikca v vzrejališče ter ocene prodaje. Nov rejski program rejcu omogoča prodajo bikca za pleme brez direktnega testa.

Celo leto smo, na stroške vzrejališča, opravljali genske analize preverjanja porekla ter določene dedne napake. Vhlevljali smo bikce s potrjenim poreklom in proste dednih napak. Pri rjavi pasmi smo nadaljevali z vhlevljanjem genomsko testiranih bikcev, tudi pri črno beli pasmi ima večina bikcev znan ta podatek. Podatki, pridobljeni na ta način, so zanesljivejši in omogočajo strožjo selekcijo.

Tabela 2: Letno poročilo 2023 o opravljenem delu na področju strokovnih nalog pri reji drobnice p.p.5406

Naloga	Planirane naloge		Realizacija nalog		Priliv proračunskih sredstev		Indeks št.	Indeks	Indeks
	število	vrednost	število	vrednost	število	vrednost	realizacija /	realizacija /	izplačilo / plan
Kontrola reprodukcije	4.001,00	16.764,19	4.219,00	17.677,61	4.001,00	16.764,19	105,45	105,45	100,00
Odbira in sprejem plemenskih živali v rodovniško knj	1.100,00	5.610,00	2.295,00	11.704,50	1.100,00	5.610,00	208,64	208,64	100,00
Selekcija	902,00	42.375,96	1.497,00	70.329,06	902,00	42.376,00	165,96	165,96	0,00
Preverjanje porekla	4.201,00	13.023,10	4.957,00	15.366,70	4.201,00	13.023,10	118,00	118,00	100,00
Kontrola mlečnosti	9.601,00	129.613,50	9.767,00	131.854,50	9.601,00	129.613,44	101,73	101,73	100,00
SKUPAJ	19.805,00	207.386,75	22.735,00	246.932,37	19.805,00	207.386,73	114,79	119,07	100,00

Vir: Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica

Z ustrezno prerazporeditvijo nalog smo plan dela izpolnili v celoti. Z največ težavami smo se soočali pri izvajanju mlečne kontrole zaradi posledic suše v predhodnem letu (jalove živali), mrzle in deževne pomladi (kasnejše odstavitve) in izstopa več rejcev iz rejskega programa. Vse ostale naloge so bile opravljene nad planom, največji presežek je nastal pri nalogah »selekcija«, ki jo opravljamo za območje Primorske, zavoda Kranj in dela zavoda Ljubljana in »preverjanje porekla« zaradi vstopa novih rejcev v kontrolo ter posledično opravljenega večjega števila odbir in sprejema plemenskih živali v rodovniško knjigo. Analize mleka za drobnico smo tudi v letu 2023 opravljali za vso Slovenijo. Poreklo je bilo preverjeno pri 4.957 jagnjetih/kozličih (lani 4.495), 9.767 mlečnih kontrol (lani 12.088) in par tisoč tehtanj pri drobnici. Nalogo zbiranja podatkov o tehtanjih smo opravili, kljub temu, da ni bila financirana, saj, v nasprotnem primeru, ne bi v Sloveniji imeli nobenih podatkov o prirastih ovc in koz.

1.2 TRŽNI DEL

Pri tržnih dejavnostih je bil poudarek na kakovostnem delu v vzrejališču mladih plemenskih bikov ter iskanju novih kupcev. V laboratoriju za mleko smo veliko časa namenili pridobitvi novih odjemalcev. Laboratorij za mleko s svetovalnico vztrajno povečuje prihodke in uspešno pridobiva nove stranke, ki se ukvarjajo s sirarstvom. Za prodajo ušesnih znamk je bilo leto 2023 kar uspešno. Še vedno intenzivno delamo na pridobivanju novih strank, vsi zavodi so v letu 2023 sodelovali z nami.

Tabela 3: Letno poročilo 2023 o opravljenem delu na področju strokovnih nalog v vzrejališču mladih plemenskih bikov

Izvajalec KGZS - KGZ Nova Gorica									
Naloga	Planirane naloge		Realizacija nalog		Priliv proračunskih in		Indeks št. nalog	Indeks vrednost	Indeks
	število	vrednost	število	vrednost	število	vrednost	realizacija / plan	realizacija / plan	priliv / plan
Lastna preizkušnja na testni postaji-proračun	12,00	175.871,40	12,00	175.871,40	12,00	175.871,40	100,00	100,00	100,00
Lastna preizkušnja na testni postaji-trg	60,00	102.000,00	74,00	177.221,00			123,33	173,75	0,00
Skupaj proračunski in neproračunski del		277.871,4		353.092,4		175.871,4			

Vir: Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica

Od 102 izhlevljenih bikov (lani 106) je bilo 73,5% prodanih za pleme, 3 plemenjaki so bili prodani za naravni pripust na Hrvaško. V letu 2023 je bilo na osemenjevalni center Preska prodano večje število bikov (25) kot v preteklem letu (21), prodaja bikov za naravni pripust je ostala na enakem nivoju. Pri črno beli pasmi je nastal velik problem zaradi previsokega sorodstva plemenjaka s plemenicami v čredi, katerega posledica je izločitev večjega števila odličnih bikov. S tako kritično situacijo smo se srečali prvič. Za bike limuzin ter šarole pasme smo organizirali licitacijo, ki je bila zelo uspešna.

Poskrbeli smo, da lastnik plemenjaka dobi Zootehniško spričevalo v skladu z Uredbo (EU) 2016/1012 za trgovino s čistopasemskimi plemenskimi živalmi vrste govedo (Bos taurus).

V letu 2023 nismo uvozili bikcev za vzrejališče, več rejcem pa smo pomagali pri uvozu plemenjakov šarole pasme iz Francije.

Tabela 4: Letno poročilo 2023 o opravljenem delu na področju strokovnih nalog Laboratorija za mleko

Izvajalec KGZS - zavod Nova Gorica									
Naloga	Planirane naloge		Realizacija nalog		Priliv drugih		Indeks št. nalog	Indeks vrednost	Indeks
	število	vrednost	število	vrednost	število	vrednost	realizacija / plan	realizacija / plan	priliv / plan
Analize mleka na vsebnost maščobe, beljakovin, somatskih celic in sečnine	31.000,00	18.414,00	33.406,00	19.843,16				107,76	107,76

Vir: Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica

Število analiz smo planirali glede na število krav v predhodnem letu, ko je bil velik izpad živali zaradi suše. Rejci so uspešno obnovili črede, posledično je bilo v kontroli večje število krav. Rejcem zaračunamo dejansko opravljene analize.

V celoti je Laboratorij za mleko opravil 55.500 vzorcev mleka za potrebe spremljanja prireje mleka in v vlogi podizvajalca ter za plačevanje mleka. Slovenska akreditacija je ponovno potrdila Preizkusni laboratorij, akreditiran pri njej, reg. št. LP-027 brez zadržkov. V letu 2023 smo pri delu v laboratoriju uporabljali aparature MILKOSCAN 6000 FT in FOSSOMATIC 5000 ter BACTOSCAN FC 50. S temi aparaturnami rejcem in drugim

odjemalcem omogočamo dostop do hitrejšje in cenejše analize mleka. Vsi parametri za kontrolo kakovosti mleka so rejcem in drugim odjemalcem posredovani po elektronski ali običajni pošti v roku 48 ur po odvzemu vzorcev. Rejcem nudimo storitev zgodnjega ugotavljanja brejnosti, ki jo izvaja podizvajalec KGZS – Murska Sobota.

Tabela 5: Letno poročilo 2023 o opravljenem delu na področju strokovnih nalog označevanja domačih živali

p.p.130029	KGZS KGZ NG			
	Planirane vrednosti		Opravijene vrednosti	
Govedo	Št. nalog	Vrednost	Št. nalog	Vrednost
Registracija govedi	2.500,00	675,00	2.483,00	670,41

Vir: Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica

Število označitev pada zaradi vedno večjega števila rejcev, ki označujejo sami (črede krav dojilj, večje črede krav molznic). Velika težava je osemenjevanje krav (slaba koncepcija) kar ima za posledico dolg DMT in manjše število telet.

Za rejce, ki sami označujejo in nimajo dostopa do VOLOS-a, opravljamo registracijo živali.

V letu 2023 je oddelek zaključil aktivnosti v transnacionalnem projektu WOOL v okviru Jadransko jonskega Programa sodelovanja. Na sejmu v Gornji Radgoni smo v hali javne službe nalog genske banke v živinoreji predstavili projekt WOOL in možnosti uporabe in predelave volne. Sodelovali smo na ocenjevanju sirov v okviru Kmečkega praznika v Tolminu. S člankom o volni smo se udeležili Posveta o reji drobnice v Dobrni. Nadaljevali smo aktivnosti popisa in registracije drobnice za vzpostavitev novega centralnega registra drobnice.

V okviru dogodka "Frika fest" v Tolminu smo uspešno izpeljali prodajni sejem govedi (nadaljevali smo prakso iz preteklega leta – za vse živali smo predhodno izdelali video posnetek, ki je bil vključno s podatki objavljen na CPZ Govedo par dni pred licitacijo). Predstavljali smo se na sejmih v Komendi. Aprila smo aktivno sodelovali na 7. Državni razstavi govedi rjave pasme v Novem mestu, kjer se je predstavljalo sedem živali iz našega območja.

Rejcem smo tekom celega leta nudili svetovanje pri nabavah plemenskega materiala doma in v tujini. Nadaljevali smo intenzivno sodelovanje s Furlanijo - Julijsko krajino ter rejskimi organizacijami v Nemčiji, Avstriji in na Hrvaškem. Vso tehnično podporo kmetijam smo lahko izvedli s strokovno usposobljenimi ljudmi, s tem, da smo pripravljene vložiti veliko truda za čimbolj kakovostno in pravočasno opravljeno delo. Uspešno smo uporabljali tehnologijo za komunikacijo preko spleta (zoom, cisco webex, whatsapp). Kontrolorje smo konec leta opremili s tabličnimi računalniki.

Svetovalnica "Od mleka do sira" je zaživela. Z novo pridobitvijo nudimo sirarjem in mlekarjem celostno podporo na poti »Od mleka do sira«; od analize mleka, kot temelj kakovosti, do ponudbe vsega, kar sirarji potrebujejo pri predelavi mleka.

Po odpovedi pogodbe o vzdrževanju programov podjetja Dona d.o.o. smo se aktivno vključili v reševanje nastale situacije s pobudo po skupnem sodelovanju vseh izvajalcev javne službe v živinoreji.

Oddelek za varstvo rastlin

Vodja oddelka: dr. Ivan Žežlina

Poročilo o izvedbi in rezultatih strokovnih nalog Oddelka za varstvo rastlin, ki se financirajo iz proračunskih postavk je bilo narejeno za naročnika strokovnih nalog Upravo RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (poročilo je na vpogled pri vodji Oddelka za varstvo rastlin). V povzetku so navedeni vsi sklopi nalog, izvedeni v letu 2023:

A. Naloge zdravstvenega varstva rastlin po javnem pooblastilu

A.1. Priprava in izvajanje programov preiskav za karantenske škodljive organizme

(Financiranje iz PP 221069, 221070 in 130036)

KGZS - Zavod GO je v l. 2023 na območju Primorske opravljal delo v skladu s Programi preiskav za ugotavljanje navzočnosti škodljivih organizmov rastlin (dokument RS, MKGP, UVHVVR, št. U34304-16/2023-1 z dne 07.04.2023).

A.2. Naloge laboratorijskih preiskav (Financiranje iz PP 130036)

V okviru laboratorijskega dela smo v letu 2023 izvajali laboratorijske preiskave. Predmet preiskav so bili škodljivi organizmi s seznamov Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2019/2072, vzorci so bili odvzeti v okviru programov preiskav.

A.2.1 Laboratorijske preiskave vzorcev odvzetih v okviru programov preiskav

V letu 2023 smo v okviru programov preiskav analizirali skupno 304 vzorce ŠO: PP *Anastrepha ludens* 28 vzorcev, PP *Anastrepha suspensa* 28 vzorcev, PP *Bactericera cockerelli*: 24 vzorcev, PP *Bacterocera dorsalis*: 35 vzorcev, PP *Bacterocera zonata*: 35 vzorcev, PP *Bacterocera tryoni*: 35 vzorcev, PP *Rhagoletis pomonella* 77 vzorcev, PP *Rhagoletis mendax* 21 vzorcev, PP *Rhagoletis ribicola* 21 vzorcev. Vsi pregledani vzorci so bili negativni, prisotnost ŠO iz programov preiskav ni bila potrjena.

A.2.2 Laboratorijske preiskave – ostala diagnostika

V okviru ostalih diagnostičnih preiskav smo obravnavali 31 vzorcev škodljivih organizmov. Diagnoza vzorcev in vodenje dokumentacije je potekalo v skladu s poslovníkom kakovosti. Podatki o izvedeni uradni diagnostiki so vneseni v podatkovno bazo FitoNadzor.

A.2.4 Vodenje referenčnih zbirk za določanje škodljivih organizmov

Sestavni del diagnostike je tudi izdelava in vzdrževanje zbirk ugotovljenih škodljivih žuželk, pršic ter drugih škodljivih organizmov rastlin ter zaradi možnosti primerjave tudi nekaterih neškodljivih vrst. Zbirke se obravnavajo in vzdržujejo kot referenčne zbirke.

A.3. Strokovna podpora UVHVVR (Financiranje iz PP 130036)

Strokovna podpora se je izvajala v obliki spremljanja ključnih škodljivih organizmov rastlin, priprave strokovnih mnenj, podlag in izdelave navodil za njihovo obvladovanje ter strokovnih konzultacij, kot tudi sprotnega obveščanja UVHVVR o novih najdbah ali drugih pojavih škodljivih organizmov na območju Slovenije. V tem sklopu so bile izvedene naslednje naloge:

A.3.1 Strokovno sodelovanje in izobraževanje na nacionalni, EU in mednarodni ravni

V okviru sodelovanja KGZS – Zavod GO s podobnimi inštitucijami v tujini, so bile v letu 2023 izvedene naslednje aktivnosti: sodelovanje z italijanskimi strokovnjaki (ERSA – FJK, Edmund Mach Trento, izmenjava izkušenj in znanja,), sodelovanje z Univerzo v Modeni - reševanje problematike marmorirane smrdljivke, sodelovanje v projektu EUPHRESCO Hitre metode za identifikacijo karantenskih plodovih muh - Tephritidae, sodelovanje in aktivno sodelovanje na raznih WEB seminarjih ipd.

A.3.2 Problematika drugih škodljivih organizmov ki se pojavljajo na ozemlju Slovenije ali v državah EU in pomenijo nevarnost za zdravstveno varstvo rastlin v Sloveniji

Spremljanje navzočnosti kljunatega oljkovega rilčkarja (*Rhodocytus cribripennis*), spremljanje marmorirane smrdljivke (*Halyomorpha halys*), spremljanje figovega rilčkarja (*Aclees taiwanensis*), poskusi v zvezi z zatiranjem pavjega očesa pri oljkah, spremljanje glivičnih bolezni lesa in plodov oljk in virusnih bolezni vinske trte, spremljanje navadne slinarice (*Philaenus spumarius*), ugotavljanje izvora okužb (*Pantoea stewartii*), sodelovanje pri pripravi načrtov izrednih ukrepov, ugotavljanje občutljivosti tolerantnih sort trte.

A.3.3 Druge naloge zdravstvenega varstva rastlin

V okviru drugih nalog zdravstvenega varstva rastlin smo aktivno sodelovali na srečanjih strokovnih skupin, na različnih kongresih in strokovnih prireditvah. Izvajali smo strokovno koordinacijo pri izvajanju nalog med KGZS - Zavod GO in UVHVVR. Pripravljeni so bili podatkovni listi za nekatere ŠO: *Anastrepha suspensa*, *Bactrocera tryoni*, *Rhagoletis mendax*, *Rhagoletis ribicola*.

B. Naloge javne službe zdravstvenega varstva rastlin po koncesijski pogodbi (Financiranje iz proračunske postavke 130053)

B.1 Opazovanje in napovedovanje škodljivih organizmov

KGZS Zavod GO je s pogodbo št. 2337-14-000069 in odločbo št. U014-16/2021/8 z dne 23.12.2021 pridobil koncesijo za izvajanje javne službe za varstvo rastlin. Osnovne naloge, ki jih je Oddelek za varstvo rastlin izvajal v letu 2023 so bile naslednje:

B.1.1 Spremljanje razvoja škodljivih organizmov, ugotavljanje prisotnosti in razširjenosti škodljivih organizmov in spremljanje fenoloških faz kmetijskih rastlin

V okviru te naloge se je izvajalo opazovanje in napovedovanje bolezni in škodljivcev v vinogradništvu, sadjarstvu in poljedelstvu. Aktualne informacije o zdravstvenem stanju in potrebnih ukrepih so se objavljale na odzivniku 090-93-98-15, na spletni strani KGZS Zavod GO < <http://www.kmetijskizavod-ng.si/nasveti>>, na spletni strani <http://agromet.mkgp.gov.si/pp/Notices?CenterID=5&year=2023> in preko SMS sporočil. O tem je bilo izdelano podrobno zaključno poročilo, v katerem so zbrani vsi pomembni dogodki in ukrepi v pretekli sezoni. Poročilo je dostopno na Oddelku za VR in na UVHVVR.

B.1.2 Zbiranje in analiziranje podatkov spremljanja škodljivih organizmov in fenoloških faz rastlin ter agrometeoroloških podatkov in upravljanje z modeli za napovedi

V okviru te naloge se je zbirala agrometeorološke podatke, fenološke in druge podatke ter obdelala podatke za namene prognoze. V mreži agrometeoroloških postaj Adcon je bilo v letu 2023 na območju Primorske 20 merilnih mest. Preko postaj se zajemajo vsi potrebni meteorološki podatki za napovedovanje najpomembnejših bolezni in nekaterih škodljivcev kmetijskih rastlin.

B.1.3 Vzpostavitev sistema digitalizacije spremljanja fenologije rastlin in škodljivih organizmov

Vzpostavljen je sistem za spremljanje fenologije rastlin in škodljivih organizmov za nekatere kmetijske rastline. Podatki se beležijo v UVH-apl aplikaciji in so dostopni na prostorskem prikazu lokacij spremljanj z zadnjimi vrednostmi parametrov in opazovanj iz agrometeorološkega trikotnika: meteo podatek, fenologija in razvoj ŠO.

B.1.4 Vzdrževanje Adcon postaj in senzorjev

V okviru te naloge se je izvajalo vzdrževanje lokalne mreže merilnih vremenskih postaj in drugih naprav za območje Primorske in vzdrževanje infrastrukture informacijske podpore za zajem, zbiranje in obdelavo podatkov iz prejšnje alineje B.1.2.

B.1.5 Sodelovanje s kmetijsko svetovalno službo pri prognozi

Služba za varstvo rastlin je za območje Primorske pripravila izhodišča in tekom rastne sezone koordinirala delo. Kmetijska svetovalna služba je v letu 2022 v okviru omenjene strokovne naloge sodelovala pri različnih nalogah varstva rastlin.

B.2 Prognošična oprema

V letu 2023 je bila za potrebe prognošične službe nabavljena vsa predvidena oprema po programu za podporo pri prognozi rastlinskih ŠO za leto 2023.

B.3 Strokovne naloge, povezane z obvladovanjem škodljivih organizmov (Financiranje iz proračunske postavke 130053)

Opravljenе so vse naloge, ki so bile opredeljene v Programu strokovnih nalog za leto 2023:

- Integrirano varstvo rastlin pred ŠO (problematika zatiranja listnih uši in krvave uši na jablani in 15 drugih).
- Strokovna gradiva in portal IVR (prenosa znanja, smernice, tehnološki listi, priporočila za obvladovanje škodljivih organizmov).

- Strokovno sodelovanje in izobraževanje na nacionalni ravni (npr. posveti, strokovne skupine) - sodelovanje z drugimi JS na področju kmetijstva (JS v vrtnarstvu, JS v poljedelstvu, JS v vinogradništvu, JS v sadjarstvu, JS v oljkarstvu, JSKS), sodelovanje v delovnih in strokovnih skupinah.
- Prenos znanja (svetovanje in usposabljanje kmetijskih svetovalcev in pridelovalcev) - kakovostna strokovna podpora v skladu z načeli dobre prakse varstva rastlin in dobro kmetijsko prakso ter veljavno zakonodajo. Izobraževanja imetnikov rastlin s področja varstva rastlin za uspešno obvladovanje boleznih in škodljivcev ob hkratnem odgovornem odnosu do okolja.

C. Razvojni projekti in druge tržne dejavnosti

C.1 CRP V4-2002: Obvladovanje marmorirane smrdljivke (*Halyomorpha halys*) v Sloveniji

C.2 CRP V4-2003: Q-ENTRY - Vpeljava hitrih testov za identifikacijo karantenskih škodljivih organizmov, povzročiteljev boleznih in poškodb na rastlinah

C.3 CRP V4-2225: Ukrepi za preprečevanje nadaljnjega širjenja zlate trsne rumenice

C.4 CRP V4-2226: Ukrepi za zmanjšanje rabe kemičnih FFS v vinogradništvu

E. Usposabljanja na podlagi koncesij in odločb

E.1. Osnovno usposabljanje odgovornih oseb in preglednikov zdravstvenega varstva rastlin

Zavod je z odločbo UVHVVR št. 430-68/2006/7 z dne 05.03.2007 imenovan za izvajalca programov osnovnega in nadaljnega strokovnega usposabljanja za odgovorne osebe in preglednike za zdravstveno varstvo rastlin (ZVR). V letu 2023 tovrstnih izobraževanj nismo izvajali.

E.2. Usposabljanje za izvajalce ukrepov varstva rastlin

Usposabljanje izvajalcev ukrepov zdravstvenega varstva rastlin, prodajalcev FFS in svetovalcev FFS se izvaja v okviru Oddelka za kmetijsko svetovanje in Oddelka za varstvo rastlin. Oddelek za varstvo rastlin je v letu 2023 sodeloval pri izvedbi osnovnih usposabljanj za izvajalce ukrepov varstva rastlin ter obnovitvenemu usposabljanju za prodajalce in svetovalce v naslednjem obsegu:

2 osnovna 15 urna tečaja za izvajalce ukrepov varstva rastlin,

1 obnovitveni 6 urni tečaj za prodajalce,

1 obnovitveni 8 urni tečaj za svetovalce.

ODDELEK AGROŽIVILSKI LABORATORIJ

VODJA: Tamara Rusjan

V oddelku AŽL je redno zaposlenih 6 oseb, od tega ena oseba dela za polovičen delovni čas. Delo v laboratoriju teče nemoteno, težave bi se lahko pojavile v primeru daljše odsotnosti osebja. Delavki, ki je nadomeščala odgovornega analitika na daljši bolniški odsotnosti v letu 2021 in 2022, smo podaljšali pogodbo še za eno leto (do avgusta 2024). Nova delavka (mladi kader-kemik) dela zelo dobro (hitra, inovativna, delavna) zato si v oddelku želimo, da bi jo lahko zaposlili za nedoločen čas. Dobro se zavedamo, da mladi kader stremi po boljše plačanih službah, zato se še kako zavedamo, da jo lahko prav hitro izgubimo. V letu 2023 nismo imeli daljših bolniških odsotnosti tako kot se je dogajalo že pred covid-19 in tudi v času covida.

Na finančno poslovanje AŽL je v letu 2023 vplivalo več dejavnikov:

- amortizacijska stopnja aparature WINEWFLEX (hitra in natančna analitika vina), opreme Anton Paar (hitra in natančna analitika), ter opreme Oenolab-encimatika
- podaljšanje pogodbe delavki (analitik)
- uskladitev plačnih nesorazmerij
- dvig materialnih stroškov

Tabela 1: Število opravljenih analiz v letu 2023

	Število izdanih dokumentov/poročil 2023	Število izdanih dokumentov/poročil 2022	Rok izvedbe
VINO			
- Deželno vino	552	578	4 dni
- Kakovostno vino	1183	1278	4 dni
- Teran PTP	49	60	4 dni
- Peneče vino	125	122	5 dni
- Sladko vino	28	33	5 dni
- Inšpekcijski v.	40	40	4 dni
- Likerji	10	8	5 dni
- Mošt	5	9	5 dni
- Žgane pijače	14	11	5 dni
ZEMLJA	1732	625	9 dni
IZVOZ	890	1130	Še isti dan ali skladno s potrebami odjemalcev

V letu 2023 je število vzorcev vin za izdajo odločbe padlo za 7 % v primerjavi z letom 2022. Glede na zbrane podatke v tabeli lahko rečemo, da je prav v vseh rubrikah padlo število vzorcev za analize. Prodaja vina v restavracijah in drugih gostinskih lokalih se je umirila (v času covida je bila prodaja vina bistveno boljše kljub temu, da so bile restavracije in gostilne zaprte), celo padla. Zmanjšalo se je tudi število spremnih dokumentov za izvoz in sicer v primerjavi z letom 2022 za 240 vzorcev – za več kot 20 %. Zmanjšalo se je število spremnih dokumentov za grozdje (manj nakupa slovenskega grozdja v Italiji) in spremnih dokumentov za vino, ki se je izvažalo v Ukrajino, Izrael, ZDA ter spremnih dokumentov za destilacijo. Število vin za hitre teste je bilo za 25 % nižje, v letu 2022 je bilo opravljenih 2453 analiz, v letu 2023 pa 1850. Pozna se, da imamo na Primorskem veliko število manjših laboratorijev, katere obiskujejo vinarji. Še vedno veliko vinarjev ne razume kaj pomeni točnost rezultata in se poslužujejo analiz v manjših laboratorij, ki pa niso zanesljivi. Pri nestandardnih naročilih analiz grozdja in vina se počasi povečuje zavedanje, da za pridelavo kvalitetnega vina samo spremljanje žvepla ni dovolj. Hitre analize v času vinificiranja in zorenja vina so v veliki meri posledica »bonusov«, ki jih dobijo ob oddaji vina za odločbo in zato nimajo pozitivnega finančnega učinka za laboratorij. Analize živil (mesni izdelki, mlečni izdelki, oljčno olje, oljke) in krmil še vedno predstavljajo samo cca 5 % analiz v laboratoriju in se iz leta v leto zmanjšujejo. Tudi število analiz krmil in silaž se niža že vrsto let in število vzorcev oljčnih olj. Aparatura – inframatik za izvajanje wendske analize krme, je trajno okvarjena in neuporabna zato smo z analizami trajno prekinili. V kolikor bi želeli na tem delu povečevati ponudbo, bi potrebovali nove metode oziroma tudi nove aparature, nove standarde ali celo akreditirane metode za oljčna olja in panel za ocenjevanje. Investicije v nove aparature ležijo v celoti na strani laboratorija (s strani Zbornice ni bilo nikdar pomoči), zato si laboratorij ne more privoščiti nakupa. Ob nakupu aparature pa AŽL bremeni še kratek čas amortizacije (5 let; vezano na zakonodajo za javne zavode).

Število analiz tal se je v letu 2023 povečalo skoraj za dvakrat zaradi novega programskega obdobja kmetijske politike in obveznih analiz zemlje za tiste, ki so se vključevali v integrirano pridelavo. Obvezni so namreč narediti analizo zemlje. V letu 2023 smo analizirali 1732 vzorcev zemlje. Tako kot pri vinu se tudi tu opaža, da je zanimanje za analitiko zemlje še vedno zelo nizko, kljub vsemu, da so ti pridobljeni podatki pomembni tudi pri nakupu gnojil in s tem posledično vplivajo na finančno sliko kmetije in na pretirano/prenizko uporabo gnojil.

Redno smo opravili vzorčenje grozdja za redno trgateg (590 vzorcev) in vzorčenje grozdja za vrhunsko vino (180 vzorcev) v sodelovanju s svetovalno službo KGZS Zavod-GO. Rezultate vzorčenja grozdja smo tedensko objavljali na spletni strani in hkrati tudi svetovali vinarjem glede tehnologije predelave grozdja-objavljena navodila na spletni strani Zavoda.

Tudi v letu 2023 je bil AŽL vključen v različne projekte in sicer smo zaključevali LAS projekt ENOTOUR 2, sodelujemo še v CRP projektu, kletarski tečaj, tečaj smernice dobre higienske prakse za vino. Sodelovanje v projektih bomo nadaljevali tudi v letu 2024, v kolikor bo laboratorij lahko v njih sodeloval, saj je to vir prihodka za laboratorij.

Zaposleni v laboratoriju smo bili aktivno udeleženi pri zagotavljanju stabilnega sistema kakovosti ter v sklopu le-tega uspešno izvedli več internih izobraževanj. Obstaja precej prostora za optimizacijo pri vsakodnevni rabi načel sistema vodenja.

Udeleževali smo se prireditev namenjenih vinarjem. Vinarjem smo ponudili dodatne pakete, ki smo jih promovirali na spletni strani zavoda in facebook zavoda. Trudili smo se analizna poročila pošiljati še isti dan, še posebno v času vinifikacije in v primeru želje po svetovanju, smo jim tudi svetovali glede predelave in vinifikacije.

Sadjarški center Bilje

Vodja oddelka: Davor Mrzlić, univ. dipl. inž. agr.

Oddelek Sadjarški center Bilje KGZS – Zavod GO je v letu 2023 izvajal strokovne naloge Javne službe v sadjarstvu – koščičaste sadne vrste in kaki. Delo na strokovnih nalogah smo opravili v sodelovanju s podizvajalci in v skladu s sprejetim programom dela za leto 2023. Na poskusno delo in pridelek sadja so v letu 2023 vplivale posledice suše v letu 2022 in manjša spomladanska pozeba. Podrobno poročilo o delu v letu 2023 bo dostopno na spletni strani JS v sadjarstvu (<https://sadjarstvo.javneslužbe.si/>), spodnje poročilo je jedrnat povzetek dela v preteklem letu.

1. naloga: Introdukcija koščičarjev in kakija

Pri introdukciji koščičarjev in kakija smo nadaljevali delo preteklih let in začeli spremljati tudi nekatere nove nasade. Spremljali smo fenofaze, merili premere debel ter količinsko in kakovostno vrednotili pridelek dreves v rodnosti za 17 sort češnje (2019, 2021), 27 sort breskve in nektarine (2017, 2021), 7 sort marelice (2021) ter 12 sort slive. V spremljanje smo vključili tudi 10 podlag za češnjo (2022) in 6 podlag za slivo (2018). Sadje novih sort v introdukciji smo organoleptično ocenili na 18 degustacijah.

2. naloga: Tehnologije pridelave koščičarjev in kakija

Na dveh sortah češnje (Bigarreau Burlat, Kordia) smo poskusno primerjali vpliv različne intenzivnosti spomladanske rezi na rast in rodnost češenj ter kakovost obranih plodov. Pridelek obeh sort je bil pičel.

V poskusu pokrivanja češnje z večfunkcijsko zaščito smo v kontroli in pod večfunkcijsko zaščito obrali pridelek vseh (5) sort. Spremljali smo količino in kakovost pridelka ter poškodovanost po plodovi vinski mušici.

Na zgodnjih sortah češnje smo preizkušali sredstva za krepitev rastlin z namenom preprečevanja pokanja plodov. Spremljali smo količino in kakovost pridelka, pokanje plodov ter vpliv uporabljenih sredstev na krajše skladiščenje plodov.

Zastavili smo poskusa izboljšanja dozorevanja plodov kakija in spremljanja ekotipov sorte Kaki Tipo. Poskus izboljšanja dozorevanja plodov sorte Triumph smo uspešno vrednotili, na drevesih sorte Kaki Tipo je bilo pridelka premalo za smiselno vrednotenje.

V poskusu z visokim cepljenjem marelic smo spremljali rast in propadanje dveh sort marelice na treh različnih podlagah, pridelka v 2023 ni bilo.

Delno smo izvedli poskus skladiščenja odpornih sort jabolk v NA (degustacija in analiza notranje kakovosti 4 sort brez skladiščenja), večino dreves je prizadela nevihta s točo, ki je uničila protitočne mreže. Sodelovali smo v CRP projektu Obvladovanje marmorirane smrdljivke do zaključka v oktobru 2023. Na drevesih hruške sorte Harrow Sweet na dveh podlagah in treh različnih gostotah ni bilo pridelka.

V vzdrževanih nasadih smo poskrbeli za redno rez, upogibanje, varstvo, nego tal in namakanje mladih sadik. Obrano sadje iz starejših nasadov smo sortirali, pripravili za trg in ga prodali. V letu 2023 smo zaradi posledic suše v 2022 pridelali le četrtino običajnega pridelka sadja. Obrali smo manjšo količino češenj, breskev, sliv in marelic. Pridelek jabolk in hrušk je bil količinsko in kakovostno podpovprečen.

3. naloga: Zagotavljanje izhodiščnega razmnoževalnega materiala koščičarjev in kakija

V SC Bilje pridelujemo izhodiščni matični material koščičarjev in kakija za potrebe slovenskih drevesničarjev. V letu 2023 smo skrbeli za matična drevesa v dveh mrežnikih in v matičnih nasadih češenj, višenj in kakija na prostem ter vodili potrebne evidence. Zamenjali smo mrežo na mrežniku II, v mrežnik I smo posadili okulante za potrebe nadstandardne sheme testiran CAC material ter poletili cepili manjkajoče sorte.

Iz mrežnika I smo v letu 2023 prodali 900 očes kategorije C.A.C.. Iz mrežnika II in matičnih nasadov na prostem (kategorija C.A.C.) smo prodali 57.455 očes. Prodaja cepičev je bila 2.115 očes (3,7 %) večja kot v

letu 2022, ki je pred tem imelo negativen primat. Od skupne količine 58.355 prodanih očes smo v zimskem času drevesničarjem zagotovili 5.250 očes, poleti pa 53.105 očes.

Prenos znanja in izobraževanje

Prenosa znanja je v letu 2023 potekal po načrtih. V februarju sem vodja izvedel predavanje na temo sort slive. Izvedli smo dva prikaza rezi, imeli Dan odprtih vrat ter pripravili razstavi sort češenj in breskev ter nektarin. Poleti smo za kmetijske svetovalce sadjarje pripravili delavnico na temo poletnih tehnoloških ukrepov v nasadih koščičarjev. Gostili smo več skupin študentov in dijakov iz Biotehniške šole v Šempetru, Univerze v Novi Gorici, Univerze v Ljubljani in Univerze na Primorskem. Vodja sem se vpisal v četrti letnik doktorskega študija Bioznanosti.

Realizacija investicij v letu 2023

V letu 2023 smo izvedli načrtovane investicije v: pripravo zemljišč za sajenje nasadov, nabavo in postavitve nove protitočne opore in mreže, sanacijo mrežnikov I in II, sadike za potrebe introdukcije (češnja podlage), sadike za potrebe tehnologije pridelave (sliva, breskev), sadike in cepiče za potrebe izhodiščnega materiala (mrežnik I), bambusove palice, mikrorazpršilce za namakanje nasadov, tehcnico, visokotlačni čistilec, nahrbtno kosilnico in kotno brusilko.

Selekcijsko trsničarsko središče Vrhopolje

Vodja oddelka: Andreja Škvarč, univ.dipl.inž.agr.

Delo Javne službe v vinogradništvu na KGZS Kmetijsko gozdarskem zavodu Nova Gorica je v letu 2023 potekalo v Oddelku Selekcijsko trsničarsko središče Vrhopolje. V sodelovanju s podizvajalci in v skladu s programom dela za leto 2023 prvič v petnajstih letih nismo v celoti izvedli načrtovanih nalog, ker je naše vinograde prizadelo zelo burno vremensko dogajanje v noči iz 24. na 25. julij in huda toča je poškodovala trte in zmanjšala pridelek grozdja v baznem vinogradu, še bolj pa v vinogradu na Pouzelcah.

V STS Vrhopolje smo trije stalno zaposleni, v začetku poletja in ob trgatvi nam je pomagala študentka UP, ki je v oddelku opravljala študentsko prakso. Natančno in temeljito poročilo o delu v letu 2023 bo dostopno na spletni strani Javne službe v vinogradništvu, spodnje poročilo je krajši povzetek dela v preteklem letu.

1. SELEKCIJA VINSKE TRTE V VINORODNI DEŽELI PRIMORSKA

1.1 Pozitivna množična selekcija

Nadaljevali smo s pozitivno množično selekcijo lokalnih sort posajenih v lastnem kolekcijskem vinogradu na Pouzelcah in v vinogradu na Pradah v Slovenski Istri. Skupno smo opravili 6 selekcijskih pregledov 4000 trt v 4 vinogradih, izpolnili smo 4 selekcijske knjige. Predelali smo grozdje 8 lokalnih sort – Cipro, Maločrn, Plavina, Črna borgonja, Dolski muškat, Izolanka, Borgonja in Kanarjola in na ta način delno nadomestili mikrovinifikacije klonskih kandidatov, saj smo pridelek grozdja iz kolekcije na Pouzelcah lahko dopolnili z grozdem iz kolekcije na Pradah, kjer ni bilo toče. Po naročilu smo cepili in pridelali večjo količino trsnih cepljenk 4 istrskih starih lokalnih sort, da bodo z njimi pridelovalci dopolnili in popestrili svoje vinograde in ponudbo vin. Cepili smo sorte Pinjoleta, Kanarjola, Izolana in Duranija. V vinogradu na Pouzelcah smo fotografirali liste, vršičke in grozde še nekaj starih lokalnih sort.

1.2 Klonska selekcija

Zaradi poškodovanega in zmanjšanega pridelka zaradi toče ter dolgotrajnega deževnega vremena, smo se odločili, da naredimo v sklopu naloga selekcija meritve in analize ter mikrovinifikacijo le pri sorti Vitovska grganja – 2 klonska kandidata, ki nista bila tako hudo prizadeta od toče in ponovno smo vinificirali štiri, lansko leto potrjene nove klone Malvazije, kjer prav tako pridelek ni bil pretirano poškodovan. Malvazija in Vitovska grganja sta bujni sorti in številne mladike in veliki listi so vplivali na nekoliko manjšo škodo. Sicer pa smo redno oskrbovali vinograd na Pouzelcah in nadaljevali s klonsko selekcijo –skupno število 2577 trt 10 sort: Refošk, Malvazija, Zeleni sauvignon, Laški rizling, Merlot, Rebula, Vitovska grganja, Zelen, Barbera in Cipro in izpolnili selekcijsko knjigo. Spremljali smo pojav bolezni in škodljivcev in izvajali vizualne zdravstvene preglede.

Spremljali smo dinamiko dozorevanja, pobirali vzorce grozdja v tedenskih razmikih in analizirali 100 vzorcev grozdja – maso jagod, sladkor, skupne kisline, jabolčno, vinsko kislino ter pH in YAN. Ob trgatvi smo prešteli in stekali pridelek 10 trt vsake elite in pridobili podatke o rodnosti. Posebej smo potrgali po približno 80 kg grozdja vsake elite in ga predelali. V novem delu vinograda Pouzelce 1 smo skrbno obrezali in redno oskrbovali mlade trte – klonske kandidate sorte Zelen - 6 klonskih kandidatov in Barbera – 10 klonskih kandidatov. V sodelovanju z BF - Katedra za genetiko, biotehnologijo, statistiko in žlahtnjenje rastlin smo nadaljevali z uvajanjem metode za eliminacijo virusov, v rastlinjaku smo skrbeli za mlade trte.

2. ZAGOTAVLJANJE IZHODIŠČNEGA RAZMNOŽEVALNEGA MATERIALA VINSKE TRTE V VINORODNI DEŽELI PRIMORSKA

Oskrbovali smo bazni matični vinograd, ga redno pregledovali sami in skupaj s kontrolorjem ob rednih dvakrat letnih pregledih. V vinogradu smo naredili vzdrževalno selekcijo in pridelali kakovostne bazne cepiče - 150.000, od tega smo jih 80.000 oddali zainteresiranim trsničarjem. Vodili smo selekcijsko knjigo, zapisali podatke o fenofazah, o pojavu bolezni in škodljivcev in spremljali dinamiko dozorevanja ter v tedenskih razmikih nabrali 30 vzorcev grozdja in naredili analize grozdja. Ob primerni zrelosti smo grozdje potrgali in oddali v Klet Vipava. Nabrali smo 260 vzorcev rozg sort Barbera SI-36 in Refošk SI-35 za redna testiranja na viruse, ki jih izvaja kontrolna organizacija. Ker trenutno ni velikega povpraševanja po baznih trsnih cepljenkah, smo v letu 2023 cepili le manjšo količino sadilnega materiala vseh potrjenih klonov in pridelali bazne trsne cepljenke za obnovo in ponovno sajenje našega baznega vinograda. Poleg tega smo cepili in pridelali trsne cepljenke bodočih klonov Zeleni sauvignon in Refošk, za cepljenje smo uporabili cepiče, porezane iz posameznih trt, ki so bile ponovno testirane na viruse in na testih potrjeno zdrave. Postopoma smo začeli z obnovo baznega vinograda in posadili smo 4 nove klone Malvazije – Malvazija SI-42, SI-43, SI-44 in SI-45. V rastlinjaku v Vrhopolju smo oskrbovali posajene klone in vzdrževali repozitorij ter indikatorje – podlage, ki jih potrebujemo za zdravstveno selekcijo.

3. STROKOVNO TEHNIČNA KOORDINACIJA

Strokovno tehnično koordinacijo izvaja dr. Denis Rusjan iz UL BF. Glavni cilj strokovno tehnične koordinacije je vzajemni prenos strokovnega znanja, izkušenj, razmišljanj ter pobud med različnimi deležniki, ki se neposredno in posredno ukvarjajo z vinogradništvom, vinarstvom in trsničarstvom (vinogradniki in vinarji, strokovne in znanstvene inštitucije, ministrstva, združenja in društva, gospodarski subjekti, študenti in dijaki, občine itd.). Vse informacije o delu, rezultatih dela in vabila JSV se objavljajo na spletni strani javne službe, kjer lahko zainteresirani pridobijo tudi vse ustrezne kontakte strokovnih služb JSV. Izvedene so bile sledeče strokovne aktivnosti koordinatorja JSV:

1. strokovno vodenje in tehnična koordinacija javne službe
2. sodelovanje z ministrstvom in drugimi ministrstvi pri pripravi nacionalne strategije ter nacionalne zakonodaje na področju dela javne službe:
3. sodelovanje pri pripravi letnega programa dela javne službe in poročila o delu javne službe ter spremljanje ciljev in kazalnikov, spremljanje ter analiziranje stanja na področju dela javne službe:
4. izvajanje oziroma koordinacija usposabljanj in prikazov poskusov iz nalog javne službe in njihovih rezultatov kmetijskim svetovalcem, tehnologom podjetij in pridelovalcem:
5. pripravljane in izvajanje strokovnih posvetov na področju dela javne službe in objavljanje informacijskega materiala v medijih:
6. sodelovanje na drugih strokovnih srečanjih na mednarodni, nacionalni in lokalni ravni:
7. vključevanje vsebin iz dejavnosti javne službe v primarno in sekundarno raven izobraževanja in sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami, tako da se dijakom in študentom omogoči opravljanje prakse - vključevanje izobraževalnih organizacij v strokovne sestanke, sodelovanje z izobraževalnimi inštitucijami tudi glede možnosti opravljanja prakse, diplome:

Prenos znanja in ostale naloge

Pred trgatvijo smo v sodelovanju z JKS, JSVR in AŽL organizirali Dan odprtih vrat, vključno s prikazom zdravljenja obolelih trt – dendrokirurgija, razstavo namiznih sort in degustacijo vin. Skupaj z JKS in JSVR smo organizirali delavnico o zimski rezi vinske trte. Organizirali smo razširjen strokovni sestanek v Vinski kleti Goriška brda z degustacijo vin klonskih kandidatov tokaja. V različnih terminih so bili pri nas na terenskih vajah študenti iz UL BF, UP, UNG – Visoka šola za vinogradništvo in vinarstvo in Višje strokovne šole, skupno 6 različno velikih skupin.

Na Pouzelcah smo oskrbovali manjši vinograd zasajen s tolerantnimi vinskimi sortami in sodelovali pri nalogi introdukcija, katere nosilec je KIS. Spremljali smo rast in odpornosti na bolezni ter dozorevanje vseh 11 posajenih sort. Sodelovali smo s SC Bilje pri oskrbi vinograda z namiznimi sortami na Vogrskem in skupaj smo del pridelka namiznega grozdja predelali v sok.

Sodelovali smo na CRP projektu Trsničarstvo in CRP – Smernice za grozdje in vino. Zaključilo se je delo na projektu ECOVINEGOALS in posredni rezultat projekta je tudi publikacija Lokalne sorte vinske trte – Vipavska dolina, za katero so nastale fotografije in tekst v sklopu projekta. Za stroške oblikovanja smo poskrbeli sami, tisk publikacije pa je bil pokrit iz projekta ENOTOUR. Publikacijo smo predstavili na prireditvi Trte in vino – zakladi Primorske.

Postavili in objavili smo metodo Klonske selekcije vinske trte.

Realizacija investicij v letu 2023

Začeli smo z obnovo baznega vinograda Pri mostu in prekopali in pripravili zemljišče ter posadili trsne cepljenke novih slovenskih klonov malvazije ter nabavili kovinske pocinkane kole. Zaključili smo z obnovo na Pouzelcah - nakup in postavitve kovinskih količkov in natezalcev ter verig za oporo vinske trte. Nabavili smo traktorsko prikolico, motorno koso, opremo oz. sistema za avtomatsko spremljanje žuželk - trapview in opremo za testiranje beljakovin, digitalni bireti, mobitel in računalniško tablico.

Poskusni center za oljkarstvo

Vodja oddelka: mag. Viljanka Vesel

Enoletni program dela je vpjet v sedemletni program PCO. Delo je potekalo po načrtovanem programu dela za leto 2023.

V prvem delu leta je bil večji poudarek na organizacijskem delu, predvsem na obdelavi podatkov in pripravi poročil, v drugi polovici pa velik poudarek na strokovnem delu zaradi same narave dela oljke. Zaradi pomanjkanja delovne sile smo si pomagali s podjemnim delom in kmetijskimi svetovalci.

V program za 2023 so vključene naslednje naloge: selekcija domačih in udomačenih sort oljk, introdukcija oljk, zagotavljanje matičnega materiala, ugotavljanje ustrezne tehnologije pridelave Istrske belice, ugotavljanje ustrezne tehnologije pridelave in primernosti za gojenje drugih sort in ugotavljanje vrednosti oljk za pridelavo – spremljanje dozorevanja.

1. Selekcija domačih in udomačenih sort oljk

Poleg strokovne naloge selekcije so v tem obdobju potekali tudi nekateri projekti, v katerih so bili pridobljeni še dodatni podatki o opazovanih sortah. Zbranih je bilo veliko podatkov, ki jih je treba sistematično obdelati za dejanski pregled stanja po posamezni akcesiji oziroma sorti, na podlagi katerih vzpostavljamo baz podatkov o posamezni sorti/akcesiji kot osnova za nadaljnje sistematično delo na področju selekcije. Na podlagi informacij do sedaj opravljenih genotipizacij smo zbirali in na novo poimenovali akcesije opazovane v preteklem obdobju.

1.2. Izvajanje selekcije

Na celotnem oljkarskem območju (Slovenska Istra, Goriška Brda, Goriška) je še vedno veliko neraziskanih akcesij, ki bi jih bilo treba raziskati in za njih ugotoviti primernost pridelave v našem območju. Pripravili smo morfološki in agronomski opis sorte 'Mata' iz treh lokacij. Skupaj smo opisali tri vzorce listov, socvetij, plodov in koščic. Pri 8 vzorcih sort 'Mata' iz Purissime in Sečovelj smo v laboratorijski oljarni preverjali vsebnost olja, maso, obarvanost in trdoto plodov ter okuženost z oljčno muho, marmorirano smrdljivko in oljčnim moljem, pri 6 vzorcih od teh pa smo v laboratoriju preverili tudi vsebnost vode in olja po Soxhletu ter pripravili vzorce za analizo. Pri vzorcih iz Purissime in Šempetra smo ocenili volumen krošnje, kondicijo drevesa, intenzivnost cvetenja in rodnosti.

2. Introdukcija

Namen naloge je vzpostavitev baze podatkov o posamezni sorti/akcesiji kot osnova za nadaljnje sistematično delo. Na podlagi informacij do sedaj opravljenih genotipizacij smo zbirali in na novo poimenovali akcesije opazovane v preteklem obdobju.

2.2. Introdukcija

Opazovanja so potekala v dveh introdukcijsko-kolekcijskih nasadih (Purissima in Šempeter). Spremljali smo fenofaze (cvetenje, dozorevanje) in podatke iz Purissime primerjali s podatki prejšnjih let. S pomočjo meteoroloških podatkov smo poskušali pojasniti potek fenofaz. V obeh nasadih smo spremljali tudi dozorevanje, kar nam je služilo kot pomoč pri informiranju pridelovalcev o začetku obiranja. Ovrednotili smo volumen krošnje, kondicijo drevesa, cvetenje, rodnost in občutljivost na pavje oko. V nasadu na Purissimi smo stehtali pridelek. Na Purissimi smo poleg treh vzorcev iz naloge 1.2 ('Mata' – 3 termini) 15 vzorcev iz naloge 4.2 (5 sort v 3 terminih: 'Coratina', 'Frantoio', 'Oblica', 'Pendolino', 'Picholine') in 27 vzorcev iz naloge 5.1 ('Istrska Belica', 'Leccino', 'Maurino') preverjali vsebnost olja, maso, obarvanost in trdoto plodov ter okuženost z oljčno muho, marmorirano smrdljivko in oljčnim moljem ter poškodovanost semena še pri 51 vzorcih – skupno torej pri 96 vzorcih.

3. Zagotavljanje matičnega sadilnega materiala

Naloga vključuje oskrbo matičnega nasada in ugotavljanje primerne tehnologije razmnoževanja za Istrsko belico in druge lokalne sorte. Za zagotavljanje materiala za razmnoževanje je bil v letu 2001 postavljen matični nasad sorte Istrska belica iz najboljših dreves odbranih v obstoječih matičnih nasadih. V okviru nalog PCO poteka nadzor nad delom v nasadu. V razmnoževalni mizi smo v enem terminu preizkušali ukoreninjenje sorte 'Istrska Belica' pripravljenih iz namakanih in nenamakanih matičnih dreves s šestimi različnimi koncentracijami IBA.

4. Tehnologija pridelave

4.1 Ugotavljanje ustrezne tehnologije pridelave 'Istrske Belice'

Vpliv podlage na rodnost in občutljivost na nizke temperature in obnovo po pozebah v Slovenski Istri ni raziskan. V nobenem nasadu nimamo primernega števila ponovitev z različnim sadilnim materialom

V okviru te naloge smo opazovali stanje prehranjenosti rastlin s foliarnimi analizami. V opazovanje smo vključili nasade iz Slovenske Istre, Brd in Goriške, kjer so različni načini pridelave. Na posameznih lokacijah so vključeni nasadi z različno pridelavo (gnojenje, namakanje, obdelava...) in različnimi podlagami (potaknjenci, sejanec, Črnica). V vseh nasadih smo ocenili rodnost po metodi RESGEN. Spremljanje je potekalo v na 40 vzorcih sorte 'Istrska Belica'. V vsakem nasadu smo odbrali pas z petimi do desetimi drevesi, na katerih smo v poletnem času opravili vzorčenje listov in foliarno analizo. Podatke smo zbrali v tabelah.

Na 19 do 20 lokacijah smo tedensko (od 22. avgusta do 2. oktobra) spremljali napadenost plodov sorte 'Istrska belica' z oljčnim moljem, marmorirano smrdljivko in poškodovanost semen zaradi drugih abiotičnih dejavnikov. Preverjanja smo opravili v sedmih terminih za skupno 6740 vzorcih plodov.

V poskusu foliarnega gnojenja pri sortah 'Istrska Belica' in 'Leccino' (4 obravnavanja, 3 bloki, 3 drevesa) smo na desetih poganjkih na treh drevesih pri 4 obravnavanjih v treh blokkih (24) preverjali oploditev, stehali pridelek na drevo (72), vsebnost olja v laboratorijski oljarni, težo, obarvanost in trdoto plodov ter okuženost z oljčno muho, marmorirano smrdljivko in oljčnim moljem ter ugotavljali poškodovanost semen (3 termini, 2 sorti, 4 obravnavanja, 3 bloki – 72 vzorcev). V dveh terminih smo preverjali tudi laboratorijsko vsebnost vode in olja v plodovih ter opravili foliarne analize (48).

4.2. Ugotavljanje ustrezne tehnologije pridelave in primernosti za gojenje drugih sort

V obstoječih kolekcijsko-introdukcijskih nasadih Purissima in Šempeter ter na terenu so zasajene tako domače kot tuje registrirane sorte, za katere se je v okviru dosedanjih strokovnih nalog že ugotavljala primernost pridelave, vendar v premajhnem obsegu, da bi se lahko na podlagi teh podatkov pripravili končni zaključki o primernosti intenzivnega širjenja v proizvodne nasade. Namen je preučitev nekaterih zanimivih registriranih sort in ugotovitev primernosti za širjenje v proizvodne nasade ter tehnologije za posamezno sorto. Fenofaze za sorte 'Coratina', 'Frantoio', 'Oblica', 'Pendolino', 'Picholine' in 'Grignan' smo spremljali v okviru 2.2 (Purissima, Šempeter). Na obeh lokacijah smo imeli za primerjavo sorti 'Leccino' in 'Istrska belica'.

V nasadu Purissima smo spremljali oploditev šestnajstih sort, sorto 'Itrana' smo opazovali v nasadu na Ronku, ker je v kolekcijah ni. V nasadu Šempeter pa smo spremljali oploditev sedmih sort.

V laboratorijski oljarni smo v treh do petih terminih pri petih sortah iz nasada Purissima ('Coratina', 'Frantoio', 'Oblica', 'Pendolino', 'Picholine') in eni ('Grignan') iz drugega (Šempeter) preverjali vsebnost olja, težo, obarvanost in trdoto plodov ter okuženost z oljčno muho, marmorirano smrdljivko in oljčnim moljem ter ugotavljali poškodovanost semen. Ocenili smo volumen krošnje, kondicijo dreves, intenzivnost cvetenja in rodnost. Skupaj smo preverjali 27 vzorcev, med katerimi je bilo 18 vzorcev (3 termini) pripravljenih tudi za analizo oljčnega olja.

5. Ugotavljanje vrednosti oljk za predelavo – spremljanje dozorevanja

Vsebnost olja se v plodovih v jesenskem času hitro spreminja. Za doseganje primerno visokega pridelka, hkrati pa tudi dobre kakovosti oljčnega olja je za določanje primerne časa obiranja zelo pomembno spremljanje obarvanosti plodov in vsebnosti olja v plodovih. Plodove za izvajanje analiz smo za sorto 'Istrska Belica' jemali na šestih lokacijah v Slovenski Istri (Ankaran, Strunjan, Sveti Peter, Baredi, Purissima, Bivje), na dveh na Goriškem (Kromberk, Šempeter) in treh z Goriških Brd (Kozana, Gradno, Gornje Cerovo). Za sorto 'Leccino' smo vzorčili na petih lokacijah v Slovenski Istri (Ankaran, Baredi, Strunjan, Sveti Peter, Purissima), na Goriškem na dveh (Kromberk, Šempeter), v Goriških Brdih pa na eni lokaciji (Gornje Cerovo). Sorto 'Maurino' smo vzorčili na štirih lokacijah (Baredi, Purissima, Strunjan, Šempeter). Vzorce smo tedensko pobirali enakomerno po krošnji petih do desetih dreves na vsaki lokaciji. V 2023 smo začeli s pobiranjem vzorcev obeh sort konec avgusta. S pobiranjem vzorcev smo končali ob običajnem času obiranja posameznih pridelovalcev z izjemo d lokacije. Tako smo preverjali dozorevanje in oljevitost v laboratorijski oljarni pri 61 vzorcih sorte 'Leccino', 82 sorte 'Istrska Belica' in 32 vzorcih sorte 'Maurino', skupaj torej pri 175 vzorcih.

Ob vsakem obiranju smo preverjali povprečno maso ploda, izmerili trdoto naključno izbranih plodov ter določili indeks zrelosti po metodi, ki so jo razvili v Estacion de Olivicultura y Elaiotecnica de Jaen (Španija), kot jo opisuje Piedra (1987). Ob vsakem vzorčenju smo spremljali tudi vidne okužbe z oljčno muho, marmorirano smrdljivko in preverjali prisotnost poškodb zaradi oljčnega molja in drugih poškodb semena. V laboratoriju

smo pri vzorcih iz nasada v Ankaranu in Strunjanu določili vsebnost vode in s Soxhletovo metodo določili vsebnost olja ter izračunali % olja na suho snov skupno (20).

Pri tolmačenju rezultatov smo si pomagali s hidrometeorološkimi podatki ARSO. Informacije o dozorevanju so bile objavljene na spletni strani zavoda. Poleg tega smo informacije o dozorevanju pošiljali po elektronski pošti na več kot 200 naslovov.

Priprava olja za spremljanje kakovosti je potekala pri treh sortah na dveh lokacijah ('Istrska Belica', 'Leccino' - Ankaran, Strunjan, 'Maurino' – Strunjan, Purissima) v petih terminih. S pripravo vzorcev smo zaradi slabe naloženosti začeli prej kot običajno in skrajšali obdobja med obiranji. Število pripravljenih vzorcev za analizo je bilo enako planu.

6. Izobraževanje, sodelovanje z inštitucijami in ostalo delo

Organizacija in planiranje dela ter spremljanje finančnega stanja centra je naloga, ki zaseda velik delež časa, saj le tako lahko najboljše speljemo zadane naloge. Pomemben del so tudi povezovanje znotraj zavoda (kolegiji), s kmetijsko svetovalno službo ter zunanjimi inštitucijami (MKGP, UP FAMNIT, ZRS – IZO, KIS...) in oljgarskimi društvi. Z Društvom oljkarjev Slovenske Istre (DOSI) smo sodelovali pri pripravi glasil, pripravi podlag za obiranje Oljke županov – oljke povezovanja...

V jesenskem času smo na terenu in v laboratorijski oljarni predstavili oljkarstvo in delo centra, študentom Biotehniške fakultete, Oddelka za agronomijo. S pomočjo literature (gnojenje, prehrana, obdelava tal, sorte in svetovne sorte oljk, kakovost, razmnoževanje, varstvo, oljčna muha, prisotnost virusov, rez, rodnost, alternanca) in udeležb na različnih prireditvah (»Varstvo oljk« v organizaciji KGZS, posvet »Hlajevi dnevi«, prireditvi »Mlado olje«, »Varnost pri delu«, »Varstvo podatkov«) smo se med letom izobraževali.

Tekom leta smo pridelovalcem svetovali glede varstva (pavje oko, oljčna muha, molj...), postavitve nasadov, gnojenju, odpadanju plodov in diferenciaciji, sort, olja (kakovost, shranjevanje olja, čas obiranja, vsebnost olja v plodovih, prodaja olja...) in drugega. Pripravili smo podlage za izračunavanje količine gnojil za pridelavo. V glasilu DOSI Oljka smo objavili strokovni prispevek »Rodnost v naših nasadih« in skupaj z UP, FAMNIT »Zbiranje in vrednotenje sort (Pomen introdukcijsko-kolekcijskih nasadov)«, v okviru Hlajevih dni pa smo predstavili »Posebnosti v pridelavi oljk v 2022«. Na prošnjo predstavnikov Kmetijskega inštituta Slovenije smo izpolnili vprašalnik »Vplivi podnebnih sprememb na sektor oljkarstva«, v okviru dogodka »Obiranje oljke županov – oljke povezovanja« pa »Oljke v 2023« v sodelovanju z OKS in OVR. V jeseni smo za 5. slovenski sadjarski kongres z mednarodno udeležbo pripravili prispevek »Rezultati proučevanja sort oljk v Slovenski Istri«.

Sodelovali smo na sestankih z ZRS- IZO, UP-FAMNIT, kjer smo se odgovarjali o poročilu, programih, svetovnem dnevu oljk in strategiji oljkarstva. Preko medijev smo informirali o delu centra in rezultatih.

7. Investicije

Investicij ni bilo.

Projektni oddelek

Vodja: dr. Karmen Bizjak Bat

Projektni oddelek je v letu 2023 sodeloval pri pripravi projektnih predlogov in tehnično-administrativni podpori pri izvajanju projektov. V projekte so vključeni sodelavci različnih oddelkov, ki imajo zahtevane strokovne kompetence za izvedbo aktivnosti.

Februarja 2023 sta bila uspešno zaključena 2 projekta programa INTERREG V-B Adriatic-Ionian ADRION 2014-2020:

- **Upravljanje in dejavnosti v ekoloških vinogradih kot podlaga za pripravo pokrajinskih strategij Izvirni naslov projekta**

Akronim projekta: ECOVINEGOALS

Vodilni partner: VEGAL – Razvojna agencija vzhodne Benečije, Italija

Trajanje projekta: 1. marec 2020 – 28. februar 2023

Skupna vrednost projekta: 1.939.505,59 €

Vir financiranja: EU iz sklada ESRR (85 %), lastni delež (15 %)

Glavni cilj projekta ECOVINEGOALS je bil razvoj strategij, akcijskih načrtov, orodij in zmogljivosti vinogradniških območij za agroekološki prehod v smeri upravljanja z nižjimi vnosi in izpusti.

- **Volna kot izjemna priložnost za razvoj**

Akronim projekta: WOOL

Vodilni partner: Tehnološki park Polo, Italija

Trajanje projekta: 1. marec 2020 – 28. februar 2023

Skupna vrednost projekta: 1.342.775,00 €

Vir financiranja: EU iz sklada ESRR (85 %), lastni delež (15 %)

Glavni cilj projekta je bil dvigniti uporabo volne, posebej v turistično razvitih pokrajinah in pokrajinah kjer je volna del kulturne dediščine.

Pomembnejši projekti, ki so bili v letu 2023 prav tako v izvajanju:

- **LIFE integrirani projekt za okrepljeno upravljanje Nature 2000 v Sloveniji**

Akronim projekta: LIFE-IP NATURA.SI

Program: LIFE - centraliziran program EU za projekte na področju varstva okolja, ohranjanja narave ter blaženja in prilagajanja podnebnim spremembam

Vodilni partner: Ministrstvo za naravne vire in prostor

Trajanje projekta: 5. 9. 2018 - 31. 12. 2026

Skupna vrednost projekta: 17.007.204 €

Vir financiranja: Evropska unija v okviru programa LIFE (60 %), MNVP (30 %), lastni delež (10 %)

Cilji projekta so okrepljena implementacija Programa za upravljanje z Naturo 2000 v Sloveniji (PUN 2000), izboljšanje stanja ohranjenosti izbranih Natura vrst in habitatnih tipov, dolgoročna vzpostavitev k rezultatom usmerjenega upravljanja z Naturo, dobro sodelovanje in redno komuniciranje med oblikovalci politik in inštitucijami odgovornimi za implementacijo ukrepov PUN 2000 vključno z dobro razvito svetovalno službo ter okrepljeno sodelovanje z lastniki zemljišč, raziskovalnimi ustanovami, strokovnjaki, prostovoljci, NVO (iz deležnikov v partnerje).

- **Promocija zelene in modre infrastrukture za nov okoljski razvoj**

Akronim projekta: POSEIDONE

Program: INTERREG VI-A Italija-Slovenija

Vodilni partner: VEGAL – Razvojna agencija vzhodne Benečije, Italija

Trajanje projekta: 1. 1. 2023 – 1. 1. 2026

Skupna vrednost projekta: 4.375.000,00 €

Vir financiranja: EU iz sklada ESRR (85 %), lastni delež (15 %)

Glavni cilji projekta POSEIDONE so spodbujanje lokalnega razvoja s podpiranjem varstva narave in biotske raznovrstnosti, razvoj zelene in modre infrastrukture v območjih Natura 2000, zmanjšanje turističnega pritiska na naravne parke in območja z visoko naravno vrednostjo ter spodbujanje biotske raznovrstnosti v kmetijstvu, kar bi omogočilo izboljšanje krajine, zaščito avtohtonih vrst in širjenje znanja.

V letu 2023 pa je oddelek pripravil tudi zadnje administrativno-tehnične uskladitve skupaj s podpisom pogodbe za izvajanje novo pridobljenega 6-letnega projekta z naslovom Podpora podeželskim skupnostim v Sloveniji pri zmanjšanju konfliktov z medvedi in volkovi z institucionalnim sodelovanjem, politiko in izobraževanjem (akronim: LIFE VARNA PASA), ki se bo sicer začel izvajati 1. 1. 2024. Vodilni partner projekta je Zavod za gozdove Slovenije, njegova skupna vrednost pa 3.743.710,31 €. Glavni cilj projekta LIFE VARNA PAŠA bo izboljšati sprejemanje in sobivanje med človekom, sivim volkom in rjavim medvedom ter tako zagotoviti dolgoročno obstojnost obeh vrst v krajini Slovenije, kjer prevladuje človek. Projekt se bo tega problema lotil tako, da se bo osredotočil na ublažitev konfliktov, ki izhajajo iz napadov volkov in medvedov na živino in drugo lastnino ljudi.

Veliko naporov projektne oddelka v letu 2023 je bilo vložena tudi v pripravo novih projektnih predlogov. S pričetkom izvajanja nove finančne perspektive 2021–2027, je bilo objavljenih veliko novih razpisov in s tem odprte možnosti za čezmejno in transnacionalno projektno sodelovanje. Tako je Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica kot partner vstopil v pripravo več projektnih predlogov in sicer dveh na programu INTERREG Slovenija – Hrvaška, enega na programu INTERREG Alpine Space in treh na programu INTERREG Italija – Slovenija.

Drevesnica Bilje

Vodja: Silvana Božič

V letu 2023 je bilo v drevesnici vključno z vodjo oddelka redno zaposlenih 5 delavcev za poln delovni čas. Poleg tega je bil zaposlen za poln delovni čas še 1 delavec za 4 mesece in 2 delavca za 11 mesecev. Bilo je kar nekaj daljših odsotnosti zaradi bolniške. V času sajenja in prodaje smo najeli delavce po pogodbi. Izkop sadik smo izvedli sami. Vse 1-letne sadike so bile 100% poškodovane od toče in niso bile primerne za prodajo. Ker nismo bili časovno omejeni, smo izkop razpotegnili čez zimske dni in posledično zelo zmanjšali strošek izkopa.

Pridelava sadik

Spomladi 2023 smo v drevesnici posadili 52.100 podlag in 39.000 sadik aktinidije, jagodičja in drugih sadnih vrst v lonce, skupaj 91.100 rastlin.

Zaradi spomladanske konice dela (prodaja, sajenje, cepljenje) in kadrovskih težav, smo bili tudi letošnjo pomlad z deli v velikem zaostanku.

Največji problem je bilo neurje z debelo točo konec meseca julija. Toča nam je poškodovala podlage in 1-letne sadike v celoti. Kljub takojšnjemu škropljenju se rane niso zacelile.

Poleti 2023 je bilo tako cepljenih zelo malo podlag, le 9.000 podlag različnih sadnih vrst, od tega 1.550 breskev na dve oči za prodajo okulantov.

Kasnejše neurje z močnimi sunki vetra in silovitim dežjem, nam je odkrilo mrežo in raztrgalo PVC folijo na rastlinjaku aktinidije. Sadike aktinidije v lončkih so bile zato neenakomerno namočene, tako, da nam je to povzročilo kar nekaj težav in izpad pri sadikah.

Prodaja sadik

V sezoni 2022/23 je bilo prodanih 79.800 sadik, in je bila prodaja v okvirih prejšnje sezone. Zadnja leta konstantno narašča prodaja sadik jagodičja in postaja pomemben del naše ponudbe in prihodkov. Povečuje se prodaja zanimivih sadnih vrst npr. asimine, fejoje, granatnega jabolka, murve, žižule, citrusov, kostanja... Manjša prodaja sadik kakija je posledica pozebe in tako pomanjkanja sadik na trgu. V zadnjih letih prodamo manj sadik češenj in marelic, ker ne moremo dobiti cepičev zaščitene sort za katere je pri sadjarjih veliko zanimanja.

V letu 2023 je bilo prodanih manj sadik kot v letu 2022, predvsem na račun slabše jesenske prodaje. Manj sadik je bilo prodanih v maloprodaji in grosistični prodaji. Manjša prodaja v jeseni je bila v celoti posledica toče, ker lastnih sadik nismo izkopavali za prodajo. Nabavljene sadike smo prevzemali 2-3 tedne pozneje in jih nismo uspeli pravočasno odpremiti po trgovinah. Posledično je bila slabša ponudba sadnih vrst in nekaterih sort, kar se je odražalo tudi v naši maloprodaji. Deloma je vzrok tudi v deževnem vremenu, ki je nastopilo takoj po odprtju maloprodaje.

Običajno se več sadik proda spomladi, saj je jesenska prodaja močno odvisna od vremena in se hitro zaključuje.

Težave pri pridelavi sadik

Na celotnem območju, kjer pridelujemo sadike, je veliko divjadi. Skoraj vse parcele moramo ograditi in tekom leta vzdrževati čisti pas pod pastirjem, kar nam povečuje stroške pridelave. Zato načrtujemo pridelavo puljenih sadik zmanjšati in glede na povpraševanje in razpoložljiv prostor v mrežnikih proizvodnjo v loncih povečati.

Problem je tudi delovna sila, saj je za delo v drevesnici vedno težje dobiti primeren kader.

RAČUNOVODSKO POROČILO O POSLOVANJU V LETU 2023

Računovodski izkazi s pojasnili

1. Pojasnila k BILANCI STANJA na dan 31.12.2023

ČLENITEV SKUPINE KONTOV	NAZIV SKUPINE KONTOV	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekoče leto	Predhodno leto
1	2	3	4	5
	A) DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU	001	1.435.324	1.347.183
00	NEOPREDMETENA SREDSTVA IN DOLGOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	002	194.436	192.211
01	POPRAVEK VREDNOSTI NEOPREDMETENIH SREDSTEV	003	171.333	161.447
02	NEPREMIČNINE	004	1.834.096	1.797.533
03	POPRAVEK VREDNOSTI NEPREMIČNIN	005	937.382	923.916
04	OPREMA IN DRUGA OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	006	3.911.774	3.770.415
05	POPRAVEK VREDNOSTI OPREME IN DRUGIH OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV	007	3.398.687	3.330.033
06	DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	008	2.420	2.420
07	DOLGOROČNO DANA POSOJILA IN DEPOZITI	009	0	0
08	DOLGOROČNE TERJATVE IZ POSLOVANJA	010	0	0
09	TERJATVE ZA SREDSTVA DANA V UPRAVLJANJE	011	0	0
	B) KRATKOROČNA SREDSTVA; RAZEN ZALOG IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	012	1.301.935	1.347.133
10	DENARNA SREDSTVA V BLAGAJNI IN TAKOJ UNOVČLJIVE VREDNOSTNICE	013	921	1.339
11	DOBROIMETJE PRI BANKAH IN DRUGIH FINANČNIH USTANOVAH	014	601.282	588.445
12	KRATKOROČNE TERJATVE DO KUPCEV	015	171.705	213.158
13	DANI PREDUJMI IN VARŠČINE	016	328	261
14	KRATKOROČNE TERJATVE DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	017	214.148	270.055
15	KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	018	0	0
16	KRATKOROČNE TERJATVE IZ FINANCIRANJA	019	0	0
17	DRUGE KRATKOROČNE TERJATVE	020	14.725	26.677
18	NEPLAČANI ODHODKI	021	0	0
19	AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	022	298.826	247.198
	C) ZALOGE	023	497.077	558.991

30	OBRAČUN NABAVE MATERIALA	024	0	0
31	ZALOGE MATERIALA	025	12.051	15.910
32	ZALOGE DROBNEGA INVENTARJA IN EMBALAŽE	026	0	0
33	NEDOKONČANA PROIZVODNJA IN STORITVE	027	319.712	354.016
34	PROIZVODI	028	36.144	47.748
35	OBRAČUN NABAVE BLAGA	029	298	0
36	ZALOGE BLAGA	030	128.872	141.317
37	DRUGE ZALOGE	031	0	0
	I. AKTIVA SKUPAJ	032	3.234.336	3.253.307
99	AKTIVNI KONTI IZVENBILANČNE EVIDENCE	033	522	766
	D) KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	034	607.123	507.315
20	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA PREJETE PREDUJME IN VARŠČINE	035	27.130	21.180
21	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO ZAPOSLENIH	036	266.440	246.342
22	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO DOBAVITELJEV	037	176.903	137.723
23	DRUGE KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ POSLOVANJA	038	61.581	48.896
24	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	039	12.331	13.969
25	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO FINANCERJEV	040	0	0
26	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ FINANCIRANJA	041	0	0
28	NEPLAČANI PRIHODKI	042	0	0
29	PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	043	62.738	39.205
	E) LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	044	2.627.213	2.745.992
90	SPLOŠNI SKLAD	045	0	0
91	REZERVNI SKLAD	046	0	0
92	DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	047	0	0
93	DOLGOROČNE REZERVACIJE	048	0	0
940	SKLAD NAMENSKEGA PREMOŽENJA V JAVNIH SKLADIH	049	0	0
9410	SKLAD PREMOŽENJA V DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI JE V NJIHOVI LASTI, ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	050	0	0
9411	SKLAD PREMOŽENJA V DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI JE V NJIHOVI LASTI, ZA FINANČNE NALOŽBE	051	0	0
9412	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	052	0	0
9413	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	053	0	0

96	DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	054	0	0
97	DRUGE DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	055	0	0
980	OBVEZNOSTI ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	056	2.156.691	2.056.195
981	OBVEZNOSTI ZA DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	057	0	0
985	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	058	470.522	689.797
986	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	059	0	0
	I. PASIVA SKUPAJ	060	3.234.336	3.253.307
99	PASIVNI KONTI IZVENBILANČNE EVIDENCE	061	522	766

DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU

Neopredmetena dolgoročna sredstva

Nabavna vrednost neopredmetenih dolgoročnih sredstev znaša na dan 31.12.2023 194.436 € in se je povečala za 3.134 € zaradi nakupa novih računalniških programov ter zmanjšala za 909 € zaradi odpisa zastarelih programov. Popravki vrednosti znašajo 161.447 € in so večji od lanskoletnih zaradi amortizacije za 10.794 € ter manjši za 909 € za odpisane programe. Sedanja vrednost neopredmetenih dolgoročnih sredstev znaša 14.624 € in je manjša od lanskoletne sedanje vrednosti za 7.660 € zaradi amortizacije.

Opredmetena osnovna sredstva

Nepremičnine

Nabavna vrednost nepremičnin 31.12.2023 znaša 1.522.289 € in se je v letu 2023 povečala za 83.116 €. Nove aktivirane investicije so znašale 83.116 € od tega sanacije strehe po neurju s točo na upravni stavbi v Biljah 38.637 €, sanacije strehe lope po neurju s točo v Biljah 16.908 €, izdelava strelvod in dodelava zasilne razsvetljave na upravni stavbi v Novi Gorici 22.518 €, betonska plošča v Biljah 2.921 € in elektroinštalacije za ureditev Projektnega oddelka v Stari šoli 2.132 €. Nabavna vrednost se je v letu 2023 zmanjšala za 46.554 € iz naslova odpisov poškodovane strehe. V poslovnih knjigah zavoda so na dan 31.12.2023 knjižene naslednje nepremičnine:

- Stavbno zemljišče upravna stavba (6.400 m²)
- Stavbno zemljišče ob stari kmetijski šoli (1.569m²)
- Kmetijsko zemljišče Drevesnica (3.786 m²)
- Kmetijsko zemljišče Sadjarski center (4.443 m²)
- Kmetijsko zemljišče ob stari kmetijski šoli (685m²)
- Upravna stavba (573 m²)
- Vzrejališče (1.457m²)
- Stara kmetijska šola (243m²)
- Objekt Bilje (1.292m²)
- Lopa mini Vinska klet STS Vrhpolje

Odpisana vrednost nepremičnin znaša 923.916 € in je od lanskoletne na ta dan višja za 44.345 € zaradi redne letne amortizacije nepremičnin. Popravek vrednosti nepremičnin je manjši za 30.879 € iz naslova odpisov poškodovane strehe. Sedanja vrednost nepremičnin na dan 31.12.2023 znaša 891.551 € .

Oprema in druga opredmetena osnovna sredstva

Nabavna vrednost opreme in drugih opredmetenih osnovnih sredstev znaša na dan 31.12.2023 3.753.784 € in se je v letu 2023 zmanjšala za 16.631 €. Zaradi nabav novih osnovnih sredstev se je povečala za 255.110 €, zmanjšanje zaradi odpisov zastarele opreme pa je znašalo 113.752 €. Popravek vrednosti opreme znaša 3.330.033 € in se je glede na stanje na dan 31.12.2022 povečal za 12.153 €. Sprememba izhaja iz redne letne amortizacije osnovnih sredstev in iz odpisov le-teh. Oprema je odpisana 88,7 %.

Dolgoročne finančne naložbe znašajo na dan 31.12.2023 2.420 € in so se glede na stanje na dan 31.12.2022 niso spremenile. Dolgoročne finančne naložbe predstavljajo delnice Deželne Banke Slovenije, d.d. ter vložek v Inštitut za kontrolo in certifikacijo.

Stanje in gibanje neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev

v EUR (brez centov)

Naziv	Oznaka za AOP	Nabavna vrednost (1.1.)	Popravek vrednost (1.1.)	Povečanje nabavne vrednosti	Povečanje popravka vrednosti	Zmanjšanje nabavne vrednosti	Zmanjšanje popravka vrednosti	Amortizacija	Neodpisana vrednost (31.12.)	Prevrednotenje zaradi okrepitve	Prevrednotenje zaradi oslabitve
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 (3-4+5-6-7+8-9)	11	12
I. Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v upravljanju	700	5.729.886	4.415.396	341.360	12.153	161.215	150.862	230.714	1.402.630	0	0
A. Dolgoročno odloženi stroški	701	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Dolgoročne premoženjske pravice	702	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. Druga neopredmetena sredstva	703	183.731	161.447	3.134	0	909	909	10.794	14.624	0	0
D. Zemljišča	704	270.082	0	0	0	0	0	0	270.082	0	0
E. Zgradbe	705	1.522.289	923.916	83.116	0	46.554	30.879	44.345	621.469	0	0
F. Oprema	706	2.898.609	2.603.096	235.186	12.153	113.752	117.098	132.858	389.034	0	0
G. Druga opredmetena osnovna sredstva	707	855.175	726.937	19.924	0	0	1.976	42.717	107.421	0	0

Iz prikaza stanja in gibanja neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev je razvidno, da je zavod poslovno leto 2022 pričel z 1.314.490 € neopredmetenimi in opredmetenimi osnovnimi sredstvi po sedanji vrednosti, na dan 31.12.2023 pa je zavod upravljal z 1.402.630 € sredstvi. Sredstva so se povečala za 6,7 % oziroma 88.140 € zaradi nabav novih osnovnih sredstev, ko so za ta znesek presegle amortizacijo in odpise inventarja. V letu 2023 je zavod odpisal za 46.554 € nepremičnin po nabavni vrednosti zaradi poškodovanja streh in stavb v neurju s točo. Ob inventuri pa 97.313 €. 30.952 € predstavlja odpisa iztrošenega avtomobila, 29.775 € predstavlja odpis iztrošene agrometereološke in druge laboratorijske opreme, odpis zastarelega traktorskega nakladača pa 5.851 €.

Amortizacija je v letu 2023 znašala 230.715 €, 150.436 € smo jo pokrili v breme namenskih znanih finančnih virov, razliko 80.279 € pa v breme tekočega rezultata poslovanja.

Stanje in gibanje dolgoročnih finančnih naložb in posojil

v EUR (brez centov)

Naziv	Oznaka za AOP	Znesek naložb in danih posojil (1.1.)	Znesek popravkov naložb in danih posojil (1.1.)	Znesek povečanja naložb in danih posojil	Znesek povečanj popravkov naložb in danih posojil	Znesek zmanjšanja naložb in danih posojil	Znesek zmanjšanja popravkov naložb in danih posojil	Znesek naložb in danih posojil (31.12.)	Znesek popravkov naložb in danih posojil (31.12.)	Knjigovodska vrednost naložb in danih posojil (31.12.)	Znesek odpisanih naložb in danih posojil
1	2	3	4	5	6	7	8	9 (3+5-7)	10 (4+6-8)	11 (9-10)	12
I. Dolgoročne finančne naložbe (801+806+813+814)	800	2.420	0	0	0	0	0	2.420	0	2.420	0
A. Naložbe v delnice (802+803+804+805)	801	334	0	0	0	0	0	334	0	334	0
1. Naložbe v delnice v javna podjetja	802	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Naložbe v delnice v finančne institucije	803	334	0	0	0	0	0	334	0	334	0
3. Naložbe v delnice v privatna podjetja	804	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Naložbe v delnice v tujini	805	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Naložbe v deleže (807+808+809+810+811+812)	806	2.086	0	0	0	0	0	2.086	0	2.086	0
1. Naložbe v deleže v javna podjetja	807	2.086	0	0	0	0	0	2.086	0	2.086	0

Iz prikaza stanja in gibanja dolgoročnih kapitalskih naložb je razvidno, da zavod v letu 2023 glede na leto 2022 ni spreminjal višine dolgoročnih finančnih naložb.

KRATKOROČNA SREDSTVA

Kratkoročna sredstva predstavljajo v strukturi sredstev 40,3 % sredstev in so se v primerjavi s preteklim letom za 45.198 € manjša.

Denarna sredstva so v blagajni in na transakcijskem računu zavoda pri Banki Slovenije in na dan 31.12.2023 znašajo 602.204 €. Glede na dan 31.12.2022 so se denarna sredstva višja za 12.420 €. Denarna sredstva so se zvišala iz razlogov, ki so razvidni iz izkaza bilance stanja in izkaza denarnega toka.

Terjatve do kupcev

Na dan 31.12.2023 je stanje odprtih terjatev po kontih naslednje:

V EUR						
konto	kupci	31.12.2023	Valuta do 31.10.2023	Valuta do 31.12.2023	Valuta v 2024	Skupaj neplačano
1200-1210	Kupci v državi in tujini	204.926,40	40.029,66	77.300,36	87.596,38	204.926,40
1290	Popravek vrednosti	-33.221,56			-33.221,56	-33.221,56
1400	KGZS, MKGP	131.032,12			131.032,12	131.032,12
1401-1410	Drugi posredni uporabniki, proračuna, občine	8.121,29	7.932,89		188,40	8.121,29
1420	Posred. pro. upor	74.994,79	110,18	8.513,05	66.371,56	74.994,79

Popravki vrednosti so formirani na osnovi pravilnika o računovodstvu in sicer za terjatve za katere je na dan 31.12.2023 poteklo več kot 60 dni od zapadlosti in do dneva sestave obračuna še niso bili plačani. To pravilo se ne uporablja za terjatve do mednarodnih institucij za projekte. Preko instituta izvršilnega predloga ali sodne pravde se trenutno rešuje za 15.927 € terjatev. Vseh terjatev na dan 31.12.2023 je za 109.245 € manj kot lani ob istem času predvsem na račun manjšega obsega terjatev do kupcev zavodskega blaga in storitev ter nižjih kratkoročnih terjatev do uporabnikov anotnega kontnega načrta.

Dani predujmi in varščine znašajo na dan 31.12.2023 328 € in predstavljajo predplačilo dobaviteljem za obratna sredstva.

Druge kratkoročne terjatve znašajo 14.724,58 € in jih sestavljajo terjatve do:

- terjatve do ZZZS za ref. plač	8.801,95 €
- terjatve za davek od dohodka	1.895,52 €
- terjatve za vstopni ddv	2.029,85 €
- terjatve do zaposlenih	994,59 €
- razne terjatve	1.002,67 €

Aktivne časovne razmejitve znašajo na dan 31.12.2023 298.826,35 € in predstavljajo:

1. Ne zaračunani prihodki projektov v izvajanju	297.303,06 €
2. DDV v prejetih predujmih	41,61 €
3. Zahtevki za subvencije v kmetijstvu	523,68 €
4. Darilni boni	958,00 €

Zaloge: Vrednost vseh zalog na dan 31.12. 2023 znaša 497.076,94 € ali 15,4 % vseh sredstev.

Material: zalogo predstavljajo ušesne številke namenjene tiskanju in ušesne številke namenjene porabi kontrolorjev. Vrednost številke na zalogi je 12.050,82 € vrednotenih po nabavni ceni.

Trgovsko blago sestavlja zaloga ušesnih številke namenjenih prodaji v vrednosti 26.044,95 €, zaloge pripomočkov za sirarstvo v vrednosti 57.023,60 €, bikovskega semena v vrednosti 14.482,28 € in zaloga sadik v vrednosti 31.619,44 €. Zaloge vrednotimo po nabavnih cenah.

Nedokončana proizvodnjo spremljamo v drevesnici za sadike in v vzrejališču za bibe. Zalogo vrednotimo po proizvodjalnih stroških in po plemenski vrednosti živali. Vrednost nedokončane proizvodnje sadik je 201.925,72 €, bikov pa 117.786,00 €.

Proizvode predstavljajo sadike v prodajalni v skupnem znesku 36.144,13 €.

Pri Letnem popisu zalog so bila zaznana le manjša odstopanja dejanskih od knjižnih količin tako, da se bo svetu zavoda predlagalo, da se te razlike pokrijejo v breme in dobro zavoda.

OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV

Kratkoročne obveznosti

Kratkoročne obveznosti predstavljajo 18,8 % vseh virov sredstev, in so v primerjavi z dnem 31.12.2022 za 99.808 € višje.

Prejeti predujmi znašajo 27.129,91 € in predstavljajo prejeta predplačila in preplačila kupcev za blago in storitve zavoda.

Obveznosti do zaposlenih predstavljajo obveznost za obračunano plačo in povračila stroškov delavcem za december 2023. Skupni znesek teh obveznosti je 266.440,39 €. Obveznosti do delavcev predstavljajo 43,9 % kratkoročnih obveznosti.

Obveznosti do dobaviteljev je za 176.281,24 in so za 38.557,81 € večje kot na dan 31.12.2022.

V EUR

konto	vsebina	1.1.2023	31.12.2023
2200	Domači dob za OS	2.343,70	3.061,89
2201	Domači dob za obr. sred	88.866,29	96.021,18
2210	Dobavit iz EU	45.681,74	77.198,17
	Skupaj	137.723,43	176.281,24

Pri dobaviteljih za osnova sredstva so prikazani računi z zapadlostjo v mesecu januarju 2024. Pri dobaviteljih iz Evropske skupnosti je zapadlih neplačanih računov za 6.878,97 €, računi so bili plačani v januarju 2024. Pri domačih dobaviteljih je neplačanih računov z zapadlostjo do 31.12.2023 17.265,11.

Druge kratkoročne obveznosti znašajo 61.581,11 € in predstavljajo:

- obveznost za prispevke delodajalca , obračunane v decembru in plačane januarju 37.411,12 €
- obveznost za DDV v višini 15.121,41 €
- obveznost za odtegljaje od plač 2.152,52 €
- obveznosti za podjemne pogodbe 400,93 €
- obveznosti za Javni-preživ. sklad 1.684,70 €
- obveznost za ddd in davek od najemnin 4.810,43 €

Kratkoročne obveznosti do uporabnikov EKN znašajo na dan 31.12.2023 12.331,00 € in sicer:

Kratkoročne obveznosti do posrednih uporabnikov proračuna znašajo 12.236,14 €, obveznosti do občin 94,86 €. Obveznosti so zapadle v plačilo v mesecu januarju 2024 in bile tudi poravnane na dan zapadlosti.

Obveznosti iz financiranja imajo koncem leta saldo 0. Zavod se je v letu 2023 zadolžil desetkrat pri enotnem zakladniškem računu države in sicer za izplačila plač v obdobju od junija do novembra 2023 v skupni vrednosti 2.585.000 €. Posojila so bila vsa vrnjena na dan zapadlosti in na dan 31.12.2023 ne izkazujemo obveznosti iz tega naslova.

Pasivne časovne razmejitve znašajo na dan 31.12.2023 62.738,18 € in so sestavljene iz:

- 958,00 EUR obveznosti za izdane darilne bone
- 1.139,31 EUR prejetih sredstev KIS-a za PCO
- 11.469,35 EUR prejetih sredstev za izvedbo projekta Life IP natura
- 23.242,09 € odloženih prihodkov osmih CRP projektov
- 157,96 akontacije davka od dohodka za leto 2022
- 25.771,47 drugo.

Razmejitve predstavljajo uravnavanje prihodkov in odhodkov v obračunskem obdobju glede na dejansko dogajanje in se bodo v naslednjih letih izničile.

Lastni viri in dolgoročne obveznosti

Lastni viri sredstev znašajo na dan 31.12.2023 2.627.212,73 € in so za 118.779,20 € manjši kot na isti dan lanskega leta. Zmanjšanje izhaja iz:

1. Pridobljenih namenskih sredstev za investicije v letu v skupnem znesku	+ 177.862,08 €
2. Zmanjšanje za amortizacijo iz namenskih virov	- 136.840,66 €
3. Zmanjšanje za odpise drobnega inventarja in OS iz namenskih virov	- 14.315,08 €
4. Presežek odhodkov nad prihodki v letu 2023	- 145.485,54 €

Rezultat poslovanja-presežek prihodkov znaša 470.522 €. V tem rezultatu je vključen tudi rezultat leta 2023 v višini 145.486 € **presežka odhodkov nad prihodki. Vodstvo zavoda bo svetu zavoda predlagalo, da se celoten rezultat zavoda iz leta 2023 in predhodnih let, torej 470.522 € presežka prihodkov nad odhodki, nameni za investicijsko dejavnost zavoda in pokrivanje morebitnih presežkov odhodkov nad prihodki v naslednjih letih.**

Obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje in pripadajoči presežek prihodkov nad odhodki s strani Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije na dan 31.12.2023 znašajo 2.603.126 € in so za 116.460 € manjša kot na dan 31.12.2022 zaradi zgoraj navedenih razlogov.

Konti izvenbilančne evidence izkazujejo 522 € sredstev in obveznosti katera so:

Sredstva in obveznosti za zakupljeno zemljišče od Sklada RS za kmetijska zemljišča 522 €

Izkaz prihodkov in odhodkov - določenih uporabnikov od 01.01.2023 - 31.12.2023

ČLENITEV PODSKUPIN KONTOV	NAZIV PODSKUPINE KONTOV	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekoče leto	Predhodno leto
1	2	3	4	5
	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA	860	5.191.953	4.918.809
760	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV IN STORITEV	861	4.225.073	3.985.909
	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	862	104.614	74.179
	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	863	0	0
761	PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN MATERIALA	864	862.266	858.721
762	B) FINANČNI PRIHODKI	865	8.020	556
763	C) DRUGI PRIHODKI	866	204.226	40.246
	Č) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	867	3.206	15.895
del 764	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	868	2.691	11.601
del 764	DRUGI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	869	515	4.294
	D) CELOTNI PRIHODKI	870	5.407.405	4.975.506
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV	871	1.777.098	1.542.776

del 466	NABAVNA VREDNOST PRODANEGA MATERIALA IN BLAGA	872	522.626	303.256
460	STROŠKI MATERIALA	873	556.727	537.509
461	STROŠKI STORITEV	874	697.745	702.011
	F) STROŠKI DELA	875	3.635.575	3.317.942
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	876	2.740.909	2.500.130
del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST DELODAJALCEV	877	425.024	398.699
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	878	469.642	419.113
462	G) AMORTIZACIJA	879	80.279	76.853
463	H) REZERVACIJE	880	0	0
465	J) DRUGI STROŠKI	881	11.845	10.671
467	K) FINANČNI ODHODKI	882	9.191	327
468	L) DRUGI ODHODKI	883	7.655	8.124
	M) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	884	31.248	3.325
del 469	ODHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	885	0	0
del 469	OSTALI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	886	31.248	3.325
	N) CELOTNI ODHODKI	887	5.552.891	4.960.018
	O) PRESEŽEK PRIHODKOV	888	0	15.488
	P) PRESEŽEK ODHODKOV	889	145.486	0
del 80	Davek od dohodka pravnih oseb	890	0	1.896
del 80	Presežek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka	891	0	13.592
del 80	Presežek odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka	892	145.486	0
	Presežek prihodkov iz prejšnjih let, namenjen pokritju odhodkov obračunskega obdobja	893	0	0
	Povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju (celo število)	894	102	100
	Število mesecev poslovanja	895	12	12

**IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV KGZS KGZ
GO**

Naziv podskupine kontov	Plan 2023	Realizacija 2023	Realizacija 2022	Indeks R23/P23	Indeks R23/R22	Absolutna razlika 2023-2022 v €
CELOTNI PRIHODKI	5.174.272,56	5.407.405,04	4.975.505,82	104,51	108,68	431.899,22
PRIHODKI OD POSLOVANJA	5.132.773,91	5.191.952,79	4.918.809,11	101,15	105,55	273.143,68
Prihodki od prodaje proizvodov in storitev	2.261.330,25	2.274.770,45	2.209.096,64	100,59	102,97	65.673,81
Proračun (državni)	2.867.410,79	2.917.182,34	2.709.712,47	101,74	107,66	207.469,87
FINANČNI PRIHODKI		8.020,44	556,15		1.442,14	7.464,29
IZREDNI PRIHODKI	38.478,51	204.226,02	40.246,03	530,75	507,44	163.979,99
PREVREDNOTOVALNI PRIHODKI	7.053,01	3.205,79	15.894,53	45,45	20,17	-12.688,74
CELOTNI ODHODKI	5.173.801,67	5.552.890,58	4.961.914,17	107,33	111,91	590.976,41
STROŠKI MATERIALA IN STORITEV	1.166.703,59	1.254.472,56	1.239.520,89	107,52	101,21	14.951,67
Stroški materiala	514.781,29	556.727,46	537.509,48	108,15	103,58	19.217,98
Stroški storitev	651.922,30	697.745,10	702.011,41	107,03	99,39	-4.266,31
STROŠKI DELA	3.627.441,47	3.635.574,85	3.317.942,45	100,22	109,57	317.632,40
Plače	2.772.187,24	2.740.909,18	2.500.130,11	98,87	109,63	240.779,07
Prispevki na plače	428.271,69	425.024,07	398.698,58	99,24	106,60	26.325,49
Regres za LD	121.985,88	131.064,37	143.930,76	107,44	91,06	-12.866,39
Povračila stroškov delavcem	254.274,94	286.494,48	224.453,39	112,67	127,64	62.041,09
Prostovoljno pokojninsko zavarovanje	50.721,72	52.082,75	50.729,61	102,68	102,67	1.353,14
AMORTIZACIJA	71.516,45	80.279,03	76.852,60	112,25	104,46	3.426,43
DAVEK OD DOHODKA		0,00	1.895,52		0,00	-1.895,52
DRUGI STROŠKI	301.653,62	534.470,41	313.926,66	177,18	170,25	220.543,75
FINANČNI ODHODKI		9.191,30	327,31		2.808,13	8.863,99
DRUGI ODHODKI	3.501,20	7.654,83	8.124,20	218,63	94,22	-469,37
PREVREDNOTOVALNI ODHODKI	2.985,34	31.247,60	3.324,54	1.046,70	939,91	27.923,06
PRESEŽEK PRIHODKOV	470,89		13.591,65	0,00	0,00	
PRESEŽEK ODHODKOV		145.485,54				

Pojasnila k postavkam IZKAZA PRIHODKOV IN ODHODKOV določenih uporabnikov

ANALIZA PRIHODKOV

Celotni prihodki doseženi v letu 2023 so znašali 5.407.405 € in so bili za 8,7 % višji od doseženih v letu 2022 in 4,51 % višji od načrtovanih.

Višji prihodki glede na lansko leto so rezultat seštevka višjih prihodkov od prodaje proizvodov in storitev ter trgovskega blaga ter večjih prihodkov iz proračuna. Prihodki od prodaje proizvodov in storitev in trgovskega blaga so višji za 2,97 % oziroma za 65.674 €. Prihodki iz proračuna so se v letu 2023 povečali za 7,66 % glede na leto 2022 oziroma za 207.470 in sicer pri javni službi kmetijskega svetovanja za 89.839 €, javni službi živinoreje za 35.362 €, na področju varstva rastlin za 50.671 € ter na področju centrov za 32.388 €.

Neplačani prihodki znašajo 685.007 € (stanje terjatev in razmejitev, ki so izkazane kot prihodek tekočega leta). V celotnem prihodku predstavljajo 12,67 %, kar pomeni, da se plačila realizirajo v 46-ih dnevih. V letu 2024 bo treba tako kot v prejšnjih letih enako dosledno izvajati Navodilo o izterjavi neplačanih računov in zahtevkov, ki jih je sprejelo vodstvo zavoda, v katerih so določeni postopki izterjave neplačanih računov.

Prihodki iz poslovanja predstavljajo 96,0 % celotnih prihodkov, finančni, izredni in prevrednotovalni prihodki pa 4,0 % celotnih prihodkov. Prihodki od poslovanja so bili doseženi z izvajanjem javne službe in tržne dejavnosti. Struktura prihodkov iz poslovanja je bila naslednja: javna služba 60 %, lastna dejavnost (prihodki pridobljeni na trgu) 40 %. Navedena delitev javne službe in lastne dejavnosti je prikazana v skladu z Pravilnikom o opredelitvi pridobitne in nepridobitne dejavnosti (Ur.l.RS 68/09).

Drugi oz. izredni prihodki so v letu 2023 znašali 204.226 €, od tega odškodnine zavarovalnic za uničena ali poškodovana sredstva zavoda 169.233 € (uničene sadike 127.894 €, streha in mrežnik 25.527 €, biki 5.355 €, oprema 10.457 €), prihodki med stroškovnimi mesti zavoda znašajo 28.170 €, ter raznih drugih prihodkov v znesku 6.823 € (viški popisa zalog, plačila zaračunanih izdelav opominov za nepravočasna plačila terjatev, izterjani sodni stroški ter druge izredne in neobičajne postavke). Prevrednotovalni prihodki znašajo 3.206 € in predstavljajo unovčene terjatve, za katere smo v letu 2023 oblikovali popravek vrednosti. Finančni prihodki znašajo 8.020 € in predstavljajo dividende Deželne banke Slovenije v višini 337 € ter obresti Banke Slovenije za sredstva na transakcijskem računu v višini 7.683 €.

ODHODKI

Naziv Konta	Plan 2023	Realizacija 2023	Realizacija 2022	Indeks R23/P23	Indeks R23/R22	RAZLIKA 2023-2022
SKUPAJ STROŠKI MATERIALA	514.781,29	556.727,46	537.509,48	108,15	103,58	19.217,98
Stroški materiala	301.250,60	340.320,83	310.048,72	112,97	109,76	30.272,11
Stroški energije	100.217,14	84.885,16	99.209,58	84,70	85,56	-14.324,42
Nadomestni deli za OS	27.463,40	32.507,80	36.827,79	118,37	88,27	-4.319,99
Odpisi DI in embalaže	6.530,70	14.009,82	5.962,33	214,52	234,97	8.047,49
Stroški strokovne literature	2.750,18	8.224,19	2.465,74	299,04	333,54	5.758,45
Pisarniški material	17.919,13	15.492,71	17.493,37	86,46	88,56	-2.000,66
Drugi stroški materiala	58.650,14	61.286,95	65.501,95	104,50	93,57	-4.215,00
SKUPAJ STROŠKI STORITEV	651.922,30	697.745,10	702.011,41	107,03	99,39	-4.266,31
Stroški stor. opravlj. dejavnosti	273.450,12	290.122,17	284.226,87	106,10	102,07	5.895,30
Stroški tek.vzdrževanja	71.085,16	74.961,97	66.824,97	105,45	112,18	8.137,00
Stroški najemnin	88.143,16	98.617,63	86.385,80	111,88	114,16	12.231,83
Stroški varovanja	8.214,15	11.649,61	10.619,95	141,82	109,70	1.029,66
Stroški zavarov. in plačil. prometa	36.619,70	37.220,74	38.592,69	101,64	96,45	-1.371,95
Stroški intelektualnih storitev	7.470,18	14.856,67	11.908,74	198,88	124,75	2.947,93
Stroški komunalnih storitev	22.631,78	26.358,00	24.079,50	116,46	109,46	2.278,50
Stroški v zvezi z delom	85.171,52	75.314,15	84.558,84	88,43	89,07	-9.244,69
Stroški storitev fizičnih oseb	25.317,90	43.461,25	50.119,32	171,66	86,72	-6.658,07
Reprezentanca	6.650,00	10.157,01	15.140,23	152,74	67,09	-4.983,22
Stroški drugih storitev	27.168,63	15.025,90	29.554,50	55,31	50,84	-14.528,60
AMORTIZACIJA	71.516,45	80.279,03	76.852,60	112,25	104,46	3.426,43
SKUPAJ STROŠKI DELA	3.627.441,47	3.635.574,85	3.317.942,45	100,22	109,57	317.632,40
Plače	2.772.187,24	2.740.909,18	2.500.130,11	98,87	109,63	240.779,07
Prispevki na plače	428.271,69	425.024,07	398.698,58	99,24	106,60	26.325,49
Regres za Letni dopust	121.985,88	131.064,37	143.930,76	107,44	91,06	-12.866,39
Povračila stroškov delavcev	254.274,94	286.494,48	224.453,39	112,67	127,64	62.041,09
Prostovoljno pokojninsko zavarovanje	50.721,72	52.082,75	50.729,61	102,68	102,67	1.353,14

DRUGI STROŠKI	301.653,62	534.470,41	313.926,66	177,18	170,25	220.543,75
DAVEK OD DOHODKA	0,00	0,00	1.895,52			-1.895,52
ODHODKI FINANCIRANJA	0,00	9.191,30	327,31		2.808,13	8.863,99
DRUGI ODHODKI	3.501,20	7.654,83	8.124,20	218,63	94,22	-469,37
PREVREDNOTOVALNI ODHODKI	2.985,34	31.247,60	3.324,54	1.046,70	939,91	27.923,06
SKUPAJ	5.173.801,67	5.552.890,58	4.961.914,17	107,33	111,91	590.976,41

ANALIZA ODHODKOV

Celotni odhodki znašajo 5.552.891 €, od tega odhodki iz poslovanja 5.504.797 €, drugi odhodki 7.655 €, prevrednotovalni odhodki 31.248 €, finančni odhodki 9.191 €. V primerjavi z doseženimi odhodki v preteklem letu so odhodki višji za 11,91 %, v primerjavi z načrtovanimi pa za 7,33 %.

Odhodki iz poslovanja so znašali 4.504.797 €. Nastali so pri izvajanju javne službe in tržne dejavnosti in so po glavnih postavkah naslednji:

Stroški materiala so v letu 2023 znašali 556.727 € in so bili za 3,58 % višji kot v letu 2022 (19.218 €) in za 8,15 % večji od načrtovanih za leto 2023. Stroški materiala so narasli za 19.218 € in sicer zaradi stroškov kemikalij in gnojil za 34.875 € (nakup glive, ki pa je bila prodana, strošek je v celoti pokrit) ter višjih stroškov drobnega inventarja za 7.004 €; nižji pa so bili stroški ogrevanja za 14.324 €, stroški nadomestnih delov za 4.320 €, stroški pisarniškega materiala za 2.000 € in nižji stroški drugega materiala za 4.215 €.

Stroški storitev so v letu 2023 znašali 697.745 € in so bili za 4.266 € nižji kot v letu 2022 in za 7,03 % višji od načrtovanih za leto 2023. Glede na predhodno leto so se povečali stroški najemnin za 12.232 €, stroški tekočega vzdrževanja za 8.137 € in stroški storitev pri opravljanju dejavnosti za 5.895 € (projektno delo). Stroški drugih storitev so se znižali za 14.529 € (nižji sodni stroški), nižji so stroški v zvezi z delom za 9.245 € stroški storitev fizičnih oseb za 6.658 € in nižji stroški reprezentance za 4.983 €.

Amortizacija neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2023 v breme odhodkov zavoda znaša 80.279 € in je za 4,5 % višja kot v letu 2022 ter 12,2 % višja od načrtovane. Amortizacija se je gibala v skladu z investicijsko dejavnostjo v letu 2023.

Stroški dela v letu 2023 znašajo 3.635.575 € in so za 9,6 % oziroma za 317.632 € višji kot v letu 2022 ter za 0,2 % višji kot načrtovani za leto 2023. Stroški dela predstavljajo 65,5 % vseh odhodkov zavoda. V letu 2023 smo na novo zaposlili dvanajst zaposlenih, ki so nadomestili šest odhodov zaposlenih, trije novozaposleni na JSKS smo zaposlili z namenom doseganja zahtev koncesije po PDM na JSKS, od treh novozaposlitev v Drevesnici je ena zaposlitev nadomestila prehod v drug oddelek, ena redna zaposlitev, ki se je iskala že dalj časa in smo jo nadomeščali s pogodbenimi delavci in 1 novo zaposlena, ki bo nadomestila upokojitev v 2024. Poleg tega smo imeli med letom 5 dolgotrajno odsotnih zaposlenih, katerih delo smo pokrivali z že obstoječimi notranjimi viri. V letu 2023 je bilo na zavodu na podlagi ur v breme zavoda 102 zaposlenih, dva več kot v predhodnem letu. Povečanje bruto plač v breme zavoda je znašalo 240.779 € (zakonske spremembe plač, napredovanja, uvedba delovne uspešnosti, nove zaposlitve, povečanje dodatka za delovno dobo), prispevki na plače so se povečali za 26.325 €, povečanje kolektivnega zavarovanja je povečalo stroške dela za 1.353 €, regres za letni dopust je bil nižji za 12.866 € (v letu 2023 redno izplačan regres, v letu 2022 dodatno izplačan poračun regresa na podlagi zakonskih sprememb). Povračila stroškov delavcem (prehrana na delu, prevoz na delo, jubilejne nagrade, odpravnine ob upokojitvi) so višja za 62.041 €, od tega povračilo stroškov prevoza na delo in prehrane za 35.377 € (21%), stroški odpravnin ob upokojitvi za 22.577 € (izplačanih za 43.763 € odpravnin), višji so tudi stroški jubilejnih nagrad za 4.393 €.

Drugi stroški, ki predstavljajo nabavno vrednost prodanega trgovskega blaga, vplačila v invalidski sklad, ker zavod ne izpolnjuje kvote invalidov ter nagrade dijakom in študentom za praktično delo so se povišali za 70,25 % oziroma za 220.544 € napram letu 2022 ter bili višji za 77,2 % glede na načrt leta 2022. Glavni razlog povečanja je v odpisu sadik v Drevesnici zaradi škode po neurju s točo v juliju 2023 v višini 150.464 €. Hkrati je imela Drevesnica tudi višje stroške prodanih sadik za 43.660 € v primerjavi z letom 2022 zaradi večjega obsega prodaje

Finančni odhodki - v letu 2023 predstavljajo obresti v znesku 9.191 €, ki jih je zavod plačal za zadolžitve za izplačilo plač.

Drugi odhodki v letu 2023 znašajo 7.655 € in so za 469 € nižji kot v letu poprej in za 119 % višji od načrtovanih za leto 2023. Odhodki iz preteklih let znašajo 7.133 €, drugi odhodki pa 522 €.

Prevrednotovalni odhodki: V letu 2023 je bilo oblikovanih za 17.164 € popravkov vrednosti terjatev, ki so bile v času sestavitve tega poročila neplačani in zapadli že več kot 60 dni, torej do 31.10.2023. 11.554 € predstavlja odpis strehe upravne stavbe in strehe lope v Biljah. Zaradi škodnega dogodka smo sedanjo vrednost stavb znižali skladno z oceno povzročene škode.

Razlika med odhodki in prihodki izkazuje presežek odhodkov v skupnem znesku 145.486 €. Zavod je v letu 2023 dosegel presežek odhodkov nad prihodki pri opravljanju javnih dejavnosti zavoda.

Izkaz računa financiranja določenih uporabnikov od 01.01.2023 - 31.12.2023

ČLENITEV KONTOV	NAZIV KONTA	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekoče leto	Predhodno leto
1	2	3	4	5
50	VII. ZADOLŽEVANJE	550	2.585.000	150.000
500	Domače zadolževanje	551	2.585.000	150.000
5001	Najeti krediti pri poslovnih bankah	552	0	0
5002	Najeti krediti pri drugih finančnih institucijah	553	0	0
del 5003	Najeti krediti pri državnem proračunu	554	2.585.000	150.000
del 5003	Najeti krediti pri proračunih lokalnih skupnosti	555	0	0
del 5003	Najeti krediti pri skladih socialnega zavarovanja	556	0	0
del 5003	Najeti krediti pri drugih javnih skladih	557	0	0
del 5003	Najeti krediti pri drugih domačih kreditodajalcih	558	0	0
501	Zadolževanje v tujini	559	0	0
55	VIII. ODPLAČILA DOLGA	560	2.585.000	150.000
550	Odplačila domačega dolga	561	2.585.000	150.000
5501	Odplačila kreditov poslovnim bankam	562	0	0
5502	Odplačila kreditov drugim finančnim institucijam	563	0	0
del 5503	Odplačila kreditov državnemu proračunu	564	2.585.000	150.000
del 5503	Odplačila kreditov proračunom lokalnih skupnosti	565	0	0
del 5503	Odplačila kreditov skladom socialnega zavarovanja	566	0	0
del 5503	Odplačila kreditov drugim javnim skladom	567	0	0
del 5503	Odplačila kreditov drugim domačim kreditodajalcem	568	0	0
551	Odplačila dolga v tujino	569	0	0
	IX/1 NETO ZADOLŽEVANJE	570	0	0
	IX/2 NETO ODPLAČILO DOLGA	571	0	0
	X/1 POVEČANJE SREDSTEV NA RAČUNIH	572	208.739	0

	X/2 ZMANJŠANJE SREDSTEV NA RAČUNIH	573	0	187.494
--	------------------------------------	-----	---	---------

Iz izkaza je razvidno, da se zavod v letu 2023 zadolžil za 2.585.000 € pri Enotnem zakladniškem računu za izplačilo plač v obdobju od junija do novembra 2023. Zavod je posojila do konca leta vrnil. Zadolžitev je zavod stala 9.191 €.

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti od 01.01.2023 - 31.12.2023

ČLENITEV PODSKUPIN KONTOV	NAZIV PODSKUPINE KONTOV	Oznaka za AOP	Znesek	
			Prihodki in odhodki za izvajanje javne službe	Prihodki in odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu
1	2	3	4	5
	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA	660	4.147.454	1.044.499
760	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV IN STORITEV	661	3.832.509	392.564
	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	662	0	116.539
	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	663	11.925	0
761	PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN MATERIALA	664	326.870	535.396
762	B) FINANČNI PRIHODKI	665	6.547	1.473
763	C) DRUGI PRIHODKI	666	38.685	165.541
	Č) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	667	2.701	505
del 764	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	668	2.691	0
del 764	DRUGI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	669	10	505
	D) CELOTNI PRIHODKI	670	4.195.387	1.212.018
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV	671	1.235.788	541.310
del 466	NABAVNA VREDNOST PRODANEGA MATERIALA IN BLAGA	672	247.718	274.908
460	STROŠKI MATERIALA	673	425.874	130.853
461	STROŠKI STORITEV	674	562.196	135.549
	F) STROŠKI DELA	675	3.059.590	575.985
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	676	2.313.923	426.986
del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST DELODAJALCEV	677	357.363	67.661
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	678	388.304	81.338
462	G) AMORTIZACIJA	679	24.517	55.762
463	H) REZERVACIJE	680	0	0
465	J) DRUGI STROŠKI	681	10.295	1.550
467	K) FINANČNI ODHODKI	682	7.809	1.382

468	L) DRUGI ODHODKI	683	5.463	2.192
	M) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	684	20.370	10.878
del 469	ODHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	685	0	0
del 469	OSTALI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	686	20.370	10.878
	N) CELOTNI ODHODKI	687	4.363.832	1.189.059
	O) PRESEŽEK PRIHODKOV	688	0	22.959
	P) PRESEŽEK ODHODKOV	689	168.445	0
del 80	Davek od dohodka pravnih oseb	690	0	0
del 80	Presežek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka	691	0	22.959
del 80	Presežek odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka	692	168.445	0
	Presežek prihodkov iz prejšnjih let, namenjen pokritju odhodkov obračunskega obdobja	693	0	0

PRIHODKI PO VRSTAH DEJAVNOSTI Z VKLJUČENIM FINAČNIM NAČRTOM 2023

PRIHODKI							
	VRSTA PRIHODKA	Plan 2023	Realizacija 2023	Realizacija 2022	Indeks R23/P23	Indeks R23/R22	ABSOLUTNA RAZLIKA 2023-2022 v €
	JAVNA SLUŽBA KMETIJSKEGA SVETOVANJA	1.750.387,74	1.697.121,31	1.653.129,52	96,96	102,66	43.991,79
131710	Javna služba kmetijskega svetovanja	1.286.171,27	1.290.047,78	1.200.208,87	100,30	107,49	89.838,91
	Izpolnjevanje in kontrola obrazcevcenik ministra	110.979,61	133.515,39	113.209,09	120,31	117,94	20.306,30
	Ostali prihodki - projekti	279.422,70	171.152,96	233.104,45	61,25	73,42	-61.951,49
	PRP	73.814,16	102.405,18	106.607,11	138,73	96,06	-4.201,93
	JAVNA SLUŽBA ŽIVINOREJA	1.411.833,78	1.381.759,97	1.379.550,26	97,87	100,16	2.209,71
540610	Strokovne naloge v živin. proizvodnji	701.780,61	701.775,67	666.624,11	100,00	105,27	35.151,56
130029	Identif. in reg. govedi - država	1.133,22	1.113,22	902,89	98,24	123,30	210,33
	Zrejališče plemenskih bikov	184.559,09	163.834,35	208.013,47	88,77	78,76	-44.179,12
	Identif. in reg. živali	191.850,00	176.542,13	181.751,18	92,02	97,13	-5.209,05
	Laboratorij	211.761,72	225.505,72	190.462,77	106,49	118,40	35.042,95
	Drugi prihodki živinorejske službe	120.769,14	112.988,88	131.795,84	93,56	85,73	-18.806,96
	SADJARSKO VINOGRADNIŠKI CENTRI	542.014,00	599.072,80	508.293,96	110,53	117,86	90.778,84
200019	JAVNA SLUŽBA V SADJARSTVU	209.764,31	209.764,31	194.063,00	100,00	108,09	15.701,31
200020	JAVNA SLUŽBA V VINOGRADNIŠTVU	193.733,69	193.733,69	177.047,00	100,00	109,43	16.686,69
	Centri - lastna dejavnost	138.516,00	195.574,80	137.183,96	141,19	142,56	58.390,84
	VARSTVO RASTLIN	470.497,46	519.986,57	473.854,27	110,52	109,74	46.132,30

13005 0	Analiza vzetih vzorcev inšpekcije in izvedenci	500,00	0,00	160,00	0,00	0,00	-160,00
13005 3	Javna služba zdravstvenega varstva rastlin	218.120,00	207.121,96	226.165,00	94,96	91,58	-19.043,04
13003 6	Javna pooblastila zdravstvenega varstva rastlin	105.820,00	171.118,04	100.500,00	161,71	170,27	70.618,04
22106 9	UKREPI ZA VARSTVO RASTLIN 15-20-EU	25.772,00	25.772,00	47.694,38	100,00	54,04	-21.922,38
22107 0	UKREPI ZA VARSTVO RASTLIN 15-20-SLO	81.226,00	81.225,98	60.047,26	100,00	135,27	21.178,72
13003 3	FFS				0,00	#DEL/0 !	0,00
	Varstvo rastlin - lastna dejavnost	39.059,46	34.748,59	39.287,63	88,96	88,45	-4.539,04
	AGŽL	43.409,69	35.509,69	36.299,96	81,80	97,82	-790,27
14291 0	Spremljanje dozorevanja grozdja	43.409,69	35.509,69	31.939,30	81,80	111,18	3.570,39
14291 0	Kontrola kakovosti grozdja za vrhunska vina			4.360,66	#DEL/0 !	0,00	-4.360,66
	LASTNA DEJAVNOST - TRG	910.598,37	958.502,45	867.681,14	105,26	110,47	90.821,31
	Pogodbe z občinami	2.100,00	7.895,18	2.857,19		276,33	5.037,99
	KIS	12.520,13	18.052,25	9.306,63	144,19	193,97	8.745,62
	Območne enote	750,16	0,00	1.307,04	0,00	0,00	-1.307,04
	Vodenje DDV za kmete	4.127,90	4.106,32	3.614,95	99,48	113,59	491,37
	Knjigovodstvo in davčno svetovanje	43.815,60	48.510,17	43.054,47	110,71	112,67	5.455,70
	FADN	461,00	662,18	586,00	143,64	113,00	76,18
	Drevesnica	599.474,84	657.085,13	599.064,42	109,61	109,69	58.020,71
	Najemnine in drugo	2.031,60	2.031,60	2.031,60	100,00	100,00	0,00
	Agroživilski laboratorij	245.317,14	220.159,62	205.858,84	89,74	106,95	14.300,78
	FINANČNI PRIHODKI		8.020,44	556,15			7.464,29
	IZREDNI PRIHODKI	38.478,51	204.226,02	40.246,03	530,75	507,44	163.979,99
	PREVERDNOVOTALNI PRIHODKI	7.053,01	3.205,79	15.894,53	45,45	20,17	-12.688,74
	SKUPAJ PRIHODKI	5.174.272,56	5.407.405,04	4.975.505,82	104,51	108,68	431.899,22

Pojasnila k IZKAZU PRIHODKOV IN ODHODKOV določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti je narejen v skladu z 23. členom pravilnika o letnih poročilih. V tem izkazu podatke o dejavnostih zavoda razvrstimo po vrstah dejavnosti in sicer dejavnosti, ki jih zavod opravlja kot javno službo in tržno dejavnost. Kot kriterij delitve na javno in tržno dejavnost je zavod uporabil pri prihodkih sodila, ki jih je opredelilo resorno ministrstvo pri pripravi finančnih načrtov in letnih poročilih zavodov, ki delujejo v okviru Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.

Prihodki iz izvajanja javne službe so sledeči:

Preko Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije se financirajo dejavnosti:

		V €
Javna kmetijsko svetovalna služba	PP 131710	1.290.047,78
Strokovne naloge v živinoreji	PP 546010	701.775,67
Identifikacija in registracija živali	PP 130029	1.113,22
Skupaj preko KGZS		1.992.936,67

Iz proračuna ministrstva za kmetijstvo je zavod pridobil sledeča javna sredstva za izvajanje javne službe, na podlagi izdanih zahtevkov:

Oddelek za varstvo rastlin PP (130053, 130036, 221069, 221070)	485.237,98
Sadjarski center Bilje PP 200019	209.764,31
Selekcijsko trsničarsko središče PP 200020	193.733,69
Spremljanje dozorevanja grozdja in ugotavljanje kakovosti grozdja za vrhunsko vino (PP 142910)	35.509,69
	924.245,67

Drugi prihodki izvajanja javne službe

Na podlagi pojasnil Ministrstva za kmetijstvo posredovanih preko Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije spadajo med prihodke izvajanja javne službe tudi vsi prihodki prodanih proizvodov in storitev, ki jih sicer plačajo v celoti ali deloma uporabniki storitev, vendar so bile te storitve izvedene v okviru javne službe kmetijskega svetovanja ali javne službe strokovnih nalog v živinoreji. Ti prihodki pa so bili sledeči:

Izpolnjevanje in kontrole obrazcev za plačila v kmetijstvu v okviru Kmetijsko svetovalne službe	133.515,39
Program razvoja podeželja -PRP-ji	102.405,18
Ostali prihodki Kmetijsko svetovalne službe	171.152,96
Vzrejališče plemenskih bikov	163.834,35
Identifikacija in registracija živali	176.542,13
Mlečni laboratorij	225.505,72
Drugi prihodki oddelka živinoreje	112.988,88
	1.085.944,61

Po navodilu resornega ministrstva so prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu samo prihodki »Lastne dejavnosti« in lastne dejavnosti centrov in varstva rastlin in so v letu 2023 znašali 1.188.826 €. Prihodki »lastne dejavnosti« so bili v letu 2023 za 13,9 % večji kot v predhodnem letu zaradi večje prodaje sadik v Drevesnici v Biljah ter večjega obsega dejavnosti Oddelkov za sadjarstvo in vinogradništvo ter oljkarstvo.

REZULTATI PO ODDELKIH

NAZIV	PRIHODKI 1-12 2023	ODHODKI 1-12 2023	REZULTAT 1-12 2023
SVETOVALNA SLUŽBA	1.715.203,64	1.904.123,86	-188.920,22
ODDELEK ŽIVINOREJE	1.404.144,09	1.468.361,32	-64.217,23
AGROŽIVLSKI LABORATORIJ	285.831,95	324.753,11	-38.921,16
STS - VRHPOLJE	234.906,78	226.953,33	7.953,45
SADJARSKI CENTER	280.057,62	250.659,74	29.397,88
ODDELEK ZA VARSTVO RASTLIN	521.172,20	440.662,02	80.510,18
OLJKARSKI CENTER	108.505,66	100.910,21	7.595,45
DREVESNICA	801.104,05	751.499,91	49.604,14
OSTALO	56.479,05	84.967,09	-28.488,04
<u>SKUPAJ</u>	<u>5.407.405,04</u>	<u>5.552.890,60</u>	<u>-145.485,56</u>

Oddelek kmetijskega svetovanja

Proračunsko financiranje oddelka ne pokrije vseh nastalih stroškov oddelka pri izvajanju nalog javne službe, tako da je zaračunavanje del nalog, ki jih izvaja oddelek neposrednim uporabnikom teh storitev ter sodelovanje pri projektih nujen pogoj za nemoteno poslovanje oddelka. V letu 2023 je financer javnih nalog z nakazili iz proračuna, določitev pogojev subvencijske kampanje ter javnimi naročili pokrili 80,7 % stroškov za izvedbo teh nalog, samih sredstev iz proračuna za financiranje javnih nalog oddelka pa je bilo za 75,2 %.

Prihodki izvajanja javne službe kmetijskega svetovanja iz PP 131710 so v letu 2023 znašali 1.290.048 €, prihodki iz cenika ministra 133.515 € in prihodki iz sodelovanja oddelka pri Programu razvoja podeželja 102.405 €. Prihodki »ne proračunske« dejavnosti oddelka so znašali 171.153 € in sicer prihodki projektov, izvedbe tečajev, predavanj, izobraževanj, izdelave poslovnih načrtov in vlog za kandidiranje kmetij na razpisih, vodenje fadn knjigovodstva na kmetijah in drugi prihodki. Odhodki oddelka so znašali 1.904.124 € in so bili za 8,5 % večji kot v letu 2022 zaradi večjih stroškov materiala in storitev za 8,1 % ter večjih stroškov dela za 8,2 %. Presežek odhodkov nad prihodki oddelka je v letu 2023 znašal 188.920 €.

Oddelek živinoreje

Oddelek živinoreje je dosegel presežek odhodkov nad prihodki v višini 64.217 €. Oddelek je v letu 2023 prejel iz PP 540610 701.776 € ter 1.113 € iz PP 130029, »ne proračunski prihodki pa so znašali 678.871 €. Oddelek je tako skupaj ustvaril 1.404.144 € prihodkov, ki niso zadoščali za pokritje vseh odhodkov. Prihodki so se glede na leto 2022 povečali za 11.744 €. Proračunski prihodki so se povečali za 35.152 €, pri ne proračunskih prihodkih pa so se povečali prihodki mlečnega laboratorija, prihodki zrejalšča in identifikacije in registracije živali pa so se znižali glede na leto 2022.

Odhodki oddelka so v letu 2023 znašali 1.468.361 €, kar je 2,9 % oziroma 41.130 € več kot v letu 2022. Stroški dela so znašali 731.812 € in so se povečali za 58.045 € zaradi zakonskih sprememb, napredovanj, delovne uspešnosti, povečanja delovne dobe ter odpravnin. Stroški storitev so v letu 2023 znašali 181.056 €, kar je za 29.899 € manj kot v letu 2022 zaradi nižjih drugih storitev. Materialni stroški oddelka so v letu 2023 znašali 267.112 € in so nižji za 21.950 € glede na predhodno leto na račun manj vhlavljenih telet. Nabavna vrednost sirarskih pripomočkov, blaga in materiala za označevanje živali ter bikovskega semena se je povečala za 24.116 € zaradi večje prodaje mlečnega laboratorija.

Oddelek Sadjarski center Bilje

Sadjarski center v Biljah je dosegel presežek prihodkov v znesku 29.398 € zaradi prihodkov po odločbah ter drugih prihodkov.

Oddelek Selekcijško trsničarsko središče Vrhopolje

Oddelek je dosegel za 7.953 € presežka prihodkov iz naslova ne proračunskih prihodkov oddelka.

Oddelek Poskusni center za oljarstvo

Oddelek je dosegel presežek prihodkov v znesku 7.595 €.

Oddelek Varstva rastlin

Oddelek varstva rastlin je ustvaril presežek prihodkov v znesku 80.510 € iz naslova reorganizacije oddelka ter sodelovanja pri raziskovalnih projektih.

Oddelek Agroživilski laboratorij

Agroživilski laboratorij je v letu 2023 dosegel 38.921 € presežka odhodkov zaradi povečanja stroškov dela in amortizacije.

Oddelek Drevesnice v Biljah

Drevesnica v Biljah je v letu 2023 dosegla 49.604 € presežka prihodkov, kar je za 33.323 € manj kot v letu 2022 zaradi uničenih sadik ob neurju konec julija 2023.

Pri *ostali dejavnosti*, ki obsega tržno dejavnost finančno rač. službe, delovanje območnih enot ter nepokrite odhodke projektnega oddelka smo dosegli presežek odhodkov za 28.488 €. Pri tržni dejavnosti finančne računovodske službe smo ustvarili 10.989 € presežka prihodkov.

**Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka
od 01.01.2023 - 31.12.2023**

ČLENITEV KONTOV	NAZIV KONTA	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekoče leto	Predhodno leto
1	2	3	4	5
	I. SKUPAJ PRIHODKI	401	5.440.215	4.949.977
	1. PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	402	4.471.460	4.144.488
	A. Prihodki iz sredstev javnih financ	403	3.571.793	3.247.110
	a. Prejeta sredstva iz državnega proračuna	404	3.249.354	2.933.291
del 7400	Prejeta sredstva iz državnega proračuna za tekočo porabo	405	3.162.633	2.856.142
del 7400	Prejeta sredstva iz državnega proračuna za investicije	406	86.721	77.149
	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov	407	7.806	2.837
del 7401	Prejeta sredstva iz občinskih proračunov za tekočo porabo	408	7.806	2.837
del 7401	Prejeta sredstva iz občinskih proračunov za investicije	409	0	0
	c. Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja	410	0	0
del 7402	Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja za tekočo porabo	411	0	0
del 7402	Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja za investicije	412	0	0
	d. Prejeta sredstva iz javnih skladov in agencij	413	30.505	27.996
del 7403	Prejeta sredstva iz javnih skladov za tekočo porabo	414	0	593
del 7403	Prejeta sredstva iz javnih skladov za investicije	415	0	0
del 7404	Prejeta sredstva iz javnih agencij za tekočo porabo	416	30.505	27.403
del 7404	Prejeta sredstva iz javnih agencij za investicije	417	0	0
del 740	e. Prejeta sredstva iz proračunov iz naslova tujih donacij	418	0	0
741	f. Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije	419	284.128	282.986

	B) Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe	420	899.667	897.378
del 7102	Prejete obresti	422	7.334	317
7100	Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki	423	337	193
7103	Prihodki od najemnin, zakupnin in drugi prihodki od premoženja	487	2.551	2.784
7141	Drugi tekoči prihodki iz naslova izvajanja javne službe	424	889.434	882.483
72	Kapitalski prihodki	425	11	11.601
730	Prejete donacije iz domačih virov	426	0	0
731	Prejete donacije iz tujine	427	0	0
732	Donacije za odpravo posledic naravnih nesreč	428	0	0
782	Prejeta sredstva iz proračuna EU iz strukturnih skladov	488	0	0
783	Prejeta sredstva iz proračuna EU iz Kohezijskega sklada	489	0	0
784	Prejeta sredstva iz proračuna EU za izvajanje centraliziranih in drugih programov EU	490	0	0
786	Ostala prejeta sredstva iz proračuna Evropske unije	429	0	0
787	Prejeta sredstva od drugih evropskih institucij in iz drugih držav	430	0	0
	2. PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	431	968.755	805.489
7130	Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu	432	968.755	805.489
del 7102	Prejete obresti	433	0	0
	II. SKUPAJ ODHODKI	437	5.231.476	5.137.471
	1. ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	438	4.382.532	4.331.546
	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim	439	2.549.182	2.470.479
del 4000	Plače in dodatki	440	1.880.425	1.771.230
del 4001	Regres za letni dopust	441	103.836	122.321
del 4002	Povračila in nadomestila	442	326.175	347.165
del 4003	Sredstva za delovno uspešnost	443	41.292	39.903
del 4004	Sredstva za nadurno delo	444	0	0
del 4005	Plače za delo nerezidentov po pogodbi	445	0	0
del 4009	Drugi izdatki zaposlenim	446	197.454	189.860
	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost	447	357.666	387.464
del 4010	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	448	168.742	184.330
del 4011	Prispevek za zdravstveno zavarovanje	449	147.721	156.134
del 4012	Prispevek za zaposlovanje	450	1.193	1.551
del 4013	Prispevek za starševsko varstvo	451	2.084	2.206
del 4015	Premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, na podlagi ZKDPZJU	452	37.926	43.243
	C. Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe	453	1.155.015	1.197.943
del 4020	Pisarniški in splošni material in storitve	454	626.240	679.932

del 4021	Posebni material in storitve	455	61.064	30.320
del 4022	Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	456	130.065	138.422
del 4023	Prevozni stroški in storitve	457	62.909	74.221
del 4024	Izdatki za službena potovanja	458	74.282	80.430
del 4025	Tekoče vzdrževanje	459	41.911	46.956
del 4026	Poslovne najemnine in zakupnine	460	89.664	77.499
del 4027	Kazni in odškodnine	461	0	0
del 4028	Davek na izplačane plače	462	0	0
del 4029	Drugi operativni odhodki	463	68.880	70.163
403	D. Plačila domačih obresti	464	0	0
404	E. Plačila tujih obresti	465	0	0
410	F. Subvencije	466	0	0
411	G. Transferi posameznikom in gospodinjstvom	467	0	0
412	H. Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam	468	0	0
413	I. Drugi tekoči domači transferji	469	0	0
	J. Investicijski odhodki	470	320.669	275.660
4200	Nakup zgradb in prostorov	471	0	0
4201	Nakup prevoznih sredstev	472	14.486	23.980
4202	Nakup opreme	473	207.591	116.966
4203	Nakup drugih osnovnih sredstev	474	41.869	100.691
4204	Novogradnja, rekonstrukcija in adaptacije	475	53.106	23.461
4205	Investicijsko vzdrževanje in obnove	476	0	0
4206	Nakup zemljišč in naravnih bogastev	477	0	0
4207	Nakup nematerialnega premoženja	478	1.282	9.506
4208	Študije o izvedljivosti projektov, projektna dokumentacija, nadzor, investicijski inženiring	479	2.335	1.056
4209	Nakup blagovnih rezerv in intervencijskih zalog	480	0	0
	2. ODHODKI IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	481	848.944	805.925
del 400	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	482	420.029	403.874
del 401	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	483	65.525	63.201
del 402	C. Izdatki za blago in storitve iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	484	363.390	338.850
	III/1 PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	485	208.739	0
	III/2 PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	486	0	187.494

Pojasnila k postavkam IZKAZA PRIHODKOV IN ODHODKOV določenih uporabnikov po načelu denarnega toka

Skupni prihodki po načelu denarnega toka znašajo v letu 2023 5.440.215 € in so za 9,9 % oziroma 490.238 € večji kot leta 2022 zaradi večjih prilivov sredstev iz proračunskih sredstev RS, drugih

prihodkov za izvajanje javne službe in prihodkov od prodaje blaga in storitev. Prihodki po načelu denarnega toka so večji od obračunskih prihodkov v letu 2023 za 32.810 €.

Skupni odhodki po načelu denarnega toka znašajo 5.231.476 € in so za 1,8 % oziroma 94.005 € večji kot v letu 2022 zaradi povečanja stroškov dela za 78.703 €, večjih izdatkov za investicije v znesku za 45.009 € ter večjih drugih stroškov. Odhodki po načelu denarnega toka so za 321.415 € manjši od obračunanih odhodkov v letu 2022.

Presežek prihodkov po načelu denarnega toka v letu 2023 znaša 208.739 € in je večji od načrtovanega.

Notranja revizija:

Revizijo finančno računovodskega poslovanja zavoda bo opravila družba M revizija in svetovanje, d.o.o. V letu 2023 bodo predmet revidiranja sledeča področja:

1. Letno poročilo 2023
2. Davčno tveganje z vidika davka od dohodkov pravnih oseb za leto 2023
3. Notranje kontrole na področju:
  - Notranje kontrole na področju izdajanja računov za Identifikacijo in registracijo živali, Oddelek živinoreje

Zaključek

1. Ostanek presežka prihodkov nad odhodki iz leta 2022 in preteklih let bodo zavodu omogočili investicijsko dejavnost zavoda in pokritje morebitnega presežka odhodkov.
2. Zavod mora izvajati mednarodne in domače projekte ter povečati tržne prihodke za nemoteno poslovanje zavoda v letu 2023.

Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljih v primerjavi z načrtovanimi cilji iz finančnega načrta za leto 2023, doseženimi cilji v letu 2023 ter ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja po oddelkih

ODDELEK ZA KMETIJSKO SVETOVANJE

Za oddelek svetovalne službe je bilo v letu 2023 načrtovano 1.750.388 € rednih prihodkov, uresničeno pa jih je bilo 1.697.121 €. Minimalni odhodki oddelka (zakonsko določeni stroški dela ter minimalni stroški materiala in storitev, ki omogočajo delovanje oddelka), pri sedanji organizacijski sestavi znašajo v letu 2023 cca 1,9 mio € na leto. Odhodki oddelka so se v letu 2023 pokrivali s sledečimi prihodki oziroma viri sredstev:

1.290.047,78	Javna služba kmetijskega svetovanja
133.515,39	Izpolnjevanje in kontrola obrazcev-cenik ministra
171.152,96	Ostali prihodki - projekti
102.405,18	PRP
1.697.121,31	Skupaj

V oddelku že od leta 2012 nastaja strukturno neskladje med odhodki in prihodki, ki se je letos pokrilo z izvedbo projektov na področju Programov razvoja podeželja in drugimi prihodki iz neproračunske dejavnosti oddelka, 188.920,22 € pa so pokrili drugi oddelki zavoda.

ODDELEK ŽIVINOREJE

Oddelek živinoreje je načrtoval 1.411.833,78 € prihodkov iz poslovanja za leto 2023, od tega iz PP 540610 za opravljanje javne službe 701.780,61 €, 1.113,22 € iz PP 130029 za registracijo živali ter 678.871,08 € drugih »ne proračunskih« prihodkov (projekti, prodaja ušesnih znamk za govedo in drobnico, bikcev, bikovskega semena, pripomočkov za sirarstvo ter storitev mlečnega laboratorija). Načrtovano je bilo uresničeno na javnem delu delovanja oddelka, na tržnem delu oddelka pa ni bilo doseženo za 5,0 %.

ODDELKI CENTROV

Za javno financirano delovanja Sadjarskega centra, Selekcijsko trsničarskega središča in je bilo v finančnem načrtu za leto 2023 predvideno 403.498,00 €, ki so bila glede na vsa opravljena dela tudi v celoti izkoriščena. Centri so za leto 2023 načrtovali 138.516,00 € prihodkov iz lastne dejavnosti, dosegli pa so jih 198.574,80 €.

ODDELEK ZA VARSTVO RASTLIN

Finančni načrt oddelka za varstvo rastlin je za delovanje oddelka v letu 2023 predvideval 431.438,00 € prihodkov iz proračunskih postavk 130050, 130036, 221069, 180041, 130033 in 130053. Oddelek je zadane mu naloge v celoti tudi realiziral.

LASTNA DEJAVNOST

V sklopu lastne dejavnosti je drevesnica dosegla 657.085,13 € rednih prihodkov, kar je za 9,7 % več kot v letu poprej in za 9,6 % več od načrtovanega. Agroživilski laboratorij je v letu 2023 načrtoval 245.317,14 € rednih prihodkov, dosegel pa jih je 220.159,62 €. V finančno računovodski službi so načrtovane lastne prihodke v letu 2023 presegle za 12,67 %.

Zaključek

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica je leto 2023 zaključil s presežkom odhodkov nad prihodki v skupnem znesku **145.485,56 €**.

Kazalniki gospodarnosti (v €)

a) kazalnik gospodarnosti (v €)

	Leto 2023	Leto 2022	indeks
Prihodki	5.407.405,04	4.975.505,82	108,68
Odhodki	5.552.890,58	4.961.914,17	111,91
Kazalnik	0,97	1,00	97,11

b) stopnja delovne stroškovnosti poslovnih prihodkov (v €)

	Leto 2023	Leto 2022	indeks
Stroški dela	3.635.574,85	3.317.942,45	109,57
Prihodki od posl.	5.191.952,79	4.918.809,11	105,55
Kazalnik	0,70	0,67	103,81

c) stopnja materialne stroškovnosti posl. prihodkov (v €)

	Leto 2023	Leto 2022	indeks
Stroški materiala in storitev	1.788.942,97	1.553.447,55	115,16
Prihodki od POS.	5.191.952,79	4.918.809,11	105,55
Kazalnik	0,34	0,32	109,10

Iz kazalnikov je razvidno, da se je zavodu v letu 2023 poslabšala tako gospodarnost poslovanja, kot tudi delovna učinkovitost ter materialna učinkovitost. Razlogi izvirajo iz višjih stroškov materiala in storitev, zaradi razmer na trgu, ter višjih stroških dela.

Ocena delovanja sistema notranjega finančnega nadzora posrednega uporabnika

Notranjo revizijo je v letu 2022 opravila revizijska hiša M-Revizija in svetovanje, d.o.o., ki je revidirala Letno poročilo 2022, davčno tveganje z vidika davka od dohodkov pravnih oseb, ter notranje kontrole na področju izdajanja računov v Agroživilskem laboratoriju. Iz revizijskega poročila je razvidno, da nepravilnosti in pomanjkljivosti na revidiranih področjih niso bile ugotovljene.

Nastanek morebitnih nedopustnih in nepričakovanih posledic pri izvajanju programa

Nedopustnih in nepričakovanih posledic pri izvajanju programa v letu 2023 ni bilo.

Pojasnila na področjih, kjer zastavljeni cilji niso bili doseženi in zakaj niso bili doseženi

Zastavljeni cilji so bili doseženi. Cilja »Pozitivno poslovanje Zavoda« nismo dosegli kljub varčevanju pri stroških materiala in storitev so bili stroški dela previsoki, da bi jih lahko pokrili z dodatnimi aktivnostmi lastne dejavnosti. Na negativen rezultat je bistveno vplivalo tudi neurje v juliju leta 2023, ki je povzročilo škodo tako na nepremičninah kot tudi na zalogah, kar se odraža v poslovanju. Cilj povečanja proračunskega financiranja oddelka za kmetijsko svetovanje in oddelka za živinorejo za opravljene storitve ni bil povsem dosežen, je pa bila v oddelku kmetijskega svetovanja pozitivna izvedba individualnih svetovanj na področju Programa razvoja podeželja.

Ocena učinkov poslovanja posrednega uporabnika na druga področja, predvsem na kmetijstvo, gospodarstvo, socialo, varstvo okolja, regionalni razvoj in urejanje prostora

Ekonomski položaj kmetijstva se še vedno poslabšuje. Delovanje zavoda pa je neposredno povezano z uspehom gospodarjenja kmetijskih gospodarstev. Ekonomski in socialni problemi vedno bolj postajajo osrednji problem podeželja. Prav na teh področjih se zavod s svojimi strokovnimi službami aktivno vključuje, predvsem z različnimi razvojnimi programi, kot tudi z nudenjem pomoči kmetom pri pridobivanju subvencij in izvajanjem ukrepov kmetijske politike.

V Tabeli 1 je za Zavod prikazano št. sistemiziranih delovnih mest po veljavni sistemizaciji na dan 31.12. 2023, po notranje organizacijski strukturi, število zaposlenih na dan 31. 12. 2023 ter izobrazbena struktura v letu 2023 in viri financiranja.

TABELA 1: Zaposleni na Zavodu po notranji organizacijski strukturi

Organizacijska struktura	Število sistemiziranih delovnih mest	Število zaposlenih 31.12.2023	Izobrazbena struktura zaposlenih v letu 2023	Viri financiranja v letu 2023
Vodstvo Zavoda	3			
Direktorica		1	1-VIII	po sprejetem ključu: deleži po stroškovnih mestih
Namestnik direktorja				po sprejetem ključu: deleži po stroškovnih mestih
Oddelek Splošni posli	11	3	1-VII/2, 1-VII/1 1-IV	po sprejetem ključu: deleži po stroškovnih mestih
Oddelek Finance in računovodstvo	7	4	1-VII/2, 1-VII/1, 1-VI, 1-V	po sprejetem ključu: deleži po stroškovnih mestih
Oddelek za kmetijsko svetovanje	100	43,5	1-IX, 3-VIII, 26,5-VII/2, 11-VII/1, 2-VI	PP-131710, delno iz lastnih prihodkov
Oddelek za živinorejo	45	20,62	4,75-VII/2, 1-VII/1, 2-VI, 8,87-V, 4-IV,	PP-540610, PP-130029, delno rejci, delno lastna sredstva
Oddelek za gozdarsko svetovanje	4			
Računovodstvo kmetij		1	1-V	lastna dejavnost
Oddelek Sadjarski center Bilje	10	4,75	1,75-VII/2, 1-VII/1, 1-V, 1-IV	PP-200019, delno lastna sredstva
Oddelek Seleksijsko trsničarko središče Vrhpolje	11	3,0	2-VII/2, 1-VII/1	PP-200020, delno lastna sredstva
Oddelek Poskusni center za oljkarstvo	4	1,5	1-VIII, 0,5-VII/2	PP-140026, delno lastna sredstva
Oddelek Drevesnica Bilje	23	9	2-VII/2, 1-VII/1, 5-V, 1-IV	lastna dejavnost
Raziskovalni oddelek	9			lastna dejavnost
Projektni oddelek	22	3	1-IX, 2-VII/2	INTERREG ITA-SLO 2014-2020, INTERREG ADRION, Program LIFE, PRP RS 2014-2020
				PP 130053, 130036,
				130050, 180040, 180041, delno lastna sredstva
Oddelek za varstvo rastlin	18	10	2-IX, 6-VII/2, 1-VII/1, 1-V	
Oddelek Agroživilski laboratorij	11	5,5	1-VIII, 1-VII/2, 2-VII/1, 1,5-V	lastna sredstva, delno PP200021
SKUPAJ	278	109,87	109,87	

Pojasnila k Tabeli 1: Podatki prikazujejo polne delovne moči. V tabeli so prikazane polne delovne moči kar pomeni, da zaposleni za polovični delovni čas predstavlja samo polovico delovne moči. Zajete so

tudi zaposlitve, pri katerih gre za popolnitev delovnega časa zaposlenega, ki dela krajši delovni čas od polnega na podlagi predpisov o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ali ki za določen čas nadomešča začasno odsotnega zaposlenega zaradi starševskega varstva ali bolniške nad 30 dni.

V letu 2023 smo izvedli 12 novih zaposlitev ter 6 prenehanj pogodbe o zaposlitvi in sicer:

- Oddelek za kmetijsko svetovanje: dve upokojitvi, štiri nove zaposlitve, zaposlitev ene pripravnice,
- Oddelek Drevesnica Bilje: tri nove zaposlitve;
- Oddelek Finance in računovodstvo: odhod enega zaposlenega, ena upokojitev, dve novi zaposlitvi;
- Oddelek za živinorejo: ena nova zaposlitev, dve odpovedi pogodbe iz poslovnega razloga;
- Oddelek za varstvo rastlin: ena nova zaposlitev (nadomeščanje odsotne delavke).

Manjša opravila, za katera ni možno skleniti pogodbe o zaposlitvi, vključno s sezonskimi deli v kmetijstvu, so bila opravljena s pogodbo o delu ali z delom preko študentskega servisa. Tudi v bodoče bomo skrbno pristopali k varovanju zdravja zaposlenih in potrebnemu funkcionalnemu izobraževanju.

Investicijska vlaganja

V letu 2023 je zavod aktiviral za **331.225,69 €** neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev.

Viri aktiviranih sredstev so bili sledeči (v €):

ODDELEK ZA KMETIJSKO SVETOVANJE PP 131710	12.649,00
ODDELEK ZA VARSTVO RASTLIN PP 130053	17.586,95
ODDELEK ZA KMETIJSKO SVETOVANJE-Projekt Poseidone	90.280,00
SCB in STS PP 200019 in 200020 in PCO	56.641,51
LASTNA DEJAVNOST-amortizacijska sredstva leta 2022	80.279,03
LASTNA DEJAVNOST-presežek prihodkov	73.789,20
Skupaj	331.225,69

Sredstva smo namenili za (v €):

1. Službeno vozilo, računalniško in telekomunikacijsko opremo, pisarniška oprema	KSS	29.836,41
2. Sanacija strehe upravne stavbe in lope, betonska plošča, kapljično namakanje, razno	DRE	34.667,10
3. Strelovod in dodelava zasilne razsvetljave, elektroinstalacije Stara šola, pohištvo, razno	UPR	32.769,98
4. Razno	AGŽL	113,00
5. Prikolica, kovinski koli, kopanje, rigolanje, trapview, razno	STS	22.864,61
6. Laser – menjava glave, popravilo trosilca, zamenjava dotrajanih delov milkosan, razno	ŽIV	27.238,76
7. Obnova obstojčega protitočnega sistema, obnova mrežnika, obnova strehe, razno	SCB	49.651,44
8. Stereomikroskop (Poseidone), Adcon postaje, razno	OVR	134.084,39
Skupaj		331.225,69

Uprava

Delo uprave je potekalo skladno s sprejetim programom dela in finančnim načrtom ob upoštevanju vse predmetne zakonodaje ter v tesnem sodelovanju z vodstvom ustanovitelja.

Pri vodenju smo upoštevali sklepe kolegija direktorice ter sveta zavoda. Osredotočili smo se na zniževanje stroškov, zagotavljanje tekoče likvidnosti za poravnavo vseh obveznosti in redno izplačilo plač. Za izvajanje nabav materiala in storitev smo vodili potrebne postopke skladno z Zakonom o javnem naročanju. Za izvedbo vseh potrebnih investicij smo pripravljali potrebne finančne ocene za zagotavljanje potrebnih finančnih sredstev. Uprava je, poleg svojih rednih nalog, zagotavljala podporo vsem organizacijskim delom zavoda, zbornici in območnim enotam zbornice na vodstvenem, finančno-računovodskem, splošno-kadrovskem in pravnem področju.

Oddelek finance in računovodstvo je po pogodbi izvajal še finančno računovodske storitve za dve zunanji pravni osebi ter petindvajset kmetij. Direktorica je po funkciji opravljala še vodenje OE KGZS Nova Gorica ter usklajevala delo in sodelovala na sestankih OE Koper in OE Postojna.

V veliki meri je bilo delo uprave, skupno z odgovornimi nosilci vodstvenih funkcij, usmerjeno v povezovanje in sodelovanje s sorodnimi domačimi in tujimi institucijami, državnimi organi in lokalnimi skupnostmi. Uspešno vodimo številne evropske projekte, preko katerih je naše sodelovanje z drugimi institucijami še tesnejše.

Uprava je sproti pripravljala vsa potrebna gradiva za svet zavoda. Svet zavoda se je v letu 2024 sestal na dveh rednih sejah. Na rednih sejah je svet zavoda sprejel Letno poročilo za leto 2022 in sprejel Program dela Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica za leto 2024. Veliko dodatnega dela je bilo potrebna za sprotno poročanje na KGZS in MKGP po metodologiji za spremljanje dela in poslovanja posameznih javnih služb.

Zaključek

Značilnosti poslovnega leta 2024 so bile: primanjkljaj sredstev na javnem delu v oddelku za kmetijsko svetovanje in oddelku živinoreje in ponoven dvig plač v mesecu aprilu ter povečana aktivnost za zagotavljanje dodatnih sredstev na tržnem delu. Na negativni izid finančnega poslovanja zavoda v letu 2023 tudi vplivajo posledice toče v mesecu juliju, tako na veliki škodi v drevesnici Bilje, kot tudi na sanaciji objektov.

Sprejeti program dela smo po vsebinski plati v celoti realizirali in v določenih segmentih celo presegli. Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica je poslovno leto 2023 zaključil negativno predvsem zaradi dviga stroška dela in posledic, ki jih je prinesla toča v mesecu juliju v drevesnici in na objektiv v Biljah.

Delovna mesta bomo lahko ohranili le s povečanjem prihodkov in obvladovanjem stroškov oz. Odhodkov in iskanja drugih tržnih virov, predvsem projektnih. Ohranitev delovnih mest pa je osnova, da bomo lahko tudi v bodoče uporabnikom nudili ustrezne in kakovostne storitve.

Nova Gorica, 21.2.2024

**Direktorica:
mag. Jana Čuk**